
DADES CATALOGRÀFIQUES RECOMANADES PEL SERVEI DE BIBLIOTEQUES DE LA UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA

Treballs d'Arqueologia

Treballs d'arqueologia / Universitat Autònoma de Barcelona. Departament d'Història de les Societats Pre-capitalistes i Antropologia Social. – 1 (1992-). -- Bellaterra : Universitat Autònoma de Barcelona, 1992- . -- il. ; 23 cm

Anual. -- A partir del núm.3 la redacció és: Departament d'Antropologia Social i Prehistòria. – A partir del núm.6 (2000) també té edició electrònica.

ISSN 1134-9263

I. Universitat Autònoma de Barcelona. Departament d'Història de les Societats Pre-capitalistes i d'Antropologia Social

II. Universitat Autònoma de Barcelona. Departament d'Antropologia Social i de Prehistòria. Divisió de Prehistòria

1. Indústries primitives -- Revistes

2. Prehistòria -- Revistes

Directors

Dr. Rafael Mora (UAB)

Dra. Paloma González Marcén (UAB)

Consell Editor

Dra. Marina Picazo (Universitat Pompeu Fabra)

Dr. James McGlade (University College of London)

Dr. Jorge Martínez (University of California Santa Cruz)

Consell de Redacció

Mònica Barahona, Nuria Castañeda, Dra.

Eulàlia Colomer, Javier González Muñoz,

Cristina Masvidal, Dra. Sandra Montón, Dra.

Maria Pallarés

Secretari de Redacció

Joaquim Parcerisas

Comité científic-assessor

Dra. Diane Gifford (University of California

Santa Cruz) Dr. Sander van der Leew

(Université de la Sorbone) Dr. Gonzalo Ruiz-

Zapatero (Universidad Complutense de Madrid)

Dr. Martin Jones (University of Cambridge) Dr.

Joan Santacana (Universitat de Barcelona) Dr.

Xavier Hernández (Universitat de Barcelona)

Dr. José Ramos (Universidad de Cádiz) Dr.

Ramiro March (CNRS) Dr. Manuel

Domínguez-Rodrigo (Universidad Complutense

de Madrid). Dr. Robin Dennell (University of

Sheffield) Dr. Bernard Knapp (University of

Glasgow) Dr. Stelios Andreou (Aristotelou

Panepistimio) Dra. Brit Solli (University of

Tromso) Dr. Carlos Díez de la Loma

(Universidad de Burgos) Dr. Francisco Burillo

(Universidad de Zaragoza) Dr. Felipe Criado

(Universidad de Santiago) Dr. Narcís Soler

(Universitat de Girona) Dr. Valentín Villaverde

(Universitat de València) Dr. Pablo Arias

(Universidad de Cantabria) Dr. Antoni Bardavio

(Universitat Autònoma de Barcelona) Dr. Joan

Pagès (Universitat Autònoma de Barcelona)

Redacció

Revista Treballs d'Arqueologia

Dep. d'Antropologia Social i Prehistòria

Facultat de Lletres. Edifici B

08193 Bellaterra (Barcelona). Spain

Tel.: 93.581.12.39

Intercanvi

Universitat Autònoma de Barcelona

Servei de Biblioteques.

Secció d'Intercanvi de Publicacions

Edifici A

08193 Bellaterra (Barcelona). Spain

Tel.: 93.581.11.93. Fax: 93.581.20.00

Subscripcions

Universitat Autònoma de Barcelona

Servei de Publicacions

Edifici A

08193 Bellaterra (Barcelona). Spain

Tel.: 93.581.10.22. Fax: 93.581.20.00

Dipòsit legal

B-46.253-1998

ISSN

1134-9263

INDEX

1. <u>PRÒLEG</u>	2
Paloma González Marcén	
2. <u>DIRECTRIUS PER CONSULTAR LA GUIA</u>	3
Sandra Montón	
3. <u>L'ARQUEOLOGIA A L'ENSENYAMENT OBLIGATORI</u>	7
Antoni Bardavio i Cristina Gatell	
4. <u>L'ARQUEOLOGIA ALS MUSEUS. OFERTA PEDAGÒGICA</u>	12
Sandra Montón i Lluís Monfort	
5. <u>TALLERS D'ARQUEOLOGIA</u>	78
Lluís Monfort	
6. <u>VISITES A JACIMENTS I ITINERARIS ARQUEOLÒGICS</u>	163
Sandra Montón	
7. <u>RECURSOS EDITATS A L'ABAST DE L'ALUMNAT</u>	201
Mònica Barahona	

PRÒLEG

Paloma González Marcén

Aquesta guia didàctica presenta un recull informatiu dels recursos didàctics que trobem a Catalunya per l'ensenyament de l'arqueologia i s'adreça als nivells educatius preuniversitaris, especialment als de l'educació obligatòria.

El projecte de realització d'aquesta guia va sorgir arran del programa que des de fa anys portem a terme des del grup d'Arqueologia i Ensenyament de la Universitat Autònoma de Barcelona en col·laboració amb centres educatius per tal d'introduir i rendibilitzar, des del punt de vista didàctic, el coneixement del patrimoni arqueològic local, el potencial formador del mètode arqueològic i de la recerca de les societats del passat més llunyà. En aquest context, vam coincidir en que una guia que aplegués tots els recursos educatius existents entorn aquest àmbit, organitzats o auspicats per institucions públiques catalanes, resultaria una eina imprescindible per maximitzar el seu potencial didàctic, tot inserint-ho en els objectius curriculars marcats amb l'implantació de la LOGSE a Catalunya. Pel seu disseny, vam prendre com a model la guia publicada per *English Heritage* (l'institució anglesa dedicada a la difusió del patrimoni històric-arqueològic anglès) al 1996: *Teaching Archaeology. A United Kingdom Directory of Resources*. Sobre aquest model, s'han introduït una sèrie de modificacions, adaptant el seu contingut a la realitat catalana, i plantejant un model d'edició sobre suport informàtic, de forma que la necessària actualització de les ofertes i propostes es pogués realitzar regularment.

L'elaboració d'una guia d'aquest tipus persegueix uns objectius clars i definits. En primer lloc, i com a objectiu més immediat, posar a l'abast del professorat d'Educació Primària i Secundària totes aquelles propostes didàctiques susceptibles de ser utilitzades per l'alumnat i que es relacionen amb el treball de l'arqueologia, la prehistòria i la història antiga. D'aquesta manera, es vol convertir en una eina de consulta útil per a la planificació i tria d'activitats escolars. Donarà resposta, per tant, a una demanda feta des de l'ensenyament i solucionarà el buit que ha suposat, fins ara, la manca d'una guia general on es reflecteixin totes les possibilitats didàctiques de l'arqueologia (exposicions permanents dels museus, tallers didàctics, visites didàctiques a jaciments i materials editats).

A més, la guia també pretén respondre a la necessitat plantejada pels professionals que estan elaborant aquest conjunt d'elements didàctics i convertir-se en plataforma global des d'on es difonguin les activitats didàctiques i, per tant, es promogui la divulgació de la recerca arqueològica. Alhora, creiem que una iniciativa d'aquest caràcter global pot incentivar també el disseny de noves activitats didàctiques susceptibles de ser incorporades gradualment a les actualitzacions de la guia i refermar el necessari vincle entre centres d'investigació i centres educatius.

DIRECTRIUS PER LA CONSULTA DE LA GUIA

Sandra Montón

Aquesta guia neix amb la intenció de fer un recull general dels cada dia més nombrosos recursos didàctics que es poden trobar a Catalunya per l'ensenyament de l'arqueologia, la prehistòria, la història antiga i el món precolombí. Adreçada bàsicament al personal docent no universitari, cerca, precisament, facilitar el coneixement de les activitats que existeixen i convertir-se en una eina de consulta útil per a la planificació i tria d'activitats escolars.

La seva estructura és, per això, eminentment informativa. Bàsicament, consta de quatre apartats configurats per fitxes: oferta pedagògica dels museus, visites didàctiques a jaciments i itineraris arqueològics, tallers didàctics d'arqueologia i recursos editats a l'abast de l'alumnat. També hem inclòs un capítol genèric sobre les possibilitats didàctiques de l'arqueologia en el marc de la LOGSE.

L'oferta pedagògica dels museus

La primera secció de la nostra guia aplega els principals recursos didàctico-arqueològics que els museus de Catalunya ofereixen per treballar els períodes cronològics que hem proposat. En aquest sentit, hem recollit només la informació sobre museus que ofereixen visites didàctiques a la pròpia exposició del museu, a jaciments de l'entorn o que organitzen tallers d'arqueologia.

Les fitxes que hem dissenyat son configurades per dos blocs informatius. El primer fa referència al contingut arqueològic del museu i les seves activitats didàctiques. El segon engloba dades d'un caràcter més pràctic per facilitar el contacte amb el museu i ajudar el professorat a l'hora de decidir les activitats del calendari escolar.

El primer bloc conté els següents camps:

- Contingut arqueològic
- Període cronològic
- Visita didàctica al museu
- Materials didàctics per la visita a la secció arqueològica del museu
- Tallers didàctics d'arqueologia
- Visites didàctiques a jaciments/itineraris arqueològics
- Altres serveis
- Observacions

La informació del segon bloc s'estructura a partir dels següents camps:

- Comarca
- Adreça
- Telèfon
- Fax
- E-mail
- Pàgina web
- Propietat
- Condicionat per discapacitats
- Edifici on es troba

- Preus
- Horari Escolar

Cal que recordem que en aquesta guia només especifiquem la informació sobre la prehistòria, el món antic i el món precolombí. Per tant, el museu pot contenir material arqueològic u oferir activitats didàctiques d'altres períodes cronològics que no hagin quedat recollides.

En cas que s'ofereixin visites didàctiques als grups escolars, hem volgut indicar quina durada tenen i a quin nivell educatiu s'adeqüen. En la majoria dels casos, i sobre tot pel que respecte als museus de caràcter local, el temps de durada fa referència al conjunt de la visita al museu i no només a la secció arqueològica del museu, ja que resultava difícil destriar els temps específicament destinat a aquesta secció.

La informació sobre tallers i sobre visites a jaciments i itineraris arqueològics s'explicita en altres seccions de la guia. Per tant, aquí només indicarem quina oferta hi ha amb la seva referència a la secció corresponent.

Com veureu, en el tractament individualitzat de cada museu no sempre apareixeran tots els camps de la fitxa, sinó únicament aquells als que el museu dongui resposta. El camp "edifici on es troba" només s'omplirà quan les característiques arquitectòniques de l'edifici del museu tinguin un valor històric.

En aquesta secció de la guia, els museus apareixen agrupats per províncies. Dins de cada província, les fitxes se succeeixen seguint l'ordre alfabètic del municipi on es troba el museu. Alhora, cada museu té un codi de referència, que correspon a la seva fitxa, format per la lletra M (de museus), les lletres B, G, L o T (de Barcelona, Girona, Lleida o Tarragona) i un número.

Els tallers didàctics d'arqueologia

Aquesta secció de la guia aplega els principals tallers que es fan a Catalunya amb un lligam institucional, be perquè siguin organitzats des dels museus d'arqueologia, des dels municipis o des de la universitat.

La fitxa que hem dissenyat consta dels següents camps:

- Organitzat per
- Temes treballats
- Descripció i objectius del taller
- A qui s'adreça
- Durada
- Nombre de places
- Preu
- Lloc
- Materials de suport
- Telèfon de contacte

Com veureu, hem decidit agrupar els tallers en cinc grups (general, arqueologia, prehistòria, món antic i Amèrica precolombina) seguint un criteri fonamentalment cronològic i també metodològic. Així, a la secció general, apareixen els tallers amb una temàtica que travessa diferents períodes històrics. A la secció arqueologia, es troben els tallers que emfatitzen sobre tot els aspectes metodològics de la tasca arqueològica (bé a un nivell general o concret), encara que aquests aspectes es puguin exemplificar amb períodes cronològics. A les seccions restants podreu trobar els tallers que treballen aspectes diversos dels corresponents períodes cronològics.

També en aquest cas hem creat uns codis de referència, que coincideixen amb la fitxa, formats per la lletra T (de taller), les lletres G, A, P, M, AP (de general, arqueologia, prehistòria, món antic i Amèrica precolombina) i un número.

Visites didàctiques a jaciments/itineraris arqueològiques

En aquesta secció ens hem proposat fer una recopilació significativa d'aquells jaciments i rutes arqueològiques dels diferents períodes cronològics tractats per als que s'han organitzat visites didàctiques. Cal que quedi clar, per tant, que no es tracta d'un catàleg exhaustiu dels jaciments arqueològics de Catalunya. Tampoc s'han inclòs en aquesta secció aquells jaciments i rutes arqueològiques que, malgrat comptar amb materials didàctics per a la seva comprensió (elaborats generalment pel museu del que depèn el jaciment), no ofereixen visites organitzades als escolars. Aquests materials didàctics han estat indicats a la secció dels museus.

En aquest cas, la fitxa desenvolupada consta dels següents camps informatius:

- Tipus de jaciment/itinerari
- Cronologia
- Municipi
- Comarca
- Visita organitzada per
- Nivell escolar a què s'adequa
- Temps de durada
- Nombre de places
- Preu
- Material publicat relatiu a la visita
- Telèfon de contacte
- Fax
- Grau de dificultat en l'accés
- Observacions

Encara que, com ja s'ha comentat, només haguem recollit els jaciments dels períodes cronològics mencionats, en el cas que tinguessin restes medievals també ho hem indicat. Al camp "material publicat relatiu a la visita" no s'han inclòs les publicacions científiques, sinó únicament els materials didàctics destinats tant al personal docent com a l'alumnat.

Com en el cas dels museus, hem agrupat els jaciments/itineraris per províncies i, en la seva exposició, hem seguit l'ordre alfabètic del municipi on es troben.

Material de suport: recursos a l'abast de l'alumnat

Hem inclòs aquí una sèrie de recursos editats que també ajudaran el professorat en l'ensenyament de l'arqueologia. Més que mai, però, hem de dir que aquesta secció no té un caràcter d'exhaustivitat. La quantitat d'aquest material i la seva renovació constant en el mercat fan inviable la seva actualització contínua en una guia d'aquest estil. Això és especialment clar en el cas de la novel·la històrica, i sobre tot, quan és ambientada a la Roma i Grècia clàssiques o a l'antic Egipte. Per això, hem cregut més oportú prioritzar la utilitat del material a l'abast.

Hem format cinc grans blocs generals utilitzant un criteri cronològic-metodològic: general, arqueologia, prehistòria, món antic i Amèrica precolombina. Al grup "general" s'han llistat els recursos que aborden temàtiques que creuen diferents períodes cronològics. Al grup "arqueologia", els que incideixen més en els aspectes metodològics, encara que també s'exemplifiquin amb diferents períodes històrics. A la resta dels grups, s'han inclòs els materials que fan referència a les èpoques respectives.

Alhora, cada un d'aquests blocs ha estat subdividit en set categories: llibres de consulta, novel·les, contes, còmics, vídeos (documentals i pel·lícules), CdRoms i altres

(jocs, maquetes, retallables i desplegable). En cap cas, però, hem llistat la literatura produïda durant els propis períodes històrics que es tracten ni els llibres de text actuals.

El llistat dels diferents recursos segueix un ordre alfabètic d'autors i s'utilitza l'esquema d'una fitxa bibliogràfica amb una informació addicional: paraules clau i nivell escolar a qui s'adreça.

AGRAÏMENTS

Un projecte d'aquest tipus no hagués estat possible, evidentment, sense el suport i col·laboració de determinades persones i institucions.

Així, ha estat fonamental l'ajut constant de la Paloma González Marcén, des del moment que em va proposar tirar endavant aquesta idea fins a la seva publicació. Igualment necessaris han estat el Patronat Flor de Maig i el conjunt de gent que integra el grup Arqueologia i Ensenyament. Tots dos van facilitar l'entorn i les eines adequades per desenvolupar la feina que ha suposat aquest projecte. Gràcies també a la Núria Armentano i a la Cristina Masvidal, per la seva col·laboració en la recollida de dades, al Quim Parcerisas pel seu ajut en la realització de la versió informàtica, i al Toni Bardavio per les seves revisions de materials ja elaborats. El meu agraïment també a Rafael Mora pel seguiment d'aquest projecte i els seus esforços en la publicació d'aquesta guia.

Finalment, i sobre tot, una obra d'aquestes característiques no seria viable sense l'aportació de dades proporcionades pels diferents organismes que apareixen a la guia. Per tant, el meu agraïment més sincer a tots ells i a les persones que van facilitar les dades respectives.

L'ARQUEOLOGIA A L'ENSENYAMENT OBLIGATORI

Antoni Bardavio i Cristina Gatell

Arqueologia i ensenyament

L'objecte d'estudi de les ciències socials és l'ésser humà en societat en espais i temps determinats i, en d'aquest context, l'arqueologia representa una forma d'aproximació a aquest mitjançant l'estudi de les restes materials, que permet la comprensió de l'activitat humana al llarg del temps. De la convicció en la rellevància del potencial informatiu de les restes de la cultura material per sobre de les informacions escrites de la història convencional en sorgeix el convenciment del seu potencial informatiu a les aules dels ensenyaments no universitaris.

Cada cop és més gran l'interès per desenvolupar un currículum escolar que faciliti una comprensió més analítica i crítica de la realitat, subratllant sobretot els processos necessaris per a la comprensió de com s'elabora, es produeix i es transforma el coneixement científic. D'aquesta forma, l'ensenyament de la història no s'ha de reduir a la transmissió d'informació d'aquest passat, sinó que també ha d'incloure la manera com els historiadors investiguen i coneixen el passat. És a dir, un ensenyament de la història que vagi a les arrels del coneixement històric, als mètodes d'investigació que permeten als historiadors l'elaboració d'aquest coneixement històric i que no es centri exclusivament en la memorització de tot un seguit de dades i interpretacions que arriben a l'alumnat tancades per la qual cosa no són susceptibles de ser analitzades i/o qüestionades.

La inclusió de l'arqueologia en el context de l'ensenyament obligatori ofereix tot un seguit de valors didàctics que es poden sintetitzar en quatre grans aspectes:

- la pràctica didàctica del mètode d'investigació arqueològica per part dels alumnes comporta el desenvolupament d'una sèrie d'estratègies i habilitats cognitives que són les bàsiques del mètode d'investigació i anàlisi històrics.
- l'ús i processament de fonts materials per tal d'extreure'n informació sobre el passat es recolça també en el desenvolupament de tot un seguit d'habilitats procedimentals: identificar, descriure i classificar fonts, establir comparacions, analogies i diferències, analitzar el grau de fiabilitat, etc.
- la comprensió i la valoració per part dels alumnes de la utilitat científica de les restes materials del passat, com a font de coneixement de les societats que ens han precedit, possibilita el desenvolupament d'un conjunt de valors i actituds relacionats amb la defensa i preservació del patrimoni arqueològic i cultural en general. A més, l'alumnat aprèn que molts documents arqueològics poden tenir un gran valor científic sense que per ells mateixos tinguin cap rellevància artística o econòmica.
- el caràcter interdisciplinari de l'arqueologia permet trencar la compartimentació estrictament disciplinària que predomina en l'organització de la major part dels continguts curriculars, sobretot en l'ensenyament secundari, i crear unitats didàctiques o crèdits que requereixin del concurs de diferents àrees de coneixement.

Els procediments, les habilitats històriques, són l'eix bàsic a desenvolupar amb la inclusió de l'arqueologia en els *curricula* educatius. El caràcter manipulatiu i experimental i, al mateix temps, intel·lectual de l'activitat arqueològica converteix la

seva inclusió en l'ensenyament no universitari en un instrument imprescindible per desenvolupar un ensenyament de la història que permeti a l'alumnat ser partícep d'un coneixement no estàtic i merament receptiu, sinó participatiu, que potencii l'aprenentatge significatiu, que els apropi al fet històric trencant les barreres existents entre el llibre de text i la mera recepció de coneixements tancats i inamovibles.

De forma esquemàtica es pot dir que amb la inclusió de la disciplina arqueològica a l'àmbit escolar es potencia:

- recórrer a un mode de presentar la informació més pròxima a l'alumne, restringint els procediments verbals a l'indispensable i comprensible i fent una història més viva i menys immutable.
- implicar de manera activa en la tasca d'investigació i construcció del coneixement històric. Aconseguir una concepció elaborada de la realitat històrica. No es tracta que els alumnes es facin arqueòlegs sinó que aprenguin història.
- fomentar en els/les estudiants l'adquisició d'un pensament social crític. Aquell tipus de pensament que comporta el domini d'habilitats cognitives del tipus formular hipòtesis, sintetitzar, predir o valorar idees i situacions.

Les fonts materials

Molts aspectes del passat, molt difícilment comprensibles per altres mitjans, són susceptibles de fer-se significatius a través de les evidències materials. Conceptes abstractes d'una societat pretèrita com les ideologies dominants o el sentit de la transcendència en un espai i temps determinat, poden ser transmesos des de les estructures i els materials amb el llenguatge dels símbols i les formes. El treball amb fonts primàries ofereix la possibilitat de remetre a l'alumnat als rastres que ens queden d'aquella realitat històrica.

Un document bàsic en la investigació històrica, tant de societats sense com amb escriptura, és el document material: restes arquitectòniques, escultures, pintures, objectes ceràmics, metàl·lics, lítics o de fusta, restes òssies d'animals o humanes, vegetals carbonitzats, pòl·lens fossilitzats, etc. Restes que possibilitaran, a partir del seu estudi arqueològic, amb l'ajut de ciències auxiliars com la geologia, l'antropologia, la paleontologia, la palinologia, la física, la química, la informàtica, etc., arribar a formular hipòtesis de treball que un cop contrastades permetran elaborar tesis sobre característiques socials, econòmiques, polítiques, físiques, etc. de societats del passat. El valor dels béns del patrimoni històric com a font per al coneixement neix de considerar-los indicadors d'un determinat llenguatge social.

Elements motivadors de l'arqueologia

- la indagació. L'arqueologia comporta recerca, búsqueda, i com a tal representa un repte, un joc en el qual avançar en el coneixement, moltes vegades des de les poques dades que ens permeten les pròpies troballes o restes a estudiar. Aquesta iniciació en el coneixement i comprensió de societats del passat es fa mitjançant l'estudi de fonts materials. Aquest tipus de font té la qualitat de la immediatesa i la relació investigadora directa, no sempre atribuïble a les fonts escrites, generalment subjectives i interpretades, amb les què habitualment es treballa a l'ensenyament obligatori. És el més semblant a la feina del detectiu. Aquest aspecte ha estat molt explotat sobretot pels didactes de la història en el món anglosaxó.
- el treball fora l'aula. Necessàriament treballar arqueologia o a partir d'ella, significa superar el llibre de text i/o els apunts i sortir a l'entorn. Observar i

analitzar el que ens envolta i trobar explicació a la història en el que ens és proper comporta una càrrega motivadora essencial que deslliura de l'allunyament del saber enciclopèdic per portar a l'estudi del tangible, del que pot veure's i, a vegades, tocar i que ens donarà la possibilitat de trobar pautes per comprendre el passat.

- la reorientació de l'afany de col·leccionisme. Ordenar, classificar, completar, formen part dels motius bàsics del fet de col·leccionar. L'interès pels materials arqueològics tenen el seu origen en el col·leccionisme d'antiguitats i encara en el registre de materials, l'element classificador és bàsic per una posterior manipulació analítica d'aquests. Per tant, malgrat haver superat amb escreix el seu origen en les col·leccions, molts nois i noies veuen en els museus i en la feina dels arqueòlegs, reminiscències d'aquesta tendència.
- el misteri i l'aventura. L'esperit d'Indiana Jones té moltíssim d'aquest binomi. En això rau gran part del seu atractiu. Personatge utilitzat per molts arqueòlegs i ensenyants, com a prototipus del que no és l'arqueologia moderna (fet sense dubte real) i per tant estigmatitzable, poca gent li atorga la importància que ha tingut en la popularització de l'arqueologia, popularitat entre l'alumnat que quedava reservada quasi en exclusiva a l'Egipte faraònic i les seves misterioses piràmides o a la fascinació pels esquelets.

L'arqueologia també ajuda a formar valors i actituds

Un dels objectius prioritaris de les àrees de coneixement del medi social i cultural i de ciències socials, ha de ser apropar a l'alumnat al seu entorn proper, no només com a marc geogràfic, sinó com un espai en el qual s'hi han desenvolupat processos històrics que estudien o estudiaran a la classe. Treballar amb el patrimoni permet superar la imatge de les restes materials com a munts de runes i plats i olles fets a miques, convertint-les en referents d'identitat, com a peces del trencaclosques de la pròpia realitat individual i col·lectiva. Això porta a l'alumnat, per un costat a comprendre el valor de les restes arqueològiques com a font de coneixement del propi passat, i per l'altre apreciar-les com a documents del passat i per tant mereixedores d'atenció, respecte i protecció, és a dir, crear una predisposició respectuosa envers els elements del passat i del present com a béns universals, patrimoni de tota la humanitat.

Iniciar al mètode històric a través de l'estudi del medi (i de les seves restes materials) forma part del despertar general de la intel·ligència i de la personalitat. Contribueix a la formació cívica de les ciutadanes i dels ciutadans i prepara a l'adquisició d'una cultura històrica operativa que desenvolupa una actitud inquisitiva i de recerca, i per tant, incitadora a superar les interpretacions màgiques o teològiques de la història.

Arqueologia i interdisciplinarietat

Per a resoldre els interrogants i problemes sorgits de la recerca, l'arqueologia requereix del concurs de diverses disciplines, fet que la converteix en un marc idoni per al treball interdisciplinari a l'aula. D'una banda, el caràcter experimental de l'arqueologia possibilita la creació de situacions didàctiques que defugen el binomi emissor-receptor i que, en presentar situacions més experimentals, permeten un vincle més clar amb la realitat i exigeixen actituds més actives i participatives, alhora que promouen el treball en equip. De l'altra, la simulació de situacions o de problemes arqueològics ofereix un nexa de vertebració que facilita a l'alumnat unir o integrar els conceptes o els procediments de diferents disciplines, cosa que rarament podrien arribar a fer si es treballa amb una excessiva compartimentació disciplinar dels continguts. És per això

que l'arqueologia s'està convertint en tema central de crèdits variables i crèdits de síntesi a molts centres d'ensenyament secundari. Dels crèdits variables perquè l'arqueologia permet consolidar, reforçar i ampliar les capacitats i coneixements dels alumnes, i l'assignació horària i organització curricular d'aquest tipus de crèdit així ho permeten i ho potencien. Dels crèdits de síntesi, perquè l'esperit d'aquest tipus de crèdit és el de programar un seguit d'activitats interdisciplinàries, relacionades amb les diferents àrees curriculars.

Per tal d'exemplificar els elements interdisciplinars de l'arqueologia, es presenta a continuació una relació de les àrees de coneixement i les tècniques relacionades amb la investigació arqueològica, així com un recull de les activitats que poden ser objecte d'un treball interdisciplinar en els centres educatius de primària i secundària. A cadascuna de les tècniques proposades s'assenyala (entre parèntesi) l'objectiu terminal d'àrea proposat pel Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya, tant d'Educació Primària com d'Educació Secundària Obligatòria, treballat en l'activitat específica. El motiu de relacionar les activitats arqueològiques amb els objectius terminals als quals s'ajusten, i no als objectius generals de l'àrea, respon a que els primers precisen el tipus i el grau d'aprenentatge que ha de realitzar l'alumnat a propòsit dels continguts de les diferents àrees, i per tant permeten concretar més l'aproximació didàctica de l'arqueologia a l'ensenyament.

Bibliografia d'ampliació

- BARDAVIO A., BOU N., ITURRATE G., PÉREZ X. *Les fonts en les ciències socials. Instruments per a l'estudi de les societats*. Biblioteca de Guix 105. Ed. Graó. Barcelona, 1996.
- DDAA. "Historia Antigua en la Enseñanza". *Iber* núm.6. Ed. Graó. Barcelona, 1995.
- DDAA. "Los museos en la didáctica". *Iber* núm.15. Ed. Graó. Barcelona, 1998.
- DDAA. *Actes. I Jornades d'Arqueologia i Pedagogia*. Museu d'Arqueologia de Catalunya, Barcelona. Barcelona, 1996.
- DDAA. *Actes. II Jornades d'Arqueologia i Pedagogia*. Museu d'Arqueologia de Catalunya, Barcelona. Barcelona, 1998.
- GONZÁLEZ MARCÉN P.(edit.). *Arqueologia i ensenyament*. Treballs d'arqueologia,4. Departament d'Antropologia Social i Prehistòria. Divisió de Prehistòria. UAB. Bellaterra, 1996.
- GONZÁLEZ MARCÉN P.(edit.). *Actes del II Seminari Arqueologia i ensenyament*. Treballs d'arqueologia, 5. Departament d'Antropologia Social i Prehistòria. Divisió de Prehistòria. UAB. Bellaterra, 1998.
- GONZÁLEZ MARCÉN P.(edit.). *Actes del III Seminari Arqueologia i ensenyament*. Treballs d'arqueologia, 6. Departament d'Antropologia Social i Prehistòria. Divisió de Prehistòria. UAB. Bellaterra, 2000.
- SANTACANA J. *L'aventura d'investigar el passat. Arqueologia*. Biblioteca de Classe 75. Ed. Graó. Barcelona, 1995.
- SANTACANA J., HERNÁNDEZ X. *Enseñanza de la arqueología y la prehistoria*. Ed. Milenio.Lleida, 1999.

L'ARQUEOLOGIA ALS MUSEUS. OFERTA PEDAGÒGICA

Sandra Montón i Lluís Monfort

Museus de Barcelona

- [MB1. Alella, Maresme. Masia-museu de Can Magarola](#)
- [MB2. Badalona, Barcelonès. Museu de Badalona](#)
- [MB3. Barcelona, Barcelonès. Museu d'Arqueologia de Catalunya-Barcelona](#)
- [MB4. Barcelona, Barcelonès. Museu Barbier-Mueller d'Art Precolombí](#)
- [MB5. Barcelona, Barcelonès. Museu Egipci de Barcelona](#)
- [MB6. Barcelona, Barcelonès. Museu Etnogràfic Andino-Amazonic](#)
- [MB7. Barcelona, Barcelonès. Museu Etnològic](#)
- [MB8. Barcelona, Barcelonès. Museu d'Història de Catalunya](#)
- [MB9. Barcelona, Barcelonès. Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona](#)
- [MB10. Berga, Bergadà. Museu Municipal de Berga](#)
- [MB11. Caldes de Montbui, Vallès Oriental. Thermàlia-Museu de Caldes de Montbui](#)
- [MB12. Calella, El Maresme. Museu Arxiu Municipal](#)
- [MB13. Els Prats de Rei, Anoia. Museu Municipal Josep-Castellà Real](#)
- [MB14. Vilanova i la Geltrú, Garraf. Biblioteca Museu Victor Balaguer](#)
- [MB15. Gavà, Baix Llobregat. Museu de Gavà](#)
- [MB16. Granollers, Vallès Oriental. Museu de Granollers](#)
- [MB17. Hospitalet de Llobregat, Barcelonès. Museu de l'Hospitalet](#)
- [MB18. Llinars del Vallès, Vallès Oriental. Museu Municipal "Joan Pla i Gras"](#)
- [MB19. Manresa, Bages. Museu Comarcal de Manresa](#)
- [MB20. Mataró, Maresme. Museu de Mataró](#)
- [MB21. Moià, Bages. Museu de Moià](#)
- [MB22. Molins de Rei, Baix Llobregat. Museu Municipal de Molins de Rei](#)
- [MB23. Monestir de Montserrat, Bages. Museu de Montserrat](#)
- [MB24. Montmeló, Vallès Oriental. Museu Municipal de Montmeló](#)
- [MB25. Olèrdola, Alt Penedès. Museu d'Arqueologia de Catalunya-Olèrdola](#)
- [MB26. Roda de Ter, Osona. Museu Arqueològic de L'Esquerda](#)
- [MB27. Sabadell, Vallès Occidental. Museu d'Història de Sabadell](#)
- [MB28. Sant Feliu de Codines, Vallès Oriental. Museu Municipal de Can Xifreda](#)
- [MB29. Sant Martí Sarroca, Alt Penedès. Castell-Museu Municipal de Sant Martí Sarroca](#)
- [MB30. Santa Coloma de Gramanet, Barcelonès. Museu Torre Balldovina](#)
- [MB31. Terrassa, Vallès Occidental. Museu de Terrassa](#)
- [MB32. Vilafranca del Penedès, Alt Penedès. Museu de Vilafranca](#)
- [MB33. Vila Nova de Sau, Osona. Museu de Vilanova de Sau](#)
- [MB34. Vilassar de Dalt, Maresme. Museu Municipal de Vilassar de Dalt](#)

Museus de Girona

- [MG1. Arbúcies, La Selva. Museu Etnològic del Montseny "La Gabella"](#)
- [MG2. Banyoles, Pla de l'Estany. Museu Arqueològic Comarcal de Banyoles](#)
- [MG3. Fontcoberta, Pla de l'Estany. Museu de la història de Fontcoberta](#)
- [MG4. Girona, Gironès. Centre d'Arqueologia Subaquàtica de Catalunya \(Casç\)-Museu d'Arqueologia de Catalunya](#)

[MG5. Girona, Gironès. Museu d'Arqueologia de Catalunya-Girona](#)
[MG6. Girona, Gironès. Museu d'Història de la Ciutat de Girona](#)
[MG7. L'Escala, Alt Empordà. Museu d'Arqueologia de Catalunya-Empúries](#)
[MG8. Llagostera, Gironès. Museu Municipal de Llagostera](#)
[MG9. Torroella de Montgrí, Baix Empordà. Museu del Montgrí i del Baix Ter](#)
[MG10. Tossa de Mar, La Selva. Museu Municipal de Tossa de Mar](#)
[MG11. Ullastret, Baix Empordà. Museu d'Arqueologia de Catalunya-Ullastret](#)

Museus de Lleida

[ML1. Artesa de Lleida, Segrià. Museu Arqueològic d'Artesa de Lleida](#)
[ML2. Artesa de Segre, La Noguera. Museu del Montsec](#)
[ML3. Guissona, La Segarra. Museu de Guissona Eduard Camps Cava](#)
[ML4. Isona, Pallars Jussà. Museu de la Conca Dellà](#)
[ML5. Juneda, Les Garrigues. Museu Municipal de Juneda](#)
[ML6. Lleida, Segrià. Museu Diocesà de Lleida](#)
[ML7. Montblanc, Conca de Barberà. Museu Comarcal de la Conca de Barberà](#)
[ML8. Sant Llorenç de Morunys, Solsonès. Museu Valldelord](#)
[ML9. Seròs, Segrià. Centre d'Arqueologia d'Aviganya \(Institut d'Estudis Ilerdencs\)](#)
[ML10. Solsona, Solsonès. Museu Diocesà i Comarcal de Solsona](#)
[ML11. Tàrraga, Urgell. Museu Comarcal de l'Urgell](#)
[ML12. Vielha, Vall d'Aran. Museu dera Val d'Aran](#)

Museus de Tarragona

[MT1. Amposta, Montsià. Museu Comarcal del Montsià](#)
[MT2. Cambrils, Baix Camp. Museu d'Història de Cambrils](#)
[MT3. El Perelló, Baix Ebre. Museu Municipal del Perelló](#)
[MT4. Reus, Baix Camp. Museu Comarcal Salvador Vilaseca](#)
[MT5. Tarragona, Tarragonès. Museu Nacional Arqueològic de Tarragona](#)
[MT6. Vendrell, Baix Penedès. Museu Arqueològic de El Vendrell](#)
[MT7. Vila-Rodona, Alt Camp. Museu de Vila-Rodona](#)

Museus de Barcelona

MB1. MASIA MUSEU MUNICIPAL CAN MAGAROLA

Contingut Arqueològic

Es poden veure restes que, des de l'Eneolític fins l'època romana, provenen de jaciments de l'entorn. Així, per exemple, trobem restes de l'Eneolític i de l'Edat del Bronze procedents de la necròpolis de la urbanització "Mar i Muntanya" i "Can Cues" i materials d'època ibèrica del jaciment de San Miquel.

Període Cronològic

Eneolític, Bronze, Ibèric-romanització (s.II-I a.C.), Romà (s.I d.C.).

Visita didàctica al museu

-**Durada:** 1.15h.

-**A qui s'adreça:** Tots els nivells.

Materials didàctics per la visita a la secció arqueològica del museu

Full de la sala d'arqueologia.

Comarca Maresme.

Adreça Av. San Mateu, 2. 08320, Alella.

Telèfon 93.540.40.24.

Fax 93.540.02.16.

E-mail alellacultura@redestb.es (e-mail de l' Ajuntament)

Pàgina web www.canmagarola.com

Propietat Ajuntament.

Edifici on es troba Masia del s.XIII remodelada en el transcurs dels segles.

Preus

-**visita** 300 pessetes/alumne.

-**visita didàctica** 300 pessetes/alumne.

Horari Escolar A convenir.

MB2. MUSEU DE BADALONA

Contingut Arqueològic

L'exposició permanent està constituïda principalment per les restes arqueològiques procedents de la ciutat romana de Baetulo. També es poden veure materials paleolítics (gratadors, burins, nuclis) i neolítics (fragments de sílex, destrals de pedra polida) procedents de la zona de Llefà, ceràmiques de l'Edat del Ferro, materials ibèrics del Turó d'en Boscà i restes hel·lenístiques.

Període Cronològic

Paleolític, Neolític, Ferro, Ibèric, Grec, Romà.

Visita didàctica al museu

-**Durada:** 1.15 h.

-**A qui s'adreça:** EP i ESO.

Materials didàctics per la visita a la secció arqueològica del museu

Dossier de l'exposició permanent *Baetulo: ciutat romana* per treballar la visita comentada. Aquest dossier es pot adaptar a tots els nivells educatius. S'ofereixen també materials destinats al personal docent per treballar les etapes precedents a l'ocupació romana. A més, el museu ha publicat la guia *Baetulo. Ciutat romana*, on es repassa la història de Badalona i els diferents àmbits que configuren el museu.

Tallers Didàctics d'Arqueologia

Taller d'arqueologia [.TA13.](#)

Visites didàctiques a jaciments i rutes arqueològiques

Ciutat Romana de Baetulo. [JB1](#)

Altres Serveis

Servei de monitors, assessorament pedagògic, biblioteca especialitzada, botiga.

Comarca Barcelonès.

Adreça Pl. de la Assemblea de Catalunya, 1. 08911, Badalona.

Telèfon 93.384.17.50.

Fax 93.384.16.62.

Propietat Ajuntament.

Edifici on es troba Edifici modern construït per emmarcar les restes de la ciutat romana de Baetulo.

Preus

-**visita** Gratuïta

-**visita didàctica** 200 pessetes/alumne. Inclou entrada a les Termes de Baetulo.

Horari Escolar De dilluns a divendres, de 9 a 14 h. i de 16 a 18 h.

MB3. MUSEU D'ARQUEOLOGIA DE CATALUNYA-BARCELONA

Contingut Arqueològic

El museu recull, bàsicament, conjunts procedents dels principals jaciments de Catalunya des del Paleolític fins a l'època romana.

Període Cronològic

Paleolític, Neolític, Bronze, Ferro, Ibèric, Celtiber, Grec, Roma, Egipci.

Visita didàctica al museu

-**Durada** 1.30 h.

-**A qui s'adreça** Hi ha diferents itineraris adaptats pels nivells educatius d'EP i ESO.

L'itinerari *Evolució humana i tecnològica* s'adequa al tercer cicle d'EP i ESO; *Els ibers a Catalunya*, a EP i ESO; *L'empremta grega i romana a Catalunya*, a EP i primer cicle d' ESO; *Cultures clàssiques*, a l'ESO.

Materials didàctics per la visita a la secció arqueològica del museu

El *Fitxer del Museu*, per l'Ensenyament Secundari obligatori i postobligatori, planteja la realització d'un treball d'investigació a partir del qual l'alumnat disposarà del seu propi fitxer dels objectes del museu. Conté un guió per al personal docent, amb les indicacions per omplir-lo i les fitxes de treball.

El dossier didàctic *Els Ibers* conté una síntesi informativa per al personal docent, complementada amb unes fitxes de treball per l'alumnat.

Per la visita a les sales de cultura clàssica, l'alumnat disposa d'uns quaderns de treball sobre aquesta època.

També s'han elaborat cinc maletes didàctiques -*L'evolució de l'home, El Paleolític: tècniques i recursos, Els fenicis a la Mediterrània occidental, Els ibers: avenços tècnics i culturals, Cultura grega i romana*- amb reproduccions d'objectes museístics que serveixen per aprofundir en cada un d'aquests temes i posar a l'abast del personal docent tot un seguit de possibilitats i suggeriments per treballar a l'aula.

Tallers Didàctics d'Arqueologia

Un passeig al llarg del temps. [TG1](#)

Investiguem el passat. [TA12](#)

Com vivien els nostres avantpassats. [TP19](#)

Déus, herois i mites. [TM8](#)

La casa romana. [TM9](#)

Epigrafia llatina: *cursus honorum*. [TM10](#)

Comarca Barcelonès

Adreça Passeig Sta. Madrona, 39-41. 08038, Barcelona.

Telèfon 93.424.65.77.

Fax 93.424.56.30.

E-mail mac@arsweb.com

Pàgina Web <http://www.mac.es>

<http://www.bcn.es/IMEB/program.htm>

Propietat Generalitat.

Condicionat per discapacitats Per cadira de rodes, invidents, sord-muts, psíquic.

Edifici on es troba Antic Palau de les Arts Gràfiques. Edifici que evoca l'art florentí del Renaixement i que ha sofert diverses modificacions per a la seva adequació actual com a museu.

Preus

-**visita** Gratuïta.

-**visita didàctica** Grups superiors a 20, 350 pessetes/alumne. Grups inferiors a 20, 7.000 pessetes/grup.

Horari Escolar De dimarts a divendres, de 9.30 a 19 h.

MB4. MUSEU BARBIER-MUELLER D'ART PRECOLOMBÍ

Contingut Arqueològic

L'exhibició permanent recull les diferents manifestacions culturals de l'Amèrica precolombina, des de les primeres societats complexes del segon mil·lenni a.C. fins al moment de contacte amb els europeus. La col·lecció presenta les àrees geogràfico-culturals de Mesoamèrica, Amèrica Central, Andes Centrals i Baixa Amazònia.

Període Cronològic

Precolombí.

Visita didàctica al museu

-Durada 1h. i 1.30 h.

-A qui s'adreça EP i ESO.

Materials didàctics per la visita a la secció arqueològica del museu

Hi ha dossiers didàctics adaptats als diferents nivells escolars. Es tracta d'uns quaderns de viatge per apropar-se al món precolombí. Els quaderns per EP treballen el tema de la vida quotidiana al continent americà a l'època prehistòrica. En el quadern d'ESO, es treballen els elements integradors de les cultures a partir de l'exemple multicultural de l'Amèrica antiga.

A més, la guia de mà *Artes y rituales del Nuevo Continente. América precolombina* pot ajudar a preparar la visita al museu.

Tallers Didàctics d'Arqueologia

Animals fantàstics de les llegendes americanes. Taller de ceràmica. [TAP1](#)

Tatuatges i pintures corporals americanes. Taller de dissenys sobre tela. [TAP2](#)

Altres Serveis

Servei de monitors, assessorament pedagògic, botiga.

Comarca Barcelonès.

Adreça Montcada, 12-14. 08003, Barcelona.

Telèfon 93.310.45.16.

Fax 93.268.39.38.

E-mail Mbarbier@intercom.es

Propietat Ajuntament.

Condicionat per discapacitats Per cadira de rodes.

Edifici on es troba Palau Nadal. Edifici medieval dels s.XV-XVI.

Preus

-visita 250 pessetes/alumne. Gratuïta per als menors de 12 anys.

-visita didàctica La visita d'1 h., 3.500 pessetes/grup i la d'1.30 h., 5000 pessetes /grup (màxim 15 alumnes).

Horari Escolar De dimarts a divendres, de 10 a 20 h.

MB5. MUSEU EGIPCI DE BARCELONA

Contingut Arqueològic

Col·lecció de peces arqueològiques procedents de l'Egipte faraònic.

Període Cronològic

Egipci.

Visita didàctica al museu

-Durada 1 h.

-A qui s'adreça EP i ESO.

Materials didàctics per la visita a la secció arqueològica del museu

El Museu disposa d'un guió-dossier de consulta per al personal docent que ajuda a preparar la visita al museu tot fent un seguiment dels diferents àmbits de la vida de l'Egipte faraònic que es poden veure.

Tallers Didàctics d'Arqueologia

Taller de mitologia egípcia. [TM22](#)

Taller de jeroglífics egipcis. [TM23](#)

Altres Serveis

Servei d'assessorament al personal docent. S'ofereixen classes a les escoles sobre la civilització d'Egipte.

Observacions

Està previst el trasllat del museu al c/València 284 (Barcelona 08007), a un edifici d'arquitectura modernista de finals s.XIX.

Comarca Barcelonès.

Adreça València, 284. 08007, Barcelona.

Telèfon 93.488.01.88.

Fax 93.487.80.60.

E-mail infoclos@chi.es

Pàgina Web http://www.chi.es/fundacio_clos

Propietat Privada.

Preus

-visita 400 pessetes/alumne.

-visita didàctica 3000 pessetes/grup (màxim 25 alumnes).

Horari Escolar De dilluns a divendres, de 10 a 14 h. i de 16 a 20h.

MB6. MUSEU ETNOGRÀFIC ANDINO-AMAZÒNIC

Contingut Arqueològic

Aplega una col·lecció de peces de Paleoindi, Neoindi i Precolombí, juntament amb testimonis etnogràfics (màscares, vestuari, armes, animals i plantes) dels territoris andino-amazònics.

Període Cronològic

Paleoindi, Neoindi, Precolombí.

Visita didàctica al museu

-Durada 1 h.

-A qui s'adreça EP i ESO.

Materials didàctics per la visita a la secció arqueològica del museu

La guia *Museu Etnogràfic-Missional. Guia Comentada* pot ajudar a preparar la visita.

Comarca Barcelonès.

Adreça Vives i Tutó, 16. 08034, Barcelona.

Telèfon 93.204.34.58.

Propietat Privada.

Preus

-visita Gratuïta.

-visita didàctica Gratuïta.

Horari Escolar A concertar.

MB7. MUSEU ETNOLÒGIC

Contingut Arqueològic

Les restes arqueològiques estan integrades, bàsicament, per ceràmiques precolombines.

Període Cronològic

Precolombí.

Visita didàctica al museu

-Durada 1 h.

-**A qui s'adreça** A tots els nivells a partir de P3.

Materials didàctics per la visita a la secció arqueològica del museu

Fulletons informatius i diapositives en préstec.

Tallers Didàctics d'Arqueologia

Tallers prehistòrics. [TP7](#)

Altres Serveis

Servei de monitors, assessorament pedagògic, biblioteca, botiga.

Observacions

Els Tallers Didàctics d'Arqueologia estan organitzats per *Arqueolític*.

Comarca Barcelonès.

Adreça Passeig de Santa Madrona s/n. 08038, Barcelona.

Telèfon 93.424.68.07.

Fax 93.423.73.64.

E-mail metno@intercom.es

Propietat Ajuntament.

Preus

-**visita** 250 pessetes/alumne. Gratuïta per als menors de 12 anys.

-**visita didàctica** 3500 pessetes/grup.

Horari Escolar Dimecres, de 10 a 14 h. Dimarts i dijous, de 10 a 19 h.

MB8. MUSEU D'HISTÒRIA DE CATALUNYA

Contingut Arqueològic

L'espai anomenat "les arrels" informa sobre els diferents períodes prehistòrics i de la història antiga de l'actual Catalunya. S'ofereixen reconstruccions dels conjunts arqueològics més característics d'aquests períodes, entre els que destaquen l'habitatge de l'Edat del Bronze i les cases romanes, i un seguit de recursos interactius, com ara molins de tipus ibèric, que ens apropen a certs aspectes de la vida del passat.

Període Cronològic

Paleolític, Epipaleolític, Neolític, Eneolític, Bronze, Ferro, Ibèric, Grec, Romà.

Visita didàctica al museu

-**Durada** 1.30h. (EP) i 2h. (ESO).

-**A qui s'adreça** Hi ha diversos itineraris adaptats als diferents nivells educatius.

Aquest itineraris fan una visita de tot el museu, i no només de les sales de prehistòria i història antiga. Per EP, s'ofereixen els itineraris *Habitatge i vida quotidiana al llarg del temps*, *L'Evolució de la tecnologia: del sílex al SEAT 600* i *Els nostres amics, els antics*. Per ESO, *Les nostres arrels: de la prehistòria al llegat àrab*.

Materials didàctics per la visita a la secció arqueològica del museu

Dossiers didàctics on es proposen una sèrie d'exercicis per realitzar durant la visita al museu i per treballar a l'aula.

Altres Serveis

Els dimecres, de 13 a 17 h., hi ha un servei d'atenció al personal docent. Mediateca, biblioteca, botiga.

Comarca Barcelonès.

Adreça Pl. de Pau Vila, 3. 08003, Barcelona.

Telèfon 93.225.47.00.

Fax 93.225.47.58.

E-mail KMHC@correu.gencat.es

Pàgina Web <http://www.cultura.gencat.es/museus/mhc>

Propietat Generalitat.

Condicionat per discapacitats Per cadira de rodes.

Edifici on es troba Palau de Mar. Edifici representatiu de l'arquitectura industrial-portuària de finals del s.XIX.

Preus

-**visita** 250 pessetes/alumne.

-**visita didàctica** 6000 pessetes/grup, 8.200 pessetes/grup i 10.500 pessetes grups, dependent de la visita que es faci.

Horari Escolar De dimarts a dijous, de 10 a 19 h. Divendres, de 10 a 14.30 h.

MB9. MUSEU D'HISTÒRIA DE LA CIUTAT DE BARCELONA

Contingut Arqueològic

Al museu s'exhibeixen les restes arquitectòniques *in situ* de la Barcelona romana, juntament amb materials d'època romana i un petit recull de restes ibèriques procedents de la zona de Montjuïc.

Període Cronològic

Ibèric, Romà.

Visita didàctica al museu

? **Durada** 2.30 h.

? **A qui s'adreça** EP i ESO.

Materials didàctics per la visita a la secció arqueològica del museu

La guia *El subsòl arqueològic del Museu d'Història de la Ciutat* pot ajudar a preparar la visita. Una vegada al museu, es pot accedir a la projecció d'un audiovisual sobre la història de Barcelona. S'han editat diapositives.

Tallers Didàctics d'Arqueologia

Què és l'arqueologia?. [TA14](#)

La fundació d'una ciutat romana. [TM24](#)

La descoberta del subsòl arqueològic. [TM25](#)

Saps com es governava Barcelona a l'època dels romans. [TM26](#)

Visites didàctiques a jaciments i rutes arqueològiques

Visita a la Barcino romana (que forma part del propi museu). [JB2](#)

Altres Serveis

Servei de monitors, botiga.

Comarca Barcelonès.

Adreça Plaça del Rei, s/n. 08002, Barcelona.

Telèfon 93.315.11.11.

Fax 93.315.09.57.

E-mail mhhistbcn@lix.intercom.es

Propietat Ajuntament.

Condicionat per discapacitats Per cadira de rodes.

Edifici on es troba Casa Padellàs, subsòl arqueològic, Palau Reial Major (Saló del Tinell, Capella de Sta. Àgata i Torre de Rei Martí).

Preus

-**visita** Grups superiors a 10 alumnes, 400 pessetes/alumne. Gratuïta pels menors de 12 anys.

-**visita didàctica** 550 pessetes/alumne.

Horari Escolar Hivern: de dimarts a divendres, de 10 a 14 h. i de 17 a 20 h. Estiu: de dilluns a divendres, de 10 a 20 h.

MB10. MUSEU MUNICIPAL DE BERGA

Contingut Arqueològic

La part destinada a l'arqueologia recull materials prehistòrics procedents dels jaciments de la comarca.

Període Cronològic

Neolític, Calcolític, Bronze, Ibèric, Romà.

Visita didàctica al museu

-Durada 1h.

-A qui s'adreça EP i ESO.

Comarca Bergadà.

Adreça Angels, 7. 08600, Berga.

Telèfon 93.821.01.00 (Ajuntament).

Propietat Ajuntament.

Condicionat per discapacitats Per cadira de rodes.

Preus

-**visita** Gratuïta.

-**visita didàctica** Gratuïta.

Horari Escolar A convenir.

MB11. THERMÀLIA-MUSEU DE CALDES DE MONTBUÍ

Contingut Arqueològic

Termes romanes i ares epigrafiades.

Període Cronològic

Romà.

Visita didàctica al museu

-**Durada** 45 min.

-**A qui s'adreça** EP i ESO.

Visites didàctiques a jaciments i rutes arqueològiques

Itinerari Caldes Històrica. [JB3](#)

Comarca Vallès Oriental.

Adreça Plaça Font del Lleó, 20. 08140, Caldes de Montbui.

Telèfon 93.865.41.40.

Fax 93.865.34.00.

E-mail m.caldesm@diba.es

Pàgina Web <http://www.abaforum.es/thermalia>.

Propietat Ajuntament.

Edifici on es troba Edifici gòtic que data del 1385. Restaurat el 1990 per Botell i per Oliveras.

Preus

-**visita** 600 pessetes/alumne.

-**visita didàctica** 600 pessetes/alumne.

Horari Escolar De dimarts a divendres, d' 11 a 14 h. i de 17 a 20 h.

MB12. MUSEU ARXIU MUNICIPAL DE CALELLA

Contingut Arqueològic

Entre altres materials, s'hi pot veure una col·lecció de ceràmica ibèrica procedent del jaciment de Mont Palau i de ceràmica romana de la Vila del Roser.

Període Cronològic

Ibèric, Romà.

Visita didàctica al museu

-**Durada** 1.30 h.

-**A qui s'adreça** Tots els nivells.

Altres Serveis

Biblioteca, botiga.

Comarca El Maresme.

Adreça Escoles Pies, 36. 08370, Calella.

Telèfon 93.769.51.02.

Propietat Ajuntament.

Condicionat per discapacitats Per cadira de rodes.

Edifici on es troba Edifici del s.XVII molt reformat.

Preus

-**visita** Gratuïta.

-**visita didàctica** Gratuïta.

Horari Escolar De dimarts a divendres, de 17 a 20 h.

MB13. MUSEU MUNICIPAL JOSEP CASTELLÀ REAL

Contingut Arqueològic

Entre el material arqueològic, trobem restes ibèriques i romanes procedents de la vil·la i dels entorns i ceràmica etrusca.

Període Cronològic

Ibèric, Etrusc, Romà.

Visita didàctica al museu

-**Durada** Entre 30 min. i 1 h.

-**A qui s'adreça** Tots els nivells.

Comarca Anoia.

Adreça Pça. Major, 1. 08281, Els Prats de Rei.

Telèfon 93.869.81.92.

Propietat Ajuntament.

Condicionat per discapacitats Per cadira de rodes.

Edifici on es troba El Museu es troba provisionalment ubicat a la Casa de la Vil·la, un edifici del s.XVI del qual només se'n conserva la façana.

Preus

-**visita** Gratuïta.

-**visita didàctica** Gratuïta.

Horari Escolar A convenir

MB14. BIBLIOTECA MUSEU VÍCTOR BALAGUER

Contingut Arqueològic

Diferents objectes dels poblats dels voltants, entre els que cal destacar el poblat de Darró i donacions de ceràmica clàssica, etrusca, púnica i romana.

Període Cronològic

Paleolític, Neolític, Ibèric, Etrusc, Grec i Romà.

Visita didàctica al museu

-Durada 1h.

-A qui s'adreça Educació infantil, EP i ESO.

Materials didàctics per la visita a la secció arqueològica del museu

El Museu disposa d'un dossier didàctic de lectura prèvia a la visita i d'un full per omplir durant el recorregut adequats per l'educació infantil, EP i ESO.

La Guia de la biblioteca museu Víctor Balaguer també pot ajudar a preparar la visita.

Altres Serveis

Biblioteca

Comarca Garraf.

Adreça Av. Víctor Balaguer s/n. 08800, Garraf.

Telèfon 93.815.42.02.

Fax 93.815.36.84.

E-mail m.vilanovag@diba.es

Pàgina Web <http://www.diba.es/museus/bmbv.htm>

Propietat Ajuntament.

Condicionat per discapacitats Per cadira de rodes.

Edifici on es troba Edifici típic de l'arquitectura eclèctica pre-modernista de finals del s.XIX.

Preus

-visita 150 pessetes/alumne.

-visita didàctica 150 pessetes/alumne.

Horari Es colar Hivern (1-X a 31-V): de dimarts a divendres, de 10 a 13 h. i de 16 a 18.30 h. Dijous, de 18 a 21 h.

Estiu (1-VI a 30-IX): de dimarts a divendres de 10 a 13 h. i de 16.30 a 19 h.

MB15. MUSEU DE GAVÀ

Contingut Arqueològic

Integren la principal col·lecció arqueològica del museu els elements neolítics procedents de les mines de Gavà: utillatge miner i d'activitats domèstiques, ceràmiques, restes del mineral explotat i del seu treball, un aixovar funerari i la Venus de Gavà. També hi ha restes procedents del poblat ibèric del turó de Calamot, de vil·les romanes i de la zona d'ancoratge de vaixells de les sorres (fustes del casc dels vaixells, àncores de ferro, àmfores, etc.).

Període Cronològic

Neolític, Ibèric, Romà.

Visita didàctica al museu

-Durada 30 min.

-A qui s'adreça EP i ESO.

Tallers Didàctics d'Arqueologia

L'arqueòleg, un detectiu del passat. [TA6](#)

Els objectes ens parlen. [TA7](#)

Roques i minerals a les mines prehistòriques de Gavà. [TP10](#)

L'art de la prehistòria. [TP11](#)

La joieria prehistòrica. [TP12](#)

La vida a les mines neolítics de Gavà. [TP13](#)

La conservació dels aliments. [TP14](#)

Visites didàctiques a jaciments i rutes arqueològiques

Mines prehistòriques de Gavà. [JB5](#)

Altres Serveis

El primer dimecres de cada mes a la tarda hi ha un servei d'atenció al personal docent.

Biblioteca, botiga, préstec de vídeos.

El Museu, a petició de l'escola, ofereix un servei de contractació d'autocars.

Comarca Baix Llobregat.

Adreça Pl. Dolors Clua, 13-14. 08850, Gavà.

Telèfon 93.638.25.70.

Fax 93.638.35.96.

E-mail museu.gava@bcn.servicom.es

Pàgina Web <http://www.aj-gava.es>

Propietat Ajuntament.

Condicionat per discapacitats Per cadira de rodes.

Edifici on es troba Antiga casa senyorial del s.XVIII (Torre Lluch) reformada per acollir el museu.

Preus

-visita Gratuïta.

-visita didàctica 3150 pessetes/grup.

Horari Escolar De dimarts a divendres, de 9.30 a 13 h.

MB16. MUSEU DE GRANOLLERS

Contingut Arqueològic

Els museu aplega diferents restes provinents de diversos jaciments de la comarca entre els que destaquen l'aixovar funerari neolític de la Bòbila d'en Joca (Montornès del Vallès) i del Camí de Can Grau (La Roca del Vallès), els materials ibèrics de diversos poblats i de la tomba del guerrer de Linars i els materials romans de la vil·la de Can Jaume i de Can Trullàs (Granollers) i Can Terrés (La Garriga).

Període Cronològic

Neolític, Púnic, Ibèric, Romà.

Visita didàctica al museu

-Durada 1h.

-A qui s'adreça EP i ESO.

Tallers Didàctics d'Arqueologia

Taller d'arqueologia. [TA3](#)

Com vivien els romans?. [TM1](#)

Altres Serveis

Botiga.

Comarca Vallès Oriental.

Adreça C/ Anselm Clavé, 40-42. 08400, Granollers.

Telèfon 93.870.65.08.

Fax 93.879.39.19.

E-mail museu@ajuntament.granollers.org

Propietat Ajuntament.

Condicionat per discapacitats Per cadira de rodes.

Preus

-visita Gratuïta.

-visita didàctica 200 pessetes/alumne.

Horari Escolar Horari d'estiu: dimarts a divendres, de 18 a 21 h. Horari d'hivern: dimarts a divendres, de 17.30 a 20.30 h.

MB17. MUSEU DE L'HOSPITALET

Contingut Arqueològic

Restes arqueològiques procedents de diferents excavacions i indústries de l'Hospitalet.

Període Cronològic

Ibèric, Romà.

Visita didàctica al museu

-**Durada** 1.30 h.

-**A qui s'adreça** Tots els nivells.

Comarca Barcelonès

Adreça C/ Xipreret s/n. 08901, L'Hospitalet de Llobregat.

Telèfon 93.338.13.96/93.338.36.89.

Fax 93.337.79.62.

E-mail M.Hospitalet@diba.es

Edifici on es troba Edifici senyorial del s.XVI.

Preus

-**visita** Gratuïta.

-**visita didàctica** A convenir.

Horari Escolar De dilluns a divendres, de 10 a 13 h. i de 17 a 20 h.

MB18. MUSEU MUNICIPAL "JOAN PLA I GRAS"

Contingut Arqueològic

Aplec de materials dels entorns, com els del dolmen eneolític de Pedra Arca, de les vil·les romanes i del poblat ibèric del Turó del Vent.

Període Cronològic

Paleolític, Eneolític, Ibèric, Romà.

Visita didàctica al museu

-**Durada** 30 min.

-**A qui s'adreça** Tots els nivells.

Comarca Vallès Oriental.

Adreça Ravalet, s/n. 08450, Llinars del Vallès.

Telèfon 93.841.27.50.

Fax 93.841.28.14.

Propietat Ajuntament.

Preus

-**visita** Gratuïta.

-**visita didàctica** Gratuïta.

Horari Escolar A convenir.

MB19. MUSEU COMARCAL DE MANRESA

Contingut Arqueològic

Materials provinents de diferents excavacions arqueològiques realitzades principalment a la zona del Bages, entre les que cal destacar la vil·la romana de Boada.

Període Cronològic

Neolític, Bronze, Ferro, Ibèric, Romà.

Materials didàctics per la visita a la secció arqueològica del museu

El museu disposa dels següents quaderns didàctics: *Ibers i romans*, *L'arqueologia a l'abast*, *Els megàlits*. Aquests quaderns combinen un bloc teòric adreçat al personal docent i una sèrie d'activitats per l'alumnat adequades als diferents nivells escolars.

Tallers Didàctics d'Arqueologia

Fem d'arqueòlegs. [TA15](#)

Megàlits. [TP20](#)

Com vivien els romans. [TM34](#)

Visites didàctiques a jaciments i rutes arqueològiques

El museu proposa les visites als jaciments de Sepulcre de la Pera i la Vil·la Romana de Boada, encara que no les organitza directament. Ha preparat uns dossiers didàctics amb una proposta d'activitats per fer durant aquestes visites.

Altres Serveis

S' ofereixen visites al professorat per preparar la realització de les activitats.

Comarca Bages.

Adreça Via de Sant Ignasi, 40. 08240, Manresa.

Telèfon 93.874.11.55.

Fax 93.878.23.07.

E-mail m.manresa@diba.es

Pàgina Web <http://www.diba.es/museus/mcm.htm>

Propietat Ajuntament.

Edifici on es troba Edifici del s.XVIII d'estil neoclàssic amb claustre central.

Preus

-visita Gratuïta.

-visita didàctica Gratuïta.

Horari Escolar A convenir.

MB20. MUSEU DE MATARÓ

Contingut Arqueològic

El Museu aplega materials dels diferents períodes de la comarca, entre els que destaquen els jaciments romans d'Iluro i Torre Llauder.

Període Cronològic

Neolític, Ibèric, Romà.

Visita didàctica al museu

-**Durada** 1h.

-**A qui s'adreça** Tots els nivells.

Materials didàctics per la visita a la secció arqueològica del museu

Guia del museu que pot servir per preparar la visita.

Visites didàctiques a jaciments i rutes arqueològiques

Torre Llauder. [JB8](#)

Observacions

Es troba en fase de preparació un circuit urbà que anirà descobrint diferents aspectes de la ciutat romana.

Comarca Maresme.

Adreça Carreró, 17-19. 08301, Mataró.

Telèfon 93.758.24.01.

Fax 93.758.24.02.

Propietat Ajuntament i Patronat Municipal Cultural.

Edifici on es troba Casal renaixentista del s. XVI.

Preus

-**visita** Gratuïta.

-**visita didàctica** Gratuïta.

Horari Escolar De dimarts a divendres, de 9 a 14 h. i de 16 a 21 h.

MB21. MUSEU DE MOIÀ

Contingut Arqueològic

Troballes prehistòriques procedents bàsicament de les Coves del Toll.

Període Cronològic

Paleolític, Epipaleolític, Neolític, Bronze.

Visita didàctica al museu

-Durada 1h.

-A qui s'adreça EP i ESO.

Materials didàctics per la visita a la secció arqueològica del museu

Dossier i material prehistòric reproduït.

Tallers Didàctics d'Arqueologia

Vine un dia al Toll. [TP17](#)

Visites didàctiques a jaciments i rutes arqueològiques

Coves del Toll. [JB9](#)

Altres Serveis

Servei de monitors.

Comarca Bages.

Adreça Rafel Casanova, 6-8. 08180, Moià.

Telèfon 93.830.01.43.

Fax 93.830.13.25.

E-mail moia@diba.es

Pàgina Web <http://www.members.tripod.com/ajmoia>

Propietat Generalitat i Patronat de Moià.

Condicionat per discapacitats Per cadira de rodes.

Preus

-visita 300 pessetes/alumne.

-visita didàctica 400 pessetes/alumne. 5000 pessetes/grup. Preu combinat amb visita a les Coves del Toll.

Horari De dimarts a divendres, de 10 a 13.30 h. i de 15 a 17 h.

MB22. MUSEU MUNICIPAL DE MOLINS DE REI

Contingut Arqueològic

Bàsicament, es mostren materials ceràmics de diferents períodes de jaciments de la Vall mitjana del Llobregat, però també es poden veure restes humanes, material lític i ossi.

Període Cronològic

Paleolític, Neolític, Eneolític, Ibèric, Romà.

Visita didàctica al museu

-Durada 1h.

-A qui s'adreça A tots els nivells.

Comarca Baix Llobregat.

Adreça c/Pintor Fortuny, 55. 08750, Molins de Rei.

Telèfon 93.680.33.40.

Fax 93.668.15.58.

Propietat Ajuntament.

Preus

-visita Gratuïta.

-visita didàctica Gratuïta.

Horari Escolar A convenir.

MB23. MUSEU DE MONTSERRAT

Contingut Arqueològic

A la col·lecció d'arqueologia s'exhibeixen restes de l'antiga Mesopotàmia (estatuetes de divinitats i oferents assirobabilòniques, tauletes d'escriptura cuneïforme, etc), d'Egipte (mòmies, sarcòfags, vasos canops, etc), Xipre (ceràmica de diferents períodes), Palestina (ceràmica, divinitats cananees) i Grècia i Roma (àmfores, llànties, etc)..

Període Cronològic

Bronze, Sumeri, Babilònic, Assiri, Neobabilònic, Egipci, Grec, Hel·lenístic, Etrusc.

Visita didàctica al museu

-**Durada** 1h.

-**A qui s'adreça** EP, ESO i Batxillerat. La visita comentada es fa a la part d'Egipte i Mesopotàmia.

Materials didàctics per la visita a la secció arqueològica del museu

El museu disposa de la guia *Museu de Montserrat. Guia de visita* a on el personal docent pot trobar informació sobre el que s'exhibeix al museu i un catàleg que pot servir als mateixos propòsits. També hi ha un vídeo general de Montserrat que explica l'origen de les col·leccions.

Altres Serveis

Servei de monitors, botiga.

Observacions

S'estan preparant activitats i tallers, amb material didàctic, per a acollir escoles durant tres dies a Montserrat. D'aquests tres dies, un es dedicarà al museu.

Comarca El Bages.

Adreça Monestir de Montserrat. 08199, Monestir de Montserrat.

Telèfon 93.877.77.77 ext. 7502

Fax 93.877.77.24.

Propietat Abadía de Montserrat.

Edifici on es troba Edifici construït al 1930 per Josep Puig i Cadafalch.

Preus

-**visita** 400 pessetes/alumne.

-**visita didàctica** 600 pessetes/alumne.

Horari Escolar De dilluns a divendres, de 10 a 18 h.

MB24. MUSEU MUNICIPAL DE MONTMELÓ

Contingut Arqueològic

Es tracta d'una exposició que, muntada al voltant de peces procedents de jaciments de Montmeló i la comarca (habitat neolític de Montmeló, jaciment ibèric de Can Malla, vil·la romana de Can Massot, etc.) explica diferents aspectes de la vida al passat durant època neolítica, ibèrica, romana i medieval.

Període Cronològic

Neolític, Ibèric, Romà.

Visita didàctica al museu

-Durada 2 h.

-A qui s'adreça EP, ESO i Batxillerat.

Materials didàctics per la visita a la secció arqueològica del museu

Hi ha un follet informatiu sobre l'exposició i uns quaderns amb exercicis per a que l'alumnat assimili els continguts de l'exposició.

Tallers Didàctics d'Arqueologia

Taller d'excavació. [TA16](#)

L'agricultura a la prehistòria. [TP18](#)

La terrissa ibèrica. [TM31](#)

Els jocs romans. [TM32](#)

Investiguem l'època romana. [TM33](#)

Comarca Vallès Oriental

Adreça Plaça de Joan Miró, s/n. 08160, Montmeló.

Telèfon 93.572.00.00.

Propietat Ajuntament.

Condicionat per discapacitats Per cadira de rodes.

Edifici on es troba Casa pairal coneguda com a Edifici de Can Caballé.

Preus

-visita Per determinar.

-visita didàctica Per determinar.

Horari escolar A convenir.

MB25. MUSEU D'ARQUEOLOGIA DE CATALUNYA-OLÈRDOLA

Contingut Arqueològic

Materials procedents de les diverses ocupacions humanes que des de l'Edat del Bronze han habitat la zona d'Olèrdola.

Període Cronològic

Bronze, Ferro, Ibèric, Romà.

Visita didàctica al museu

-Durada 1.30 h.

-A qui s'adreça EP i ESO. Es tracta d'una visita conjunta al Centre d'Interpretació i al jaciment.

Materials didàctics per la visita a la secció arqueològica del museu

Hi ha un dossier didàctic destinat al personal docent on es recull informació per a la preparació i desenvolupament de la visita al museu. Els alumnes d'EP disposen d'un quadern de treball en què l'alumne ha d'identificar tots els elements paisatgístics observables i descobrir les interrelacions entre el medi físic i les comunitats humanes.

Tallers Didàctics d'Arqueologia

Del gra a la farina. [TG2](#)

Joies i penjolls. [TG3](#)

Pots i olles. [TG4](#)

Visites didàctiques a jaciments i rutes arqueològiques

Conjunt Monumental d'Olèrdola. [JB10](#)

Altres Serveis

A més de la visita didàctica al jaciment i al seu centre d'interpretació, també hi ha una gimcana: mitjançant un joc de pista es proposa fer el recorregut del jaciment per tal que els nois i noies facin per si mateixos la descoberta de l'indret. Destinada a 3er cicle de EP i a ESO, té una durada de 2 h i un preu de 500 pessetes/alumne per grups superiors a 20 i de 10.000 pessetes per grups inferiors a 20.

A més, s'ofereix l'activitat *Tot un dia* a la qual s'inclou la visita i un taller. Aquesta activitat està destinada als diferent nivells d'EP i ESO, té una durada de 4 h. i un preu de 700 pessetes/alumne per grups superiors a 25 i de 17.500 pessetes/grup per a grups fins a 25 alumnes.

Comarca Alt Penedès.

Adreça Conjunt Monumental d'Olèrdola, s/n. 08734, Olèrdola.

Telèfon 93.424.65.77.

Fax 93.424.56.30.

E-mail nmolist@barcelona.mac.es/difusio.b@barcelona.mac.es

Pàgina Web <http://www.mac.es/ole>

Propietat Generalitat.

Preus

-visita Gratuïta.

-visita didàctica Grups superiors a 20, 350 pessetes/alumne. Grups inferiors a 20, 7000 pessetes/grup.

Horari Escolar Hivern (16-X a 15-III): de dimarts a divendres, de 10 a 14 h. i de 16 a 18 h.

Estiu (16-III a 15-X): de dimarts a divendres, de 10 a 14 h. i de 16 a 20 h.

MB26. MUSEU ARQUEOLÒGIC DE L'ESQUERDA

Contingut Arqueològic

Museu monogràfic dedicat al poblat ibèric i medieval de l'Esquerda. Es poden veure, per tant, els materials recuperats en el decurs de les excavacions que s'hi porten a terme així com informació sobre la pròpia excavació i sobre la vida en el poblat en el transcurs de la seva ocupació.

Període Cronològic

Bronze, Ibèric.

Visita didàctica al museu

-Durada 1h.

-A qui s'adreça EP i ESO.

Visites didàctiques a jaciments i rutes arqueològiques

L'Esquerda. [JB7](#)

Observacions

La visita guiada al museu acostuma a anar acompanyada de la visita al jaciment. Llavors, la duració de la visita és de dues hores.

Comarca Osona.

Adreça Bac de Roda, 6. 08510, Roda de Ter.

Telèfon 93.854.02.71/360.56.56.29

Fax 93.854.09.31.

E-mail roda@diba.es/m.a.esquerda@diba.es

Pàgina Web <http://www.redestb.es/personal/rodadeter/esquerda.htm>

Propietat Ajuntament.

Condicionat per discapacitats Per cadira de rodes.

Preus

-visita 6500 pessetes/grup; 400 pessetes/alumne.

-visita didàctica 6500 pessetes/grup; 400 pessetes/alumne.

Horari Escolar Dimecres i divendres, d'11 a 13h.

MB27. MUSEU D'HISTÒRIA DE SABADELL

Contingut Arqueològic

Materials dels jaciments del municipi i de la comarca.

Període Cronològic

Neolític, Bronze, Ferro, Ibèric, Romà.

Visita didàctica al museu

-**Durada** Entre 40 i 90 min.

-**A qui s'adreça** Tots els nivells.

Materials didàctics per la visita a la secció arqueològica del museu

Dossiers didàctics destinats al cicle superior d'EP i ESO. També hi ha catàlegs que poden ajudar a preparar la visita.

Tallers Didàctics d'Arqueologia

La talla de pedra. [TP3](#)

Pintura prehistòrica. [TP4](#)

Ceràmica prehistòrica. [TP5](#)

La fabricació d'una eina. [TP6](#)

Visites didàctiques a jaciments i rutes arqueològiques

Paratge de La Salut. [JB12](#)

També s'organitzen visites a qualsevol jaciment del municipi en fase d'excavació.

Altres Serveis

Servei de monitors, assessorament pedagògic, biblioteca.

Comarca Vallès Occidental.

Adreça C/Sant Antoni, 16. 08202, Sabadell.

Telèfon 93.727.85.55.

Fax 93.726.60.42.

E-mail m.sabadell.his@diba.es

Propietat Ajuntament.

Edifici on es troba Casa-Fàbrica d'Antoni Casanovas. Edifici industrial del s.XIX.

Preus

-**visita** Gratuïta.

-**visita didàctica** Gratuïta pels sabadellencs. La resta, 2800 pessetes/grup/ hora.

Horari Escolar A convenir

MB28. MUSEU MUNICIPAL CAN XIFREDA

Contingut Arqueològic

Materials procedents del terme de San Feliu i rodalies.

Període Cronològic

Paleolític, Ibèric, Bronze.

Visita didàctica al museu

-Durada 2 h.

-A qui s'adreça Cicle superior d'EP i ESO.

Materials didàctics per la visita a la secció arqueològica del museu

Hi ha una guia del museu.

Comarca Vallès Oriental.

Adreça Can Xifreda, s/n. 08182, Sant Feliu de Codines.

Telèfon 93.866.28.97.

Fax 93.866.28.97.

E-mail xifreda@sct.ictnet.es

Propietat Ajuntament.

Condicionat per discapacitats Per cadira de rodes.

Edifici on es troba Edifici d'estil mossàrab del s.XIX.

Preus

-visita 200 pessetes/alumne.

-visita didàctica 200 pessetes/alumne.

Horari Escolar A convenir.

MB29. CASTELL-MUSEU MUNICIPAL DE SANT MARTÍ SARROCA

Contingut Arqueològic

Diferents restes arqueològiques d'època ibèrica i romana. Destaquen un monument funerari d'època ibèrica, un cap d'estàtua anomenat "Venus del Penedès" i tègules romanes amb inscripcions.

Període Cronològic

Ibèric, Romà.

Visita didàctica al museu

-Durada 1 h.

-A qui s'adreça Tots els nivells.

Comarca Alt Penedès.

Adreça Plaça del Castell. 08731, Sant Martí Sarroca.

Telèfon 93.899.16.69.

Fax 93.899.15.12.

Propietat Ajuntament.

Edifici on es troba Castell Medieval de Sant Martí.

Preus

-visita 85 pessetes/alumne.

-visita didàctica 85 pessetes/alumne.

Horari Escolar De dimarts a divendres, de 10 a 14 h. i de 16 a 20 h.

MB30. MUSEU TORRE BALLDOVINA

Contingut Arqueològic

Al museu s'exhibeixen materials prehistòrics i històrics, amb àmplia mostra del període ibèric de Sta. Coloma (Puig Castellar).

Període Cronològic

Bronze, Ferro, Ibèric, Romà.

Visita didàctica al museu

-**Durada** 45 min.

-**A qui s'adreça** EP i ESO.

Tallers Didàctics d'Arqueologia

Els detectius del passat: Taller d'arqueologia i excavació. [TA4](#)

Visites didàctiques a jaciments i rutes arqueològiques

Puig Castellar. [JB13](#)

Altres Serveis

Biblioteca, botiga.

Comarca Barcelonès.

Adreça Pl. Pau Casals, s/n. 08922, Santa Coloma de Gramanet.

Telèfon 93.385.71.42.

Fax 93.466.09.74.

E-mail m.st.colomag@diba.es

Pàgina Web <http://www.minorisa.es/mtbsc>

Propietat Ajuntament.

Edifici on es troba Ubicat a la Torre Balldovina. Edifici romànic representatiu de l'evolució de la ciutat des del s.XI.

Preus

-**visita** Gratuïta.

-**visita didàctica** 300 pessetes (mínim, 6000 pessetes/grup).

Horari Escolar De dilluns a divendres, de 9 a 13 h.

MB31. MUSEU DE TERRASSA

Contingut Arqueològic

Restes de jaciments de Terrassa i comarca.

Període Cronològic

Paleolític, Neolític, Ibèric, Romà.

Visita didàctica al museu

-**Durada** 1h.

-**A qui s'adreça** Tots els nivells.

Materials didàctics per la visita a la secció arqueològica del museu

Dossiers destinats a l'alumnat d'ESO.

Tallers Didàctics d'Arqueologia

Taller d'Arqueologia. [TA2](#)

Altres Serveis

Biblioteca, botiga.

Comarca Vallès Occidental.

Adreça C/ dels Gavatxons, 9. 08222, Terrassa.

Telèfon 93.789.27.55.

Fax 93.736.80.68.

E-mail m.terrassa@diba.es

Pàgina Web <http://www.diba.es/museus/cmast.htm>

Propietat Ajuntament.

Edifici on es troba Castell-Cartoixa de Vallparadis. Edifici original del s. XII que va convertir-se en cartoixa als segles XIV-XV. Restaurat durant els anys 50 i reconvertit per usos museístics l'any 1959.

Preus

-**visita** Gratuïta

-**visita didàctica** 3000 pessetes/grup.

Horari Escolar De dimarts a divendres, de 10 a 13.30 h. i de 16 a 19 h.

MB32. MUSEU DE VILAFRANCA

Contingut Arqueològic

Col·lecció de materials procedents de recollides en superfície i excavacions antigues des dels anys 20 del nostre segle. A més, se li han afegit els materials d'excavacions programades i d'urgència realitzades a la comarca des dels anys 70. Hi trobem tot el ventall cronològic dins del marc comarcal de l'Alt Penedès i Garraf.

Període Cronològic

Paleolític, Neolític, Bronze, Ibèric, Romà.

Visita didàctica al museu

-**Durada** 1 h.

-**A qui s'adreça** Cicle superior de EP i ESO.

Materials didàctics per la visita a la secció arqueològica del museu

El museu disposa d'un audiovisual.

Altres Serveis

Botiga.

Comarca Alt Penedès.

Adreça Plaça Jaume I, 1. 08720, Vilafranca del Penedès.

Telèfon 93.890.05.82.

Fax 93.817.00.36.

E-mail m.vilafranca@diba.es

Propietat Privada.

Edifici on es troba Edifici medieval ubicat al centre històric de Vilafranca.

Preus

-**visita** 100 pessetes/alumne.

-**visita didàctica** 3000 pessetes/grup (màxim, 20 alumnes).

Horari Escolar De dimarts a divendres, de 10 a 14 h. i de 16 a 19 h.

MB33. MUSEU DE VILANOVA DE SAU

Contingut Arqueològic

Restes arqueològiques del Paleolític i Neolític dels jaciments de La Roca del Migdia i El Cingle Vermell. Destaca la dona de Sau, de 20.000 anys d'antiguitat. També hi ha ceràmica, utensilis lítics, ossis, etc.

Període Cronològic

Paleolític, Neolític.

Visita didàctica al museu

-**Durada** 30 min.

-**A qui s'adreça** Tots els nivells.

Comarca Osona.

Adreça C/ de les Escoles, s/n. 08519, Vila Nova de Sau.

Telèfon 93.884.70.11.

Propietat Ajuntament.

Preus

-**visita** Gratuïta.

-**visita didàctica** Gratuïta.

Horari Escolar Dimarts i divendres, de 16 a 18 h.

MB34. MUSEU MUNICIPAL DE VILASSAR DE DALT

Contingut Arqueològic

Restes paleolítiques procedents de jaciments francesos i restes de diferent cronologia dels jaciments de l'entorn.

Període Cronològic

Paleolític, Neolític, Calcolític, Bronze, Ibèric, Romà.

Visita didàctica al museu

-**Durada** 30 min.

-**A qui s'adreça** Tots els nivells.

Materials didàctics per la visita a la secció arqueològica del museu

Dossiers didàctics adaptats als diferents nivells educatius (segon i tercer cicle d'EP, primer i segon cicle d'ESO, Batxillerat) amb activitats per fer simultàniament a la visita al museu.

Tallers Didàctics d'Arqueologia

Taller didàctic de la sala d'Arqueologia. [TG5](#)

Comarca Maresme.

Adreça Marquès de Barberà, 9. 08339, Vilassar de Dalt.

Telèfon 93.750.74.88.

Propietat Ajuntament.

Edifici on es troba Casa pairal del s.XIII, reformada al s.XVI.

Preus

-**visita** Gratuïta.

-**visita didàctica** Gratuïta.

Horari Escolar A convenir.

MG1. MUSEU ETNOLÒGIC DEL MONTSENY "LA GABELLA"

Contingut Arqueològic

Restes de diferents períodes entre els que destaquen el material de l'Edat del Bronze i del Ferro procedent de la Feixa Llarga i l'ibero-romà de Can Pons.

Període Cronològic

Paleolític, Neolític, Bronze, Ferro, Ibèric, Romà.

Visita didàctica al museu

-Durada 1 h.

-A qui s'adreça Primer i Segon nivell d' ESO.

Materials didàctics per la visita a la secció arqueològica del museu

Hi ha un quadern didàctic destinat al personal docent per a que es pugui facilitar el seu contingut a l'alumnat. El quadern també conté fitxes de treball pensades per als alumnes d'EP. Al museu es projecta l'audiovisual *Llegendes del Montseny*. També hi ha maquetes manipulables i diorames.

Altres Serveis

Servei de monitors, biblioteca, botiga.

Comarca La Selva.

Adreça C/Major, 6. 17401, Arbúcies.

Telèfon 972.86.09.08.

Fax 972.86.09.08.

E-mail memga@ddgi.es

Propietat Ajuntament.

Condicionat per discapacitats Per cadira de rodes.

Edifici on es troba La Gabella. Casa pairal s.XVII-XVIII.

Preus

-visita Gratuïta.

-visita didàctica 100 pessetes/alumne.

Horari Escolar De dimarts a divendres, d'11 a 14 h i de 17 a 20 h.

MG2. MUSEU ARQUEOLÒGIC COMARCAL DE BANYOLES

Contingut Arqueològic

Conté materials arqueològics procedents de la comarca (sobre tot de les Coves de Serinyà i de la vil·la romana de Vilauba). Destaca la reproducció de la coneguda mandíbula de Banyoles pertanyent a una dona neandertal.

Període Cronològic

Paleolític, Neolític, Ibèric, Romà.

Visita didàctica al museu

-Durada 1 h.

-A qui s'adreça Tots els nivells.

Materials didàctics per la visita a la secció arqueològica del museu

La *Guia del museus de Banyoles* pot utilitzar-se per preparar la visita. El museu disposa també d'uns fulls per a les escoles i els dossiers *Banyoles fa un milió d'anys*, *Pere Alsius i la mandíbula de Banyoles*, *La vil·la romana de Vilauba*, *Megalitisme: mite i realitat* i *La Draga, un poblat neolític a la vora de l'Estany*. També compta amb els vídeos *Els museus de Banyoles*, *La vil·la de Banyoles* i *El poblat neolític de la Draga* i amb maletes didàctiques.

Visites didàctiques a jaciments i rutes arqueològiques

Vil·la romana de Vilauba. [JG3](#)

Coves Prehistòriques de Serinyà. [JG4](#)

Comarca Pla de l'Estany.

Adreça Plaça de la Font, 11. 17820, Banyoles.

Telèfon 972.57.23.61.

Fax 972.57.49.17 (Ajuntament de Banyoles)

E-mail macban@arrakis.es

Pàgina Web <http://www.civila.com/hispania/banyoles>

Propietat Consell Comarcal del Pla de l'Estany.

Edifici on es troba Palau gòtic, l'origen del qual es troba en dues cases dels segles XI-XII, que van ser reformades al s.XIV i es van convertir en l'actual palau.

Preus

-visita 100 pessetes/alumne, per grups superiors a 20; grups inferiors a 20, 2000 pessetes/grup.

-visita didàctica 100 pessetes/alumne, per grups superiors a 20; grups inferiors a 20, 2000 pessetes/grup.

Horari Escolar De dimarts a divendres, de 10.30 a 13.30 h. i de 16 a 18.30 h.

MG3. MUSEU DE LA HISTÒRIA DE FONTCOBERTA

Contingut Arqueològic

Troballes arqueològiques procedents del municipi d'època neolítica i ibèro-romana.

Període Cronològic

Neolític, Ibèric, Romà.

Visita didàctica al museu

-Durada 1 h.

-A qui s'adreça EP i ESO.

Comarca Pla de l'Estany.

Adreça "Can Jan". Barri de la Farrés. 17833, Fontcoberta.

Telèfon 972.57.41.39/972.57.58.07.

Fax 972.42.12.06/972.42.08.05.

Propietat Ajuntament/Consell Comarcal/Generalitat.

Condicionat per discapacitats Per cadira de rodes.

Edifici on es troba Casa pairal del s.XIV, restaurada i adequada a l'ús de museu

Preus

-visita 100 pessetes/alumne.

-visita didàctica 150 pessetes/alumne.

Horari Escolar De dimarts a divendres, de 17 a 20 h.

Contingut Arqueològic

Materials procedents dels diferents jaciments subaquàtics que es troben arreu de Catalunya.

Període Cronològic

Neolític, Grec, Romà.

Visita didàctica al museu

-**Durada** 1.30 h.

-**A qui s'adreça** EP i ESO. En aquest cas, a través de la visita *La història sota l'aigua*, es recorren les instal·lacions d'aquest centre d'investigació (encarregat d'investigar, conservar i difondre el patrimoni cultural que es troba submergit en aigües costaneres i interiors) per conèixer què és l'arqueologia subaquàtica, accedint als laboratoris on es restauren i conserven les peces trobades.

Materials didàctics per la visita a la secció arqueològica del museu

Hi ha diferents vídeos sobre l'arqueologia subaquàtica, amb exemples procedents de diferents jaciments: *Culip IV. Un vaixell romà al cap de Creus*; *El vaixell del canal olímpic*; *Rastres sota l'aigua*.

També s'ha elaborat el còmic *Culip IV. Un vaixell romà al cap de Creus*.

Tallers Didàctics d'Arqueologia

La història sota l'aigua. [TA8](#)

Així era un vaixell romà. [TM30](#)

Observacions

Aquesta visita presenta com a complement opcional la possibilitat de veure el vaixell Thetis (Palamós), un vaixell emprat al treball arqueològic subaquàtic. En aquest cas, el preu de la visita es duplica.

Comarca Gironès

Adreça Pedret, 95. 17007, Girona.

Telèfon 972.20.66.31.

Fax 972.21.04.54

Propietat Generalitat

Preus

-**visita** Grups superiors a 20, 350 pessetes/alumne. Grups inferiors a 20, 7.000 pessetes/grup.

-**visita didàctica** Grups superiors a 20, 350 pessetes/alumne. Grups inferiors a 20, 7.000 pessetes/grup.

Horari Escolar De dilluns a divendres, de 9 a 14 h. i de 16 a 18h.

MG5. MUSEU D'ARQUEOLOGIA DE CATALUNYA- GIRONA
(SANT PERE DE GALLIGANTS)

Contingut Arqueològic

Materials procedents d'Empúries, de Gerunda i de diversos jaciments trobats a les comarques de Girona.

Període Cronològic

Paleolític, Neolític, Bronze, Ferro, Ibèric, Grec, Romà.

Visita didàctica al museu

-Durada 1.30 h.

-A qui s'adreça EP i ESO. Es pot fer un recorregut general, l'anomenada *Introducció a la prehistòria i a la història antiga de Catalunya* o bé triar una de les següents opcions: *De caçadors i recol·lectors a pagesos i pastors; La prehistòria, de la Prehistòria a la història; La Cultura Ibèrica; La romanització.*

Materials didàctics per la visita a la secció arqueològica del museu

Dossier didàctic adreçat al personal docent que recull informació per preparar la visita. Inclou documentació sobre l'edifici, la relació de textos del museu i un comentari sobre les peces exposades, així com una relació bibliogràfica i de vídeos per preparar la visita. També hi ha els quaderns de treball (*Prehistòria, Món Ibèric i Romanització*) destinats als alumnes d'EP.

El fitxer del museu convida els alumnes a realitzar un treball d'investigació a partir del qual disposaran del seu propi fitxer dels objectes del museu. Conté un guió per al personal docent i fulletons amb les regles del joc i les fitxes de treball per als alumnes.

La maleta didàctica *Els íbers: avenços tècnics i culturals* presenta l'evolució de les diferents activitats econòmiques i socials dins un poblat ibèric, a partir dels avenços tècnics que la colonització va introduir. Conté reproduccions d'objectes representatius de la cultura ibèrica i una relació de diapositives complementades amb un text explicatiu. La maleta funciona en qualitat de préstec.

Observacions

També hi ha un curs destinat bàsicament al personal docent d'ESO i que té una periodicitat de dos anys. El curs es planteja amb una voluntat de continuïtat, mitjançant la fórmula de seminaris d'assessorament per a l'elaboració de crèdits variables.

Comarca Gironès.

Adreça Pl. de Sta. Llúcia s/n. 17007, Girona.

Telèfon 972.20.26.32.

Fax 972.21.04.54.

E-mail difusio.b@barcelona.mac.es/girona@mac.es

Pàgina Web www.mac.es

Propietat Generalitat.

Condicionat per discapacitats Parcialment, per cadira de rodes.

Edifici on es troba Monestir romànic de St. Pere de Galligants (s.X-s.XII).

Preus

-**visita** Gratuïta.

-**visita didàctica** Grups superiors a 20, 350 pessetes/alumne; grups inferiors a 20, 7000 pessetes/grup.

Horari Escolar Hivern (I-X a 31-V): de dimarts a divendres, de 10 a 14 h. i de 16 a 18 h. Estiu (I-VI a 30-IX): de dimarts a divendres, de 10.30 a 13.30 h. i de 16 a 19 h.

MG6. MUSEU D'HISTÒRIA DE LA CIUTAT DE GIRONA

Contingut Arqueològic

A la sala 1 s'hi troba una síntesi de la Prehistòria a la ciutat de Girona amb material procedent de l'àrea de Girona i el seu entorn.

Període Cronològic

Paleolític, Neolític, Bronze, Ibèric, Romà.

Visita didàctica al museu

-Durada Entre 1 i 2 h.

-A qui s'adreça Tots els nivells.

Materials didàctics per la visita a la secció arqueològica del museu

Quadern de treball per l'alumnat.

Tallers Didàctics d'Arqueologia

Girona romana. [TM29](#)

Comarca Gironès.

Adreça C/ de la Força, 27. 17004, Girona.

Telèfon 972.22.22.29.

Fax 972.41.90.16.

E-mail pfreixas@ajgirona.org

Propietat Ajuntament

Condicionat per discapacitats Parcialment, per cadira de rodes.

Edifici on es troba Antic convent de Caputxins (s.XVIII. L'edifici es coneix també pel nom d'Institut Vell.

Preus

-visita 100 pessetes/alumne.

-visita didàctica 100 pessetes/alumne.

Horari Escolar De dimarts a divendres, de 10 a 14 h. i de 17 a 19 h.

MG7. MUSEU D'ARQUEOLOGIA DE CATALUNYA- EMPÚRIES

Contingut Arqueològic

El Museu conté material divers procedent de les ciutats grega i romana d'Empúries.

Període Cronològic

Bronze, Ferro, Ibèric, Grec, Romà, Tardo-romà.

Visita didàctica al museu

-**Durada** 1.30 h.

-**A qui s'adreça** Hi ha diferents ofertes de visites didàctiques: *Les pedres també parlen*, *Viure en el passat*, *Empúries colònia grega*, *Empúries colònia romana*. Totes les visites s'adapten al diferents nivells d'EP i ESO.

Materials didàctics per la visita a la secció arqueològica del museu

Dossier didàctic destinat al personal docent per preparar la visita amb una introducció al marc, l'itinerari pel jaciment, textos literaris i un llistat de llibres, pel·lícules diapositives i vídeos d'interès. També hi ha fitxes de treball, com a complement per la visita, que s'estructuren en 3 nivells: 10-12 anys, 12-14 anys i 14-16 anys.

La maleta didàctica *Missió Empúries* introdueix l'alumnat a la cultura grega i romana i permet conèixer l'empremta que aquestes van deixar a Empúries. Conté diversos objectes relacionats amb la vida quotidiana de l'antiga Empúries, diapositives, plànols i textos referits al jaciment. Funciona amb qualitat de préstec prèvia fiança de 25.000 pessetes. També hi ha audioguies i guies sonores i pantalles de televisió a través de les quals es poden visualitzar diferents zones del jaciment manualment.

Finalment, cal destacar l'audiovisual *Empúries*, que es projecta com un complement didàctic importantíssim per a la visita.

Tallers Didàctics d'Arqueologia

Els enigmes d'Empúries. [TM11](#)

La ceràmica a l'antiguitat. [TM12](#)

Opus musivum, taller de Mosaics. [TM13](#)

Visites didàctiques a jaciments i rutes arqueològiques

Empúries. [JG2](#)

Altres Serveis

Servei de monitors, assessorament pedagògic.

Observacions

Les escoles també poden optar per l'activitat *Tot un dia*, que inclou un dels tallers, una de les visites didàctiques i l'audiovisual. Té una durada d'entre 3.30 h. i 4 h. i val 850 pessetes/alumnes (per grups superiors a 25) i 21.000 pessetes/grup (per grups inferiors a 25).

Comarca Alt Empordà.

Adreça C/ del Museu, s/n. 17130, L'Escala.

Telèfon 972.77.02.08.

Fax 972.77.42.60.

E-mail empuries@mac.es

Pàgina Web www.mac.es

Propietat Generalitat.

Preus Per cadira de rodes

-**visita** Gratuïta.

-**visita didàctica** Grups superiors a 20, 350 pessetes/alumne; grups inferiors a 20, 7000 pessetes/grup.

Visita romana: grups superiors a 20, 400 pessetes/alumne; grups inferiors a 20, 9000 pessetes/grup.

Horari Escolar Hivern: tos els dies, de 10 a 18 h. Estiu: tots els dies de 10 a 20 h.

MG8. MUSEU MUNICIPAL DE LLAGOSTERA

Contingut Arqueològic

Els materials de la sala d'arqueologia procedeixen en la major part de monuments i enterraments megalítics, encara que també hi ha una part amb restes paleolítiques i ibèriques.

Període Cronològic

Paleolític, Neolític, Ibèric.

Visita didàctica al museu

-Durada 45 min.

-A qui s'adreça EP i ESO.

Materials didàctics per la visita a la secció arqueològica del museu

Dossier didàctic que acompanya la visita al museu, amb exercicis adaptables als nivells d'EP i ESO.

Visites didàctiques a jaciments i rutes arqueològiques

Itinerari monuments megalítics Serra de Cadiretes. [JG1](#)

Comarca Gironès.

Adreça Pl. del Castell, 1. 17240, Llagostera.

Telèfon 972.80.54.36.

Fax 972.80.54.68.

Propietat Ajuntament.

Edifici on es troba Casa del s.XVII ubicada al nucli antic.

Preus

-visita 150 pessetes/alumne.

-visita didàctica Per determinar.

Horari Escolar Dimarts, de 12 a 14 h.

MG9. MUSEU DEL MONTGRÍ I DEL BAIX TER

Contingut Arqueològic

El contingut arqueològic del Museu es basa en tres de les sis sales d'exposició permanent. A la sala 4 hi ha una introducció a l'arqueologia on s'intenta explicar el treball de l'arqueòleg com a investigador social i el mètode que fa servir a l'hora de la descoberta. Una altra sala està dedicada al Paleolític, i s'hi exposen els materials dels caus del Duc de Torroella i una explicació del modus de vida i explotació del medi dels grups humans de fa uns 300.000 anys. La sala 6 abarca des del Neolític fins al món romà i apunta les principals característiques de cada període.

Període Cronològic

Paleolític, Neolític, Ibèric, Romà.

Visita didàctica al museu

-Durada 1 h.

-A qui s'adreça EP i ESO.

Materials didàctics per la visita a la secció arqueològica del museu

Dossier didàctic destinat als nivells d'EP i ESO.

Tallers Didàctics d'Arqueologia

Toquem la història. [TG6](#)

Fem d'arqueòlegs. [TA11](#)

Talla de pedra. [TP15](#)

Pintura Prehistòrica. [TP16](#)

Visites didàctiques a jaciments i rutes arqueològiques

Cau del Duc de Torroella. [JG5](#)

Comarca Baix Empordà.

Adreça C/ Major, 31. 17257, Torroella de Montgrí.

Telèfon 972.75.73.01.

Fax 972.75.74.37.

E-mail tdm@ddgi.es

Propietat Ajuntament.

Edifici on es troba Casa Pastors, edifici d'estil gòtic del s.XV. La part posterior de l'edifici és del s.XVIII, però es conserva parcialment.

Preus

-visita Gratuïta.

-visita didàctica 250 pessetes/alumne.

Horari Escolar De dilluns a divendres, de 10 a 14 h.

MG10. MUSEU MUNICIPAL DE TOSSA DE MAR

Contingut Arqueològic

Materials d'origen local i comarcal procedents principalment de la vil·la romana de Els Ametllers.

Període Cronològic

Ibèric, Romà.

Visita didàctica al museu

-**Durada** 1 h.

-**A qui s'adreça** Tots els nivells.

Materials didàctics per la visita a la secció arqueològica del museu

El museu disposa d'una guia que pot ajudar a preparar la visita.

Comarca La Selva.

Adreça Pl. Roig i Soler, 1. 17320, Tossa de Mar.

Telèfon 972.34.07.09.

E-mail tossa@ddgi.es

Pàgina Web <http://www.tossademar.org>

Propietat Ajuntament.

Edifici on es troba Casa senyorial d'estil gòtic del s.XV.

Preus

-**visita** Gratuïta.

-**visita didàctica** Gratuïta.

Horari Escolar Tots els dies, de 10 a 13 h. i de 15 a 18 h.

MG11. MUSEU D'ARQUEOLOGIA DE CATALUNYA-ULLASTRET

Contingut Arqueològic

Materials procedents del jaciment ibèric del Puig de Sant Andreu d'Ullastret.

Període Cronològic

Ferro, Ibèric.

Visita didàctica al museu

-Durada 1.30 h.

-A qui s'adreça EP i ESO.

Materials didàctics per la visita a la secció arqueològica del museu

El personal docent disposa d'un dossier amb informació actualitzada per la preparació de la visita. Inclou documentació sobre el marc històric, l'itinerari pel jaciment, els textos del museu, una relació bibliogràfica i de vídeos d'actualitat. També hi ha un quadern de treball, especialment recomanat a alumnes d'EP, que pot servir de complement per fer la visita o ser utilitzat per treballar a classe. A més, hi ha la maleta didàctica *Els ibers: avenços tècnics i culturals*.

Tallers Didàctics d'Arqueologia

Quan érem ibers. Arribar i moldre. [TM14](#)

Quan érem ibers. A ma i a torn. [TM15](#)

Quan érem ibers. Sopa de lletres. [TM16](#)

Quan érem ibers. Taller de tissatge i cistelleria. [TM17](#)

Visites didàctiques a jaciments i rutes arqueològiques

Puig de Sant Andreu d'Ullastret. [JG6](#)

Altres Serveis

El museu ofereix el programa *Tot un dia*, que inclou la visita al museu i al jaciment d'Ullastret, la realització d'un dels tallers didàctics i una activitat al museu. Tots i totes les participants reben el *Quadern de camp* per facilitar el seguiment de les activitats. Aquesta activitat està destinada a ESO, té una durada de 4 h. i un preu de 850 pessetes/alumne (per grups superiors a 25 alumnes) i 21.000 pessetes/grup (per grups inferiors a 25 alumnes).

Comarca Baix Empordà.

Adreça Puig de Sant Andreu s/n. 17133, Ullastret.

Telèfon 972.17.90.58.

Fax 972.17.90.58.

E-mail difusio.b@barcelona.mac.es/ girona@mac.es

Pàgina Web <http://www.mac.es>

Propietat Generalitat.

Condicionat per discapacitats Per cadira de rodes.

Edifici on es troba Remodelat l'any 1995, es troba en un edifici construït aprofitant les restes d'un castell del s.XII i d'una ermita del s. XV-XVI.

Preus

-visita Gratuïta

-visita didàctica 350 pessetes/alumne.

Horari Escolar Hivern (I-X a 31-V): de dimarts a divendres, de 10 a 14 h. i de 15 a 18 h. Estiu (I-VI a 30-IX): de dimarts a divendres, de 10 a 20 h.

Museus de Lleida

ML1. MUSEU ARQUEOLÒGIC ARTESA DE LLEIDA

Contingut Arqueològic

Recull de materials arqueològics procedents dels diferents jaciments de la comarca.

Període Cronològic

Neolític, Bronze, Ibèric, Romà.

Visita didàctica al museu

-Durada 30 min.

-A qui s'adreça Tots els nivells.

Comarca Segrià.

Adreça Castell, 3. 25150, Artesa de Lleida.

Telèfon 973.16.71.62.

Fax 973.16.73.15.

Propietat Ajuntament.

Preus

-visita Gratuïta.

-visita didàctica Gratuïta.

Horari Escolar A convenir.

ML2. MUSEU DEL MONTSEC

Contingut Arqueològic

Bàsicament, trobem materials procedents de la Cova del Parco i d'Antona. A més, també hi ha un recull de jaciments, la majoria d'ells inèdits, que documenten la història d'aquesta comarca.

Període Cronològic

Paleolític, Neolític, Bronze, Ibèric, Romà.

Visita didàctica al museu

-Durada 1h.

-A qui s'adreça EP i ESO.

Visites didàctiques a jaciments i rutes arqueològiques

Antona. JL1

Comarca La Noguera.

Adreça Carnisseries, s/n. 25730, Artesa de Segre.

Telèfon 973.40.00.13.

Fax 973.40.10.10.

Propietat Ajuntament.

Edifici on es troba Edifici de començaments del s.XIX que ha rebut diferents usos.

Preus

-visita Per determinar.

-visita didàctica Per determinar.

Horari Escolar A convenir

ML3. MUSEU DE GUISSONA EDUARD CAMPS CAVA

Contingut Arqueològic

El museu consisteix en una exposició monogràfica sobre els jaciments de Guissona, bàsicament amb materials de la ciutat romana de Iesso.

Període Cronològic

Ferro, Ibèric.

Visita didàctica al museu

-Durada 1 h.

-A qui s'adreça ESO.

Materials didàctics per la visita a la secció arqueològica del museu

Carpeta didàctica amb activitats complementàries a la visita.

Visites didàctiques a jaciments i rutes arqueològiques

Ciutat romana de Iesso. [JL3](#)

Observacions

El museu ofereix un crèdit d'ESO a diferents municipis de l'Urgell i La Segarra.

Comarca La Segarra.

Adreça Patronat d'Arqueologia de Guissona. 25210, Guissona.

Telèfon 973.55.10.00.

Fax 973.55.06.87.

Propietat Ajuntament/Patronat d'arqueologia de Guissona.

Condicionat per discapacitats Per cadira de rodes.

Edifici on es troba Ubicat a la capella d'un antic hospital del s.XVIII que actualment configura la Casa de Cultura de Guissona.

Preus

-visita Consultar.

-visita didàctica Consultar.

Horari Escolar A determinar.

ML4. MUSEU DE LA CONCA DELLÀ

Contingut Arqueològic

Material procedent de la ciutat romana d'Aeso (objectes ceràmics, lítics, numismàtics, ossis). També hi ha làpides epigràfiques provinents de la ciutat romana i localitzades des d'antic.

Període Cronològic

Romà.

Visita didàctica al museu

-Durada 1 h.

-A qui s'adreça Tots els nivells.

Materials didàctics per la visita a la secció arqueològica del museu

Guies destinades al personal docent per la preparació prèvia de la visita.

Tallers Didàctics d'Arqueologia

Entrar a la casa dels romans. [TM6](#)

Històries de romans. [TM27](#)

Aeso, la ciutat canviant. [TM28](#)

Visites didàctiques a jaciments i rutes arqueològiques

Ciutat romana d'Aeso. [JL4](#)

Altres Serveis

Assessorament pedagògic, biblioteca, botiga. El Parc Cretàcic ofereix a les escoles una sèrie de xerrades impartides pels professionals del parc i vinculades als diversos continguts del museu.

Observacions

La Visita didàctica al museu es pot combinar amb una visita a l'exterior de 2h., amb un preu de 400 pessetes/alumne, o de 3h., amb un preu de 500 pessetes/alumne. Si la visita al museu es combina amb un taller, el preu és de 600 pessetes/alumne.

Comarca Pallars Jussà.

Adreça Pl. Assumpció, 2-3. 25650, Isona i Conca Dellà.

Telèfon 973.66.50.62.

Fax 973.66.42.28.

Propietat Ajuntament.

Condicionat per discapacitats Parcialment, per cadira de rodes.

Edifici on es troba Situat al bell mig del nucli antic de la vila d'Isona, el configuren dues cases d'arquitectura tradicional condicionades com a museu.

Preus

-visita 100 pessetes/alumne.

-visita didàctica 200 pessetes/alumne.

Horari Escolar Hivern: de dimarts a divendres, d' 11 a 13 h. i de 17 a 19 h.

Estiu: de dilluns a divendres, de 10 a 14 h. i de 17 a 20 h.

ML5. MUSEU MUNICIPAL DE JUNEDA

Contingut Arqueològic

Restes arqueològiques, principalment ceràmiques i molins de mà, procedents dels jaciments de l'entorn.

Període Cronològic

Bronze, Ibèric, Romà.

Visita didàctica al museu

-**Durada** De 30 a 45 min.

-**A qui s'adreça** Tots els nivells.

Comarca Les Garrigues.

Adreça Dr. Cornulleda, 2. 25430, Juneda.

Telèfon 973.15.00.14/973.15.03.84.

Propietat Ajuntament.

Edifici on es troba Casa pairal d'arquitectura tradicional catalana.

Preus

-**visita** Gratuïta.

-**visita didàctica** Gratuïta.

Horari Escolar A concertar

ML6. MUSEU DIOCESÀ DE LLEIDA

Contingut Arqueològic

Diferents peces provinents de jaciments de la zona.

Període Cronològic

Neolític, Ibèric, Romà.

Visita didàctica al museu

-**Durada** 20 min.

-**A qui s'adreça** Tots els nivells.

Observacions

Ubicació provisional. Les noves instal·lacions es troben en procés de remodelació.

Comarca Segrià.

Adreça Jaume I El Conqueridor. 25002, Lleida.

Telèfon 973.26.57.03.

Fax 973.27.29.72 (Bisbat de Lleida).

E-mail museu@ofimatica.net

Pàgina Web <http://www.eup.udl.es/MUSEU/Index.html>

Propietat Bisbat de Lleida

Condicionat per discapacitats Per cadira de rodes.

Edifici on es troba La col·lecció s'ubica en dos edificis: l'antiga parròquia de Sant Martí, edifici romànic dels s.XII-XIII, i el palau episcopal, edifici neogòtic de construcció recent que data de l'any 1950.

Preus

-**visita** 150 pessetes/alumne.

-**visita didàctica** 150 pessetes/alumne.

Horari Escolar De dilluns a divendres, de 10 a 13.30 h. i de 18 a 20 h.

ML7. MUSEU COMARCAL DE LA CONCA DE BARBERÀ

Contingut Arqueològic

Recull de peces de diferents indrets de la Conca de Barberà.

Període Cronològic

Paleolític, Epipaleolític, Neolític, Calcolític, Bronze, Ferro, Ibèric, Romà.

Visita didàctica al museu

-Durada 1.30 h.

-A qui s'adreça EP i ESO.

Materials didàctics per la visita a la secció arqueològica del museu

Per acompanyar la visita a la part d'arqueologia del museu hi ha el dossier *La Conca Antiga* consistent en uns quaderns amb una breu explicació del que es visita i preguntes que l'alumnat ha d'anar responent. Aquest material és destinat a alumnes de 5è d'EP en endavant.

Altres Serveis.

Servei de monitors.

Comarca Conca de Barberà.

Adreça Carrer Josa, 6. 43400, Montblanc.

Telèfon 977.86.03.49.

Fax 977.86.03.49.

E-mail info@mccb.es

Propietat Consorci del Museu Comarcal de la Conca de Barberà.

Edifici on es troba Antic casal del s.XIII, rehabilitat al s.XVIII.

Preus

-visita 175 pessetes/alumne.

-visita didàctica grups superiors a 20, 300 pessetes/alumne; grups inferiors a 20, 6.000 pessetes/grup.

Horari Escolar A convenir

ML8. MUSEU VALLDELORD

Contingut Arqueològic

Les restes arqueològiques del museu procedeixen, bàsicament, del propi municipi.

Període Cronològic

Neolític, Bronze, Ferro, Ibèric, Romà.

Visita didàctica al museu

-Durada 1 h.

-A qui s'adreça ESO.

Comarca Solsonés

Adreça C/ Estret, s/n. 25282, Sant Llorenç de Morunys.

Telèfon 973.49.20.25.

Propietat Privada.

Edifici on es troba Edifici medieval típic del cas antic de Sant Llorenç de Morunys.

Preus

-visita Gratuïta.

-visita didàctica Gratuïta.

Horari Escolar A convenir

ML9. CENTRE D'ARQUEOLOGIA D'AVIGANYA DE LA FUNDACIÓ
PÚBLICA INSTITUT D'ESTUDIS ILLERDENCOS

Contingut Arqueològic

Es tracta d'un espai museològic per entendre l'arqueologia de la comarca del Segrià, en especial de la subcomarca del Baix Segre.

Visita didàctica al museu

-Durada 1 h.

-A qui s'adreça A tots els nivells.

Materials didàctics per la visita a la secció arqueològica del museu

El centre projecta un audiovisual sobre l'arqueologia del Baix Segre i la història del monestir.

Tallers Didàctics d'Arqueologia

Descobrim la nostra història (crèdit de síntesi per a ESO). [TG7](#)

Què és una excavació arqueològica. [TA9](#)

Visites didàctiques a jaciments i rutes arqueològiques

Necròpolis de Roques de Sant Formatge. [JL6](#)

Poblat ibèric de Gebut. [JL7](#)

Ruta arqueològica pel Baix Segre i Baix Cinca. [JL9](#)

Altres Serveis

Servei de monitors, assessorament pedagògic.

Comarca Segrià.

Adreça Pl. de la Catedral s/n. 25002, Seròs.

Telèfon 973.27.15.00.

Fax 973.27.45.38.

E-mail iei@fpiei.es

Pàgina Web www.fpiei.es

Propietat Diputació de Lleida

Condicionat per discapacitats Per cadira de rodes.

Edifici on es troba Monestir Trinitat d'Aviganya.

Preus

-visita Gratuïta.

-visita didàctica 100/150/200 pessetes/alumne (segons l'activitat o taller).

Horari Escolar A convenir

ML10. MUSEU DIOCESÀ I COMARCAL DE SOLSONA

Contingut Arqueològic

El museu disposa d'una col·lecció arqueològica procedent bàsicament del Solsonès, el Berguedà, l'Urgell i l'Alt Urgell.

Període Cronològic

Neolític, Calcolític, Bronze, Ferro, Ibèric, Romà.

Visita didàctica al museu

-**Durada** Entre 1 i 2 h.

-**A qui s'adreça** Tots els nivells.

Materials didàctics per la visita a la secció arqueològica del museu

Dossier didàctic sobre el Neolític al Solsonès, amb recull de jaciments i exercicis pràctics per escolars de batxillerat.

També hi ha una guia, a partir de la qual el professorat pot fer-se una idea del que es veurà al museu, vídeos amb continguts d'història general i un CdRom que proposa una visita virtual sala a sala, vitrina a vitrina i objecte per objecte.

S'han editat diapositives.

Altres Serveis

Biblioteca, botiga.

Comarca Solsonès.

Adreça Pl. Palau, 1. 25280, Solsona.

Telèfon 973.48.21.01.

Fax 973.48.09.51.

Propietat Bisbat de Solsona/Ajuntament de Solsona /Generalitat.

Condicionat per discapacitats Per cadira de rodes.

Edifici on es troba Palau Epis copal de Solsona.

Preus

-**visita** Gratuïta.

-**visita didàctica** Gratuïta.

Horari Escolar Hiverns: de 10 a 13 h. i de 16 a 18 h. Estius: de 10 a 13 h. i de 16.30 a 19 h.

ML11. MUSEU COMARCAL DE L'URGELL

Contingut Arqueològic

Materials procedents dels principals jaciments de la zona, entre els que trobem El Pla de les Tenalles de la Mora, el Tossal del Mor de Tàrrega i el Molí d'Espígol de Tornabous.

Període Cronològic

Ferro, Ibèric i Romà.

Visita didàctica al museu

-Durada 1 h.

-A qui s'adreça EP i ESO.

Materials didàctics per la visita a la secció arqueològica del museu

El museu disposa d'un quadern de treball de l'alumne, *Descobreix l'Urgell ibèric*, destinat als dos cicles d'ESO, amb possibilitats d'adaptació al cicle superior d'EP i als batxillerats. Compta amb un joc interactiu amb dos ordinadors sobre l'urbanisme del poblat ibèric Molí d'Espígol de Tornabous. El joc inclou reconstruccions de diferents punts del jaciment i un recorregut virtual pel poblat. També ofereix el vídeo *La romanització a la comarca de l'Urgell*.

Tallers Didàctics d'Arqueologia

Taller de ceràmica ibèrica. [TM5](#)

Visites didàctiques a jaciments i rutes arqueològiques

Molí d'Espígol de Tornabous. [JL8](#)

Comarca L'Urgell.

Adreça C/ Major, 11. 25300, Tàrrega.

Telèfon 973.31.29.60.

Fax 973.50.05.52.

Propietat Ajuntament.

Condicionat per discapacitats Per cadira de rodes.

Edifici on es troba Antic casal senyorial del llinatge dels Perelló. Construït entre els segles XVII i XVIII, tot i que presenta elements i estructures d'èpoques anteriors.

Preus

-visita Gratuïta.

-visita didàctica Grups inferiors a 25, 3000 pessetes/grup. Grups superiors a 25, 150 pessetes/alumne.

Horari Escolar Dimarts i dijous, de 9 a 14 h. i de 15 a 19 h.

ML12. MUSEU DERA VAL D'ARAN

Contingut Arqueològic

Restes arqueològiques procedents del poblament de la Vall d'Aran.

Període Cronològic

Bronze, Romà.

Visita didàctica al museu

-**Durada** 1 h.

-**A qui s'adreça** Tots els nivells.

Materials didàctics per la visita a la secció arqueològica del museu

El museu disposa d'un audiovisual per completar la visita.

Comarca Vielha.

Adreça C/ Major, 26. 25530, Vielha.

Telèfon 973.64.18.15.

Fax 973.64.23.51.

Propietat Consell Comarcal.

Condicionat per discapacitats Per cadira de rodes.

Edifici on es troba Les restes arqueològiques se situen a la casa senyorial del s. XVII denominada "La torre del general Martinhon".

Preus

-**visita Gratuïta** 100 pessetes/alumne. Gratuïta per als menors de 16 anys.

-**visita didàctica** 100 pessetes/alumne. Gratuïta per als menors de 16 anys.

Horari Escolar Tots els dies, de 10 a 14 h.

Museus de Tarragona

MT1. MUSEU COMARCAL DEL MONTSIÀ

Contingut Arqueològic

Restes arqueològiques (material lític, ceràmic, metàl·lic i ossi) procedents de diferents assentaments i necròpolis de la comarca del Montsià i Baix Ebre. Cal destacar el conjunt funerari (des del Neolític al món romà) que conforma la sala del món funerari.

Període Cronològic

Paleolític, Neolític, Ibèric, Romà.

Visita didàctica al museu

-**Durada** 1 h.

-**A qui s'adreça** Tots els nivells.

Materials didàctics per la visita a la secció arqueològica del museu

La guia del museu pot servir per preparar la visita.

Tallers Didàctics d'Arqueologia

Taller de restauració. [TA5](#)

Taller de pintures rupestres. [TP9](#)

Visites didàctiques a jaciments i rutes arqueològiques

La Moleta del Remei. [JT1](#)

Altres Serveis

Biblioteca.

Comarca Montsià.

Adreça Gran Capità, 34. 43870, Amposta.

Telèfon 977.70.29.54.n

Fax 977.70.59.46.

E-mail afarnos@montsia.altanet.org

Pàgina web www.museumontsia.org

Propietat Ajuntament.

Condicionat per discapacitats Per cadira de rodes.

Preus

-**visita** 100 pessetes/alumne.

-**visita didàctica** 3.500 pessetes/grup/hora.

Horari Escolar De dimarts a divendres, d' 11 a 14 h. i de 17 a 20 h.

MT2. MUSEU D'HISTÒRIA DE CAMBRILS

Contingut Arqueològic

Materials procedents d'excavacions dels voltants de Cambrils que abarquen diferents períodes cronològics.

Període Cronològic

Paleolític, Epipaleolític, Neolític, Ibèric, Romà.

Visita didàctica al museu

-**Durada** 40 min.

-**A qui s'adreça** EP, ESO i Batxillerat.

Visites didàctiques a jaciments i rutes arqueològiques

Vil·la romana de La Llosa. [JT4](#)

Comarca Baix Camp.

Adreça Molí de les Tres Eres. Via Augusta, 1. 43850, Cambrils.

Telèfon 977.79.45.28.

Fax 977.79.45.72.

E-mail mhc.cambrils@altanet.org

Pàgina web <http://www.cambrils.org>

Propietat Ajuntament.

Edifici on es troba Molí de les Tres Eres. Molí fariner de gran capacitat documentat des de l'Edat Mitja.

Va restar en funcionament fins a finals dels s.XIX.

Preus

-**visita** 100 pessetes/alumne.

-**visita didàctica** Per determinar.

Horari Es colar A convenir

MT3. MUSEU MUNICIPAL DEL PERELLÓ

Contingut Arqueològic

Materials procedents del municipi, entre els que destaquen les restes paleolítiques provenents de la Cova de la Mallada.

Període Cronològic

Paleolític, Neolític, Ibèric, Romà.

Visita didàctica al museu

-**Durada** 1 h.

-**A qui s'adreça** Tots els nivells.

Comarca Baix Ebre.

Adreça C/ Major. 43519, El Perelló.

Telèfon 977.49.00.45.

Propietat Ajuntament.

Preus

-**visita** Gratuïta.

-**visita didàctica** Gratuïta.

Horari Escolar A convenir

MT4. MUSEU COMARCAL SALVADOR VILASECA

Contingut Arqueològic

La col·lecció d'arqueologia és integrada per troballes realitzades al Baix Camp, Priorat i Conca de Barberà per Salvador Vilaseca. Destaquen, entre altres, el gravat d'una cérvola sobre pissarra (procedent del jaciment de Sant Gregori de Falset), la col·lecció de peces del Cau d'en Serra de Picamoxons, els vasos campaniformes de la cova del Cartanyà de Vilaverd i les col·leccions dels jaciments dels camps d'urnes.

Període Cronològic

Paleolític, Mesolític, Neolític, Bronze, Ferro, Ibèric, Romà.

Visita didàctica al museu

-Durada 1 h.

-A qui s'adreça EP, ESO i Batxillerat.

Materials didàctics per la visita a la secció arqueològica del museu

El Museu disposa de dues guies didàctiques, una adreçada al cicle superior d'EP i, l'altre, al segon cicle d'ESO i a Batxillerat, que acompanyen la visita al museu amb una sèrie d'activitats que s'han de realitzar.

Comarca Baix Camp.

Adreça Raval de Sta. Anna, 59. 43201, Reus.

Telèfon 977.34.54.18.

Fax 977.34.52.49.

E-mail mcsv@readysoft.es

Pàgina Web <http://www.readysoft.es/museureus>

Propietat Ajuntament.

Condicionat per discapacitats Per cadira de rodes.

Edifici on es troba La seu del raval de Sta Anna és l'antic edifici del Banc d'Espanya, obra de l'arquitecte reusenc Pere Caselles i construït el 1901.

Preus

-visita Gratuïta.

-visita didàctica Gratuïta.

Horari Escolar De dilluns a divendres, de 10 a 13 h. i de 17 a 21 h.

MT5. MUSEU NACIONAL ARQUEOLÒGIC DE TARRAGONA

Contingut Arqueològic

Elements arquitectònics, mosaics, escultures i objectes d'ús personal i quotidià procedents de la ciutat romana de Tarraco.

Període Cronològic

Romà.

Materials didàctics per la visita a la secció arqueològica del museu

S'ha elaborat una guia didàctica destinada al personal docent per preparar la visita al museu, amb els objectius, continguts i recursos que es poden treballar o tenir a partir del museu, aplicats al disseny curricular. Complementen aquesta guia els catàlegs i les guies del museu.

El vídeo *Scipionum opus* recull la fundació i evolució de la ciutat romana de Tarraco i el seu paper en la romanització d'Hispania.

S'han editat carpetes de diapositives (Tarraco, Centelles, Museu Nacional Arqueològic de Tarragona, Museu i necròpolis Paleocristians) i el Cd-Rom *Tarraco. Viatge a una ciutat romana*.

A dins del museu, hi ha un punt informatiu interactiu.

Tallers Didàctics d'Arqueologia

Taller d'arqueologia. [TA10](#)

Divertim-nos amb els romans!. [TM18](#)

Vine al Museu i...queda't de pedra!. [TM19](#)

Retrobem-nos a Tarraco. [TM20](#)

Caius i Faustina et conviden a la vil·la. [TM21](#)

Visites didàctiques a jaciments i rutes arqueològiques

Encara que el museu no organitza directament les visites, ha elaborat un conjunt de materials didàctics per fer la visita a Tarraco i al seu entorn, amb diferents itineraris temàtics (1.La ciutat. Compren la visita a les muralles, el fòrum provincial, el fòrum de la colònia, la pedrera del Mèdol i l'aqüeducte romà. 2.Els espectacles. Compren la visita al circ i l'amfiteatre. 3.El món de la mort. Visita a la Torre dels Escipions, la necròpolis paleocristiana, el mausoleu de Centelles i el columbari de Vila-Rodona. 4. Ciutat i territori. Proposa la visita de la vil·la romana dels Munts, la vil·la romana de Centelles i l'arc de Berà).

Altres Serveis

Biblioteca, arxiu gràfic i documental, botiga, atenció i assessorament.

Comarca Tarragonès.

Adreça Pl. del Rei, 5. 43003, Tarragona.

Telèfon 977.23.62.09/977.25.15.15.

Fax 977.25.22.86.

E-mail mnat@mnat.es

Pàgina Web <http://www.mnat.es>

Propietat Generalitat.

Preus

-visita Gratuïta.

-visita didàctica Gratuïta.

Horari Escolar Hivern (1-X a 31-V): de 10 a 13.30 h i de 16 a 19 h.

Estiu (1-VI a 30-IX): de 10 a 20 h.

MT6. MUSEU ARQUEOLÒGIC DE EL VENDRELL

Contingut Arqueològic

Restes arqueològiques procedents dels jaciments de la comarca que permeten comprendre les diferents etapes del seu poblament. Destaquen els objectes dels jaciments de Can Canyis i de la Cova de Vallmajor.

Període Cronològic

Neolític, Calcolític, Bronze, Ferro, Ibèric, Celtíber, Romà.

Visita didàctica al museu

-**Durada** 1 h.

-**A qui s'adreça** EP (a partir de quart) i primer d'ESO.

Materials didàctics per la visita a la secció arqueològica del museu

El museu disposa d'una *Guia del Mestre* a on el professorat pot trobar una explicació del que es fa a la visita al museu i una ampliació dels continguts dels principals períodes que es tracten.

Un altre dossier són les fitxes de l'alumne, que proposen diferents activitats relacionades amb els passos que segueix la visita al museu. Aquestes fitxes s'han adaptat per a invidents.

Hi ha una maleta didàctica del Paleolític amb utensilis que reproduïxen les eines de pedra paleolítica i una maleta del Neolític on apareixen les eines més representatives del neolític.

Altres Serveis

Botiga.

Comarca Baix Penedès.

Adreça Sta. Anna, 8. 43700, El Vendrell.

Telèfon 977.66.56.84/977.66.56.42.

Fax 977.66.56.85.

E-mail ajucultu@dainf.es

Propietat Ajuntament/Patronat Municipal de Serveis Culturals.

Condicionat per discapacitats Per cadira de rodes i invidents.

Edifici on es troba Antiga casa del s.XVIII de la família de l'escriptor Angel Guimerà.

Preus

-**visita** Gratuïta.

-**visita didàctica** Gratuïta.

Horari Escolar Estiu: de dilluns a divendres, de 10 a 14 h. i de 17 a 19 h.

Hivern: de dilluns a divendres, de 10 a 14 h. i de 17 a 19 h.

MT7. MUSEU DE VILA-RODONA

Contingut Arqueològic

La col·lecció està bàsicament constituïda per restes de ceràmica romana.

Període Cronològic

Romà.

Visita didàctica al museu

-**Durada** 30 min.

-**A qui s'adreça** Tots els nivells.

Visites didàctiques a jaciments i rutes arqueològiques

Columbari romà de Vila-Rodona. [JT7](#)

Altres Serveis

Biblioteca.

Comarca Alt Camp.

Adreça C/ de les Hortes, 4. 43814, Vila-Rodona.

Telèfon 977.63.90.32.

Fax 977.63.80.06.

Propietat Ajuntament.

Edifici on es troba Edifici modernista de principis s.XX.

Preus

-**visita** Per determinar.

-**visita didàctica** Per determinar.

Horari Escolar A convenir

TALLERS D'ARQUEOLOGIA

Lluís Montfort

General

[TG1. Un passeig al llarg del temps](#)

[TG2. Tallers experimentals: "del gra a la farina"](#)

[TG3. Tallers experimentals: "joies i penjolls"](#)

[TG4. Tallers experimentals: "pots i olles"](#)

[TG5. Taller didàctic de la sala d'arqueologia del museu de Vilassar](#)

[TG6. Toquem la història](#)

[TG7. Descubrim la nostra història](#)

Arqueologia

[TA1. Taller d'excavació arqueològica](#)

[TA2. Taller d'arqueologia](#)

[TA3. Taller d'arqueologia](#)

[TA4. Els detectius del passat: taller d'arqueologia i excavació](#)

[TA5. Taller de restauració](#)

[TA6. L'arqueòleg, un detectiu del passat](#)

[TA7. Els objectes ens parlen](#)

[TA8. La història sota l'aigua](#)

[TA9. Què és una excavació arqueològica?](#)

[TA10. Taller d'arqueologia](#)

[TA11. Fem d'arqueòlegs](#)

[TA12. Investiguem el passat](#)

[TA13. Taller d'arqueologia](#)

[TA14. Què és l'arqueologia?](#)

[TA15. Fem d'arqueòlegs](#)

[TA16. Taller d'excavació](#)

[TA17. Excavant un jaciment arqueològic](#)

[TA18. Treballant al laboratori](#)

Prehistòria

[TP1. Cova-escola, experimentació i demostració prehistòrica](#)

[TP2. Taller de foc](#)

[TP3. La talla de pedra](#)

[TP4. Pintura prehistòrica](#)

[TP5. Ceràmica prehistòrica](#)

[TP6. Fabricació d'una eina](#)

[TP7. Tallers prehistòrics](#)

[TP8. El poblament de Catalunya durant el Paleolític](#)

[TP9. Pintures rupestres](#)

[TP10. Roques i minerals a les mines prehistòriques de Gavà](#)

[TP11. L'art de la prehistòria](#)

[TP12. La joieria prehistòrica](#)

[TP13. La vida a les mines neolítiques de Gavà](#)

[TP14. La conservació dels aliments](#)

[TP15. Talla de pedra](#)
[TP16. Pintura prehistòrica](#)
[TP17. Vine un dia al Toll](#)
[TP 18. L'agricultura a la prehistòria](#)
[TP19. Con vivien els nostres avantpassats?](#)
[TP20. Megàlits](#)
[TP21. El passat en el present: un dia amb els caçadors-recol·lectors](#)
[TP22. El passat en el present: un dia amb els primers pagesos](#)

Món Antic

[TM1. Com vivien els romans?](#)
[TM2. Taller d'arqueologia experimental](#)
[TM3. Taller de teixit i d'indumentària](#)
[TM4. Taller d'escriptura ibèrica](#)
[TM5. Taller de ceràmica ibèrica](#)
[TM6. Entrar a la casa dels romans](#)
[TM7. Anem a excavar](#)
[TM8. Déus, herois i mites](#)
[TM9. La casa romana](#)
[TM10. Epigrafia llatina: cursus honorum](#)
[TM11. Els enigmes d'Empúries](#)
[TM12. La ceràmica a l'antiguitat](#)
[TM13. "Opus musivum", taller de mosaics](#)
[TM14. Quan érem ibers: "arribar i moldre"](#)
[TM15. Quan érem ibers: "a mà i a torn"](#)
[TM16. Quan érem ibers: "sopa de lletres"](#)
[TM17. Quan érem ibers: "taller de tissatge i cistelleria"](#)
[TM18. Divertim-nos amb els romans!](#)
[TM19. Vine al museu i..... queda't de pedra!](#)
[TM20. Retrobem-nos a Tarraco](#)
[TM21. Caius i Faustina et conviden a la vil·la](#)
[TM22. Taller de mitologia egípcia](#)
[TM23. Taller de jeroglífics egipcis](#)
[TM24. La fundació d'una ciutat romana](#)
[TM25. La descoberta del subsòl arqueològic](#)
[TM26. Saps com es governava Barcelona a l'època dels romans?](#)
[TM27. Històries de romans](#)
[TM28. Aeso ciutat canviant](#)
[TM29. Girona romana](#)
[TM30. Això era un vaixell romà](#)
[TM31. La terrissa ibèrica](#)
[TM32. Els jocs romans](#)
[TM33. Investiguem l'època romana](#)
[TM34. Com vivien els romans](#)

Amèrica Precolombina

[TAP1. Animals fantàstics de les llegendes americanes. Taller de ceràmica](#)
[TAP2. Tatuatges i pintures corporals americanes. Taller de tela](#)

General

TG1. UN PASSEIG AL LLARG DEL TEMPS

Organitzat per

Museu d'Arqueologia de Catalunya-Barcelona. [MB3](#)

Temes treballats

Formes de vida de les societats humanes des de la prehistòria fins a l'època romana.

Descripció i objectius del taller

Aquest taller té com a finalitat posar els recursos del Museu a l'abast de tothom, independentment dels trastorns funcionals o minusvalies psíquiques que pugui presentar un determinat col·lectiu.

A qui s'adreça

EP, primer cicle d'ESO, Educació Especial.

Durada

1h.

Nombre de places

20 alumnes màxim.

Preu

Grups superiors a 20, 350 pessetes/alumne; grups inferiors a 20, 7000 pessetes/grup.

Lloc

Museu d'Arqueologia de Catalunya.

Materials de suport

Dossier per al professorat i fitxa de treball de l'alumne.

Telèfon de contacte

93.424.65.77.

TG2. TALLERS EXPERIMENTALS: "DEL GRA A LA FARINA"

Organitzat per

Museu d'Arqueologia de Catalunya-Olèrdola. [MB25](#)

Temes treballats

La reproducció de les activitats quotidianes que realitzaven els nostres avantpassats. Canvis tecnològics i culturals. Tecnologia del processament del gra per fer-ne farina.

Descripció i objectius del taller

Els alumnes experimenten amb la mòlta del gra i la seva transformació en farina, tot seguint l'evolució de la tecnologia des del Neolític fins a l'Alta Edat Mitjana.

A qui s'adreça

3er cicle d'EP i 1er cicle d'ESO.

Durada

1.30 h.

Nombre de places

Grup-classe.

Preu

Grups superiors a 20, 450 pessetes/alumne; grups inferiors a 20, 9.000 pessetes/grup.

Lloc

Museu d'Arqueologia de Catalunya (Olèrdola).

Materials de suport

Dossier del personal docent i fitxa de treball de l'alumne.

Telèfon de contacte

93.424.65.77.

TG3. TALLERS EXPERIMENTALS: "JOIES I PENJOLLS"

Organitzat per

Museu d'Arqueologia de Catalunya-Olèrdola. [MB25](#)

Temes treballats

La reproducció de les activitats quotidianes que realitzaven els nostres avantpassats. Canvis tecnològics i culturals. Estudi de les formes d'ornamentació.

Descripció i objectius del taller

Taller de confecció de collarets, penjolls i polseres amb petxines, ossos, glans i altres elements que proporciona la natura.

A qui s'adreça

3er cicle d'EP i 1er cicle d'ESO.

Durada

1.30 h.

Nombre de places

Grup-classe.

Preu

Grups superiors a 20, 450 pessetes/alumne; grups inferiors a 20, 9.000 pessetes/grup.

Lloc

Museu d'Arqueologia de Catalunya-Olèrdola.

Materials de suport

Dossier del personal docent i fitxa de treball de l'alumne.

Telèfon de contacte

93.424.65.77.

TG4. TALLERS EXPERIMENTALS: "POTS I OLLES"

Organitzat per

Museu d'Arqueologia de Catalunya-Olèrdola. [MB25](#)

Temes treballats

La reproducció de les activitats quotidianes que realitzaven els nostres avantpassats. Canvis tecnològics i culturals. Estudi de la tecnologia ceràmica.

Descripció i objectius del taller

Taller ceràmic en què l'alumne, a través del treball amb argil·la, descobreix la funcionalitat de les formes i la creativitat desenvolupada pels grups humans a l'hora de confeccionar uns estris tan quotidians.

A qui s'adreça

EP i 1er cicle d'ESO.

Durada

1.30 h.

Nombre de places

Grup-classe.

Preu

Grups superiors a 20, 450 pessetes/alumne; grups inferiors a 20, 9.000 pessetes/grup.

Lloc

Museu d'Arqueologia de Catalunya-Olèrdola.

Materials de suport

Dossier del personal docent i fitxa de treball de l'alumne.

Telèfon de contacte

93.424.65.77.

TG5. TALLER DIDÀCTIC DE LA SALA D'ARQUEOLOGIA DEL MUSEU DE VILASSAR

Organitzat per

Museu de Vilassar. [MB34](#)

Temes treballats

Cronologia i cultura material.

Descripció i objectius del taller

L'activitat pretén posar a l'abast, de manera lúdica i didàctica, els materials del museu. A partir d'aquests materials s'explicaran conceptes com la cronologia i les diferents restes materials que ens han deixat els diferents grups humans que habitaren la zona.

A qui s'adreça

EP, ESO, Batxillerat

Durada

1.30 h.

Nombre de places

30 alumnes màxim.

Preu

250 pessetes/alumne.

Lloc

Museu de Vilassar.

Materials de suport

Dossier didàctic.

Telèfon de contacte

93.752.40.31.

TG6. TOQUEM LA HISTÒRIA

Organitzat per

Museu del Montgrí. [MG9](#)

Temes treballats

Relació dels grups humans amb les eines que utilitza en un entorn i un temps determinat.

Descripció i objectius del taller

Aquest taller disposa d'una sèrie de maletes didàctiques amb diferents jocs i activitats per desenvolupar. S'intenta fer una descoberta de la història a partir dels sentits del tacte (l'alumnat entra amb els ulls clucs i toca diferent objectes), l'oïda (ha d'escoltar i endevinar el so de cada estri) i l'olfacte (els objectes fan olors especials). Un cop fet això es duen a terme trencaclosques i jocs amb fitxes i daus amb preguntes i respostes sobre els diferents estris i la seva relació en un temps històric determinat.

A qui s'adreça

EP.

Durada

2 h.

Nombre de places

50 alumnes màxim.

Preu

350 pessetes/alumne.

Lloc

Can Mach, sales de reserva del Museu.

Materials de suport

Dossier.

Telèfon de contacte

972.75.73.01.

TG7. DESCOBRIM LA NOSTRA HISTÒRIA

Organitzat per

Centre d'Arqueologia d'Aviganya. [ML9](#)

Temes treballats

Arqueologia i evolució de les societats.

Descripció i objectius del taller

El taller vol que l'alumne conegui la feina arqueològica. L'activitat consisteix en participar en una excavació, en les tasques de registre (siglat, inventari) i en la restauració ceràmica. Es pretén que sigui capaç d'entendre els processos que intervenen en una excavació i com s'extreu informació per tal de poder conèixer la nostra història, al mateix temps que es veu com han anat evolucionant les diferents societats.

A qui s'adreça

Cicle superior d'EP.

Durada

35 hores (és un crèdit de síntesi).

Nombre de places

30 alumnes.

Preu

200 pessetes/alumne.

Lloc

Centre d'Arqueologia d'Aviganya.

Materials de suport

Dossier de l'alumne.

Telèfon de contacte

973.27.15.00.

TA1. TALLER D'EXCAVACIÓ ARQUEOLÒGICA

Organitzat per

Patronat Municipal de la Cova de la Font Major.

Temes treballats

L'excavació arqueològica.

Descripció i objectius del taller

L'objectiu principal és adquirir coneixements de forma pràctica i amena en el camp de l'arqueologia. Primerament, s'assisteix a una sessió introductòria amb diapositives comentades. Posteriorment, es passa a tractar el tema de l'excavació arqueològica. Mitjançant una simulació de les tasques d'excavació, es vol incrementar les possibilitats divulgadores de l'interpretació de les restes del passat, alhora que es crea una sensibilitat més gran cap al patrimoni arqueològic. S'ha reproduït un jaciment on es realitzarà una excavació simulada.

A qui s'adreça

ESO.

Durada

2 h.

Nombre de places

20 alumnes mínim.

Preu

450 pessetes/alumne.

Lloc

Cova del Castell.

Telèfon de contacte

977.87.12.20 (oficina de turisme).

TA2. TALLER D'ARQUEOLOGIA

Organitzat per

Museu de Terrassa. [MB31](#)

Temes treballats

La tasca arqueològica.

Descripció i objectius del taller

El taller es divideix en una sessió teòrica (introducció al món de l'arqueologia) i una sessió pràctica (treball de camp i laboratori).

L'objectiu principal cerca el coneixement de l'arqueologia com a font d'apropament a la història de Terrassa.

A qui s'adreça

ESO.

Durada

3 h.

Nombre de places

15 alumnes.

Preu

9000 pessetes/grup.

Lloc

Museu de Terrassa.

Materials de suport

Dossier didàctic per l'alumnat.

Telèfon de contacte

93.789.27.55.

TA3. TALLER D'ARQUEOLOGIA

Organitzat per

Museu de Granollers. [MB16](#)

Temes treballats

La metodologia emprada en arqueologia i el procés d'una excavació arqueològica.

Descripció i objectius del taller

Després d'una breu introducció contextualitzant l'activitat i el període històric que es tracta, es procedeix a l'excavació d'un símil de jaciment romà. Mitjançant l'activitat, els alumnes es familiaritzen amb el procés d'excavació arqueològica i amb la reconstrucció de les formes de vida de les societats del passat a partir de les seves restes materials.

A qui s'adreça

Sisè curs d'EP i ESO.

Durada

Entre 1.30 i 2 h.

Nombre de places

25 alumnes màxim.

Preu

350 pessetes/alumne.

Lloc

Museu de Granollers.

Materials de suport

Fitxes de l'alumne.

Telèfon de contacte

93.870.65.08.

TA4. ELS DETECTIUS DEL PASSAT: TALLER D'ARQUEOLOGIA I EXCAVACIÓ

Organitzat per

Museu Torre Balldovina i TEA (Escola-Taller d'Arqueologia). [MB30](#)

Temes treballats

L'arqueologia, des d'un punt de vista teòric i pràctic, com a eina per a fer història.

Descripció i objectius del taller

El taller es divideix en tres parts: 1) Introducció teòrica: passi de vídeo, diapositives i una caixa estratigràfica per explicar què és l'arqueologia i com s'excava; 2) excavació: realització d'una excavació sobre el terreny amb tres nivells arqueològics: paleolític, neolític i industrial; 3) laboratori: estudi i interpretació del material extret amb l'ajut d'una fitxa d'inventari per cada alumne.

A qui s'adreça

ESO.

Durada

3 h.

Nombre de places

Grups classe.

Preu

500 pessetes/alumne (mínim 10.000 pessetes/grup).

Lloc

Museu Torre Balldovina.

Materials de suport

Dossier-guia de treball.

Telèfon de contacte

93.385.71.42.

TA5. TALLER DE RESTAURACIÓ

Organitzat per

Museu del Montsià. [MT1](#)

Temes treballats

Restauració arqueològica.

Descripció i objectius del taller

El taller està dividit en dues fases: una primera en que s'explica, a través d'un muntatge fotogràfic, el procés de restauració d'una ceràmica, i una segona part on es munta i es restaura una ceràmica.

A qui s'adreça

ESO i Batxillerat.

Durada

2 h.

Nombre de places

25 alumnes per grup.

Preu

30.000 pessetes/grup.

Lloc

Museu del Montsià.

Telèfon de contacte

977.70.29.54.

TA6. L'ARQUEÒLEG, UN DETECTIU DEL PASSAT

Organitzat per

Museu de Gavà. [MB15](#)

Temes treballats

Metodologia arqueològica.

Descripció i objectius del taller

El taller comença amb la presentació i introducció de conceptes bàsics: la formació d'un jaciment i la seva excavació. A continuació s'excava un parterre on es reproduïxen les restes d'un poblat ibèric i es registra la informació obtinguda. Posteriorment, es formulen hipòtesis sobre el significat de les restes trobades i es posa en comú els resultats i interpretació de les dades.

Aquesta és una activitat perquè els alumnes que comencen a estudiar història puguin fer un petit treball d'investigació, aprofundint sobretot en alguns continguts procedimentals, com l'ús de fonts d'informació directes, la utilització de tècniques de registre d'informació, etc.

A qui s'adreça

Cicle superior d'EP i ESO.

Durada

1.30 h.

Nombre de places

24 alumnes màxim.

Preu

360 pessetes/alumne.

Lloc

Museu Gavà.

Telèfon de contacte

93.638.25.70.

TA7. ELS OBJECTES ENS PARLEN

Organitzat per

Museu de Gavà. [MB15](#)

Temes treballats

Els objectes materials en tant que fruits de l'activitat humana.

Descripció i objectius del taller

El taller pretén ensenyar el valor documental i patrimonial dels objectes, observar, analitzar i recollir informació i formular hipòtesis i contrastar-les. Es fan diverses activitats amb l'objectiu que els alumnes s'exercitin en aquestes habilitats, partint d'objectes comuns i actuals fins arribar a estudiar restes antigues trobades a les Mines Prehistòriques de Gavà.

A qui s'adreça

Cicle Superior d'EP i ESO.

Durada

1.30 h.

Nombre de places

30 alumnes màxim.

Preu

350 pessetes/alumne.

Lloc

Museu Gavà.

Telèfon de contacte

93.638.25.70.

TA8. LA HISTÒRIA SOTA L'AIGUA

Organitzat per

Centre d'Arqueologia Subaquàtica de Catalunya (CASC). [MG4](#)

Temes treballats

L'arqueologia subaquàtica.

Descripció i objectius del taller

Visita a les instal·lacions del CASC a Girona per conèixer l'arqueologia subaquàtica, tot visitant els laboratoris on es restauren i es conserven els objectes trobats al fons de les aigües. Com a complement optatiu, es proposa visitar el vaixell Thetis, eina imprescindible en el treball subaquàtic de l'equip del CASC.

A qui s'adreça

EP i ESO.

Durada

1.30 h.

Nombre de places

30 alumnes.

Preu

Grups superiors a 20, 350 pessetes/alumne; grups inferiors a 20, 7000 pessetes/grup. Si es visita el vaixell Thetis el preu es duplica.

Lloc

Centre d'Arqueologia Subaquàtica de Catalunya.

Materials de suport

Quadern del museu.

Telèfon de contacte

93.424.65.77.

TA9. QUÈ ÉS UNA EXCAVACIÓ ARQUEOLÒGICA?

Organitzat per

Centre d'Arqueologia d'Aviganya. [ML9](#)

Temes treballats

Metodologia arqueològica.

Descripció i objectius del taller

El taller pretén acostar l'alumnat a una excavació arqueològica. L'activitat consisteix en l'explicació de com és una excavació arqueològica i en fer-los participar de les activitats de registre (siglat, inventari,...) i restauració de ceràmica. Es pretén que l'alumnat sigui capaç d'entendre els processos que intervenen en una excavació i com s'extreu informació per tal de poder conèixer la nostra pròpia història.

A qui s'adreça

Cicle superior d'EP.

Durada

1 matí.

Nombre de places

30 alumnes.

Preu

150 pessetes/alumne.

Lloc

Centre d'Arqueologia d'Aviganya.

Materials de suport

Dossier de l'alumne.

Telèfon de contacte

973.27.15.00.

TA10. TALLER D'ARQUEOLOGIA

Organitzat per

Museu Nacional Arqueològic de Tarragona. [MT5](#)

Temes treballats

Introducció a la metodologia científica. Coneixement de la ciència arqueològica i experimentació dels seus mètodes.

Descripció i objectius del taller

El taller consta d'una introducció a l'arqueologia a partir d'un vídeo i diapositives i de l'excavació i anàlisi d'una estratigrafia simulada, que consta de tres seqüències històriques corresponents a l'època prehistòrica, al món romà i a l'actualitat.

Aquest taller busca l'estimulació del pensament crític i comprensió del mètode hipotètic-deductiu, facilitant el contacte amb els mètodes d'investigació, els procediments d'anàlisi, la formulació d'hipòtesis i la seva verificació.

A qui s'adreça

Primària i ESO. Adaptable a altres nivells.

Durada

2.15 h.

Nombre de places

30 alumnes màxim.

Preu

Grups superiors a 20, 400 pessetes/alumne; grups inferiors a 20, 8000 pessetes/grup.

Lloc

Museu Nacional Arqueològic de Tarragona

Materials de suport

Quadern de l'alumne.

Telèfon de contacte

977.23.62.09.

TA11. FEM D'ARQUEÒLEGS

Organitzat per

Museu del Montgrí. [MG9](#)

Temes treballats

Relació dels grups humans amb les eines que utilitza en un entorn i un temps determinat. Identificació i classificació de materials arqueològics.

Descripció i objectius del taller

Aquest taller disposa d'una sèrie de maletes didàctiques on hi ha diferents jocs i activitats per desenvolupar. Es recrea la metodologia arqueològica, tot apropant els alumnes a la recerca de les societats humanes del passat. Es pretén que els alumnes es familiaritzin amb els materials i el tipus d'informació que els arqueòlegs extreuen del camp, així com el seu tractament. A partir d'aquesta activitat també es vol donar a conèixer el nostre patrimoni arqueològic, alhora que es generen actituds de respecte envers aquest.

A qui s'adreça

EP.

Durada

2 h.

Nombre de places

50 alumnes màxim.

Preu

350 pessetes/alumne.

Lloc

Can Mach, sales de reserva del Museu.

Materials de suport

Dossier.

Telèfon de contacte

972.75.73.01.

TA12. INVESTIGUEM EL PASSAT

Organitzat per

Museu d'Arqueologia de Catalunya-Barcelona. [MB3](#)

Temes treballats

La recerca arqueològica.

Descripció i objectius del taller

El desenvolupament del taller es basa en un treball de grup que porten a terme els alumnes. L'objectiu de la investigació serà manipular objectes per tal de conèixer aspectes econòmics, tecnològics i culturals de les societats d'època neolítica i ibèrica.

A qui s'adreça

3er cicle d'EP i ESO.

Durada

1.30 h.

Nombre de places

Grup-classe.

Preu

Grups superiors a 20, 350 pessetes/alumne; grups inferiors a 20, 7.000 pessetes/alumne.

Lloc

Museu d'Arqueologia de Catalunya-Barcelona.

Materials de suport

Dossier del personal docent i fitxa de treball alumne.

Telèfon de contacte

93.424.65.77.

TA13. TALLER D'ARQUEOLOGIA

Organitzat per

Museu de Badalona. [MB2](#)

Temes treballats

El treball arqueològic.

Descripció i objectius del taller

Amb aquest taller es visita l'excavació d'època romana situada sota la plaça Font i Cussó (darrera del Museu) per conèixer *in situ* les tasques i metodologia que utilitza l'arqueologia. Després d'una introducció teòrica amb diapositives, s'excava una petita zona artificial preparada per a ells i es netegen, classifiquen i dibuixen els materials trobats.

A qui s'adreça

Cicle superior d'EP, ESO i Batxillerat.

Durada

2.30 h.

Nombre de places

15 alumnes màxim.

Preu

500 pessetes/alumne.

Lloc

Jaciment romà al costat del museu.

Telèfon de contacte

93.387.17.50.

TA14. QUÈ ÉS L'ARQUEOLOGIA?

Organitzat per

Museu d'Història de la Ciutat (Barcelona). [MB9](#)

Temes treballats

La recerca arqueològica.

Descripció i objectius del taller

El taller consta de dues parts: un primer mòdul teòric d'aproximació al treball arqueològic, i un segon mòdul pràctic que consisteix en la simulació d'una excavació arqueològica. El taller busca aproximar l'alumnat al món de l'arqueologia presentant els seus aspectes més essencials.

A qui s'adreça

ESO.

Durada

2 h.

Nombre de places

20 alumnes màxim.

Preu

550 pessetes/alumne.

Lloc

Museu d'Història de la Ciutat (Barcelona).

Materials de suport

Dossier per l'alumne.

Telèfon de contacte

93.315.11.11.

TA15. FEM D'ARQUEÒLEGS

Organitzat per

Museu Comarcal de Manresa. [MB19](#)

Temes treballats

Metodologia arqueològica.

Descripció i objectius del taller

Els alumnes participen en una excavació arqueològica que simula un jaciment prototípic d'època ibèrica, romana i medieval per tal de conèixer els processos d'excavació, classificació, dibuix i interpretació.

A qui s'adreça

Cicle Superior d'EP, ESO i Batxillerat.

Durada

2 h.

Nombre de places

25 alumnes.

Preu

Grups superiors a 20, 400 pessetes/alumne; grups inferiors, 8000 pessetes/grup.

Lloc

Museu Comarcal de Manresa

Telèfon de contacte

93.874.11.55

TA16.TALLER D'EXCAVACIÓ

Organitzat per

Museu de Montmeló. [MB24](#)

Temes treballats

L'excavació arqueològica.

Descripció i objectius del taller

Mitjançant l'excavació simulada d'un fons de cabana, es busca la comprensió de la feina arqueològica i de la vida quotidiana durant el Neolític.

A qui s'adreça

ESO i Batxillerat

Durada

3 h.

Nombre de places

30 alumnes.

Preu

Per determinar.

Lloc

Dolmen de Pedra Gentil ([JB14](#)).

Telèfon de contacte

93.572.11.66/93.572.10.33

TA17. EXCAVANT UN JACIMENT ARQUEOLÒGIC

Organitzat per

Universitat Autònoma de Barcelona – Patronat Flor de Maig.

Temes treballats

La metodologia del treball arqueològic de camp i el procés de formació dels jaciments com a introducció a la comprensió dels canvis temporals i històrics. Familiarització amb els processos generals de la recerca científica.

Descripció i objectius del taller

Excavació d'un dels dos jaciments simulats a escala 1:1 (un paleolític i un neolític) al terrenys del Patronat Flor de Maig, al Parc de Collcerola, utilitzant sistemes i instruments d'aplicació real a les excavacions arqueològiques, i formulació d'hipòtesis interpretatives que s'avaluen posteriorment a partir del campament paleolític i el poblat neolític restituïts en la zona boscosa del terrenys del mateix Patronat Flor de Maig.

A qui s'adreça

EP i ESO.

Durada

3 h.

Nombre de places

30 per excavació (fins a 60 en total).

Preu

Estades d'un dia (que inclouen dues activitats), 1000 pessetes/alumne/dia; estades de més d'un dia, 750 pessetes/alumne/dia.

Lloc

Patronat Flor de Maig – Cerdanyola del Vallès.

Materials de suport

Llibre d'orientacions per al professorat, material per a la preparació prèvia a la visita, i fitxes de treball i material de l'alumne.

Telèfon de contacte

93.586.60.30.

Observacions

Aquesta oferta pedagògica està associada a l'alberg Flor de Maig de la Diputació de Barcelona, fet que permet organitzar colònies temàtiques o crèdits de síntesi de 2 o més dies de durada en relació al conjunt de les activitats que es programen ([TA18](#), [TP21](#), [TP22](#)).

TA18. TREBALLANT AL LABORATORI

Organitzat per

Universitat Autònoma de Barcelona – Patronat Flor de Maig.

Temes treballats

La metodologia del treball arqueològic de laboratori i el procés de formació dels jaciments com a introducció a la comprensió dels canvis temporals i històrics. Familiarització amb els processos generals de la recerca científica.

Descripció i objectius del taller

Identificació, classificació i quantificació de les restes procedents de les excavacions, tant de caire material (eines reproduïdes, restes de fauna i vegetals) com de caire espacial (dades sobre la ubicació en l'espai de les troballes arqueològiques). El treball del laboratori es divideix per tipus d'informació (artefactes, restes biològiques, informació espacial i planimètrica) que es treballa per diferents grups.

A qui s'adreça

EP i ESO.

Durada

3 h.

Nombre de places

20 per grup de treball (fins a 60 en total).

Preu

Estades d'un dia (que inclouen dues activitats), 1000 pessetes/alumne/dia; estades de més d'un dia, 750 pessetes/alumne/dia.

Lloc

Patronat Flor de Maig – Cerdanyola del Vallès,

Materials de suport

Llibre d'orientacions per al professorat, material per a la preparació prèvia a la visita, i fitxes de treball i material de l'alumne.

Telèfon de contacte

93.586.60.30.

Observacions

Aquesta oferta pedagògica està associada a l'alberg Flor de Maig de la Diputació de Barcelona, fet que permet organitzar colònies temàtiques o crèdits de síntesi de 2 o més dies de durada en relació al conjunt de les activitats que es programen ([TA17](#), [TP21](#), [TP22](#)).

TP1. COVA-ESCOLA, EXPERIMENTACIÓ I DEMOSTRACIÓ PREHISTÒRICA

Organitzat per

Cova del Castell. Oficina de Turisme de La Conca de Barberà.

Temes treballats

Les formes de vida de les comunitats humanes del Paleolític i Neolític.

Descripció i objectius del taller

Les activitats es poden dividir en dos grans blocs: el Paleolític i el Neolític.

En el dedicat al Paleolític, l'objectiu principal és apropar-se a la forma de vida paleolítica a través de la cacera, la recol·lecció i el nomadisme. L'alumnat podrà assistir a la demostració i experimentació de tir amb arc, atzagaia, voladores, així com el parament de llaços i paranys. També hi ha una part experimental on es munta una cabana paleolítica.

En el bloc dedicat al Neolític, les formes de vida d'aquest període són les que prenen protagonisme. Es tocaran temes com els inicis de l'agricultura, les formes de vida sedentària i l'art. Els tallers pràctics es dividiran en taller d'agricultura, taller de vestimenta i taller de pintura rupestre.

A qui s'adreça

ESO i EP.

Durada

1.30 h.

Nombre de places

20 alumnes per grup.

Preu

450 pessetes/alumne.

Lloc

Cova del Castell (a uns 200 metres de la Cova de la Font Major. [JT5](#)).

Telèfon de contacte

977.87.12.20.

TP2. TALLER DE FOC

Organitzat per

Patronat Municipal de la Cova de la Font Major.

Temes treballats

L'elaboració del foc.

Descripció i objectius del taller

Descobriment i importància del foc per a la humanitat. Tècniques per aconseguir foc i encesa de fogueres per grups d'alumnes utilitzant aquestes tècniques prehistòriques.

A qui s'adreça

ESO.

Durada

2 h.

Nombre de places

20 alumnes mínim.

Preu

450 pessetes/alumne.

Lloc

Cova del Castell.

Telèfon de contacte

977.87.12.20 (oficina de turisme).

TP3. LA TALLA DE PEDRA

Organitzat per

Museu d'Història de Sabadell. [MB27](#)

Temes treballats

Tecnologia lítica prehistòrica.

Descripció i objectius del taller

S'inicia la sessió amb una introducció del monitor on s'explica la forma de vida de les primeres comunitats humanes, mentre es mostren rèpliques d'estrils de pedra i s'explica tant la fabricació com l'ús. També es produeix foc. Es fan diversos exercicis pràctics per mostrar quina és la tècnica de talla de còdols i finalment es passa a l'exercici pràctic que realitzaran els propis alumnes, que obtindran la seva pròpia eina de pedra feta a partir de tècniques prehistòriques.

Es pretén donar a conèixer les formes de vida a la prehistòria, mostrar els diferents processos en la fabricació d'eines de pedra, valorar la dificultat de fabricació d'aquests estrils i aprendre a distingir les diferents tipologies d'eines de pedra.

A qui s'adreça

Cicle superior d'EP, ESO, Batxillerat.

Durada

2 h.

Nombre de places

Màxim 25 alumnes.

Preu

15.000 pessetes/grup.

Lloc

Museu d'Història de Sabadell.

Telèfon de contacte

93.727.85.55.

TP4. PINTURA PREHISTÒRICA

Organitzat per

Museu d'Història de Sabadell. [MB27](#)

Temes treballats

Representacions gràfiques pictòriques a la prehistòria.

Descripció i objectius del taller

S'inicia la sessió amb una introducció on s'expliquen les formes de vida de les primeres comunitats humanes, mentre es mostren diapositives de les diferents pintures prehistòriques que es coneixen. Es presenten els materials que s'utilitzaran per fer les pintures (tots ells d'origen natural). Es prepara la base del mural (de paper), on cada alumne plasmarà la seva pròpia creació a partir dels models vistos anteriorment. El resultat és un mural de la realització conjunta que els alumnes podran exhibir a classe.

L'objectiu és conèixer els motius i els objectius de les pintures prehistòriques, mostrar les diferents tècniques i els múltiples materials utilitzats, valorar la qualitat d'aquest art i apropar-se al desconegut món del pensament a la prehistòria.

A qui s'adreça

Cicle superior d'EP, ESO, Batxillerat.

Durada

2 h.

Nombre de places

Màxim 25 alumnes.

Preu

15.000 pessetes/grup.

Lloc

Museu d'Història de Sabadell.

Telèfon de contacte

93.727.85.55.

TP5. CERÀMICA PREHISTÒRICA

Organitzat per

Museu d'Història de Sabadell. [MB27](#)

Temes treballats

Tecnologia ceràmica a la prehistòria.

Descripció i objectius del taller

S'inicia la sessió amb una introducció on s'explica la forma de vida de les primeres comunitats humanes establertes al Vallès i es mostren diversos objectes de ceràmica d'època prehistòrica per veure les diferents formes i decoracions. Es presenten els materials que s'utilitzaran per a l'objecte de ceràmica (argila, punxó, petxines...). Cada alumne realitza el seu propi atuell decorat amb motius inspirats en la ceràmica prehistòrica.

Es pretén conèixer la forma de vida de fa 6000 anys, treballar l'argila amb mètodes artesanals, conèixer els diferents atuell ceràmics, les seves formes, les seves decoracions i la seva funcionalitat.

A qui s'adreça

Cicle superior d'EP, ESO, Batxillerat.

Durada

2 h.

Nombre de places

Màxim 25 alumnes.

Preu

15.000 pessetes/grup.

Lloc

Museu d'Història de Sabadell.

Telèfon de contacte

93.727.85.55.

TP6. FABRICACIÓ D'UNA EINA

Organitzat per

Museu d'Història de Sabadell. [MB27](#)

Temes treballats

Fabricació d'eines a la prehistòria.

Descripció i objectius del taller

S'inicia la sessió amb una introducció sobre la forma de vida de les primeres comunitats humanes, mentre es mostren rèpliques d'eines de pedra i s'explica tant la seva fabricació com el seu ús. Es realitzen diversos exercicis pràctics per mostrar quina és la tècnica de talla del sílex i, finalment, es passa a l'exercici pràctic d'emmanegar una eina de sílex, amb mànec de fusta, utilitzant resina natural.

A qui s'adreça

Cicle superior d'EP, ESO, Batxillerat.

Durada

2 h.

Nombre de places

25 alumnes màxim.

Preu

15.000 pessetes/grup.

Lloc

Museu d'Història de Sabadell.

Telèfon de contacte

93.727.85.55.

TP7. TALLERS PREHISTÒRICS

Organitzat per

Museu Etnològic de Barcelona. [MB7](#)

Temes treballats

Diferents processos de treball a la prehistòria: construcció de cabanes, tècnica del foc, construcció d'arcs i fletxes, tecnologia ceràmica, tecnologia lítica, etc.

Descripció i objectius del taller

Apropar l'alumnat al coneixement del passat a partir de simulacions i reconstruccions. El tema del taller es contracta segons els interessos del grup.

A qui s'adreça

EP i ESO.

Durada

3 h.

Nombre de places

Grup-classe.

Preu

23.000 pessetes/grup.

Lloc

Museu Etnològic de Barcelona.

Materials de suport

Dossiers de l'activitat.

Telèfon de contacte

93.424.68.07.

TP8. EL POBLAMENT DE CATALUNYA DURANT EL PALEOLÍTIC

Organitzat per

Museu Molí Paperer de Capellades.

Temes treballats

La vida dels grups del Paleolític (hàbitat, cacera, recollecció, tecnologia,...).

Descripció i objectius del taller

Visualització d'un video sobre la vida al Paleolític i les tècniques d'arqueologia prehistòrica. Coneixement del jaciment arqueològic Abric Romaní. Pràctiques amb materials del Paleolític mitjà (fauna i restes lítiques). Talla de sílex i tir amb propulsor.

A qui s'adreça

S'adequa a tots els nivells.

Durada

1.30 h.

Nombre de places

35 alumnes per grup.

Preu

450 pessetes/alumne (inclou visita al jaciment de l'Abric Romaní. [JB4](#)).

Lloc

Abric Romaní (Cinglera del Capelló). [JB4](#)

Materials de suport

Tríptic explicatiu.

Telèfon de contacte

93.801.28.50.

TP9. PINTURES RUPESTRES

Organitzat per

Museu del Montsià. [MT1](#)

Temes treballats

Pintura parietal.

Descripció i objectius del taller

El taller presenta l'art rupestre llevatí a la comarca del Montsià, qualitativa i quantitativament molt important. Primerament, es fa una introducció, recolzada amb diapositives i plafons, sobre l'art rupestre en general i, en particular, a la comarca del Montsià. Posteriorment, es treballen les diferents tècniques de la pintura rupestre sobre un mural i sobre còdols.

A qui s'adreça

EP i ESO.

Durada

2 h.

Nombre de places

25 alumnes/grup.

Horari

A convenir.

Preu

30.000 pessetes/grup.

Lloc

Museu del Montsià.

Telèfon de contacte

977.70.29.54.

TP10. ROQUES I MINERALS A LES MINES PREHISTÒRIQUES DE GAVÀ

Organitzat per

Museu de Gavà. [MB15](#)

Temes treballats

La mineria a la prehistòria.

Descripció i objectius del taller

En aquest taller s'experimenta amb la identificació de roques utilitzant els diferents sentits i lupes binoculars i amb les diferents característiques de les roques, tot relacionant-les amb el seu aprofitament en la fabricació d'eines en la prehistòria. El taller cerca aprendre tècniques senzilles de descripció de roques i minerals; reconèixer-ne característiques i qualitats i relacionar-les amb el seu ús en la mineria prehistòrica; conèixer els processos i els ambients de formació dels principals tipus de roques metamòrfiques i sedimentàries relacionats amb l'activitat de les mines i adquirir unes nocions bàsiques de geocronologia i paleontologia.

A qui s'adreça

Recomanat per a 8-12 anys.

Durada

Experiència de laboratori: 50 min.

Sortida al camp: 1.30 h.

Nombre de places

30 alumnes màxim.

Preu

Experiència de laboratori: 260 pessetes/alumne.

Sortida al camp: 360 pessetes/alumne.

Lloc

Museu Gavà.

Telèfon de contacte

93.638.25.70.

TP11. L'ART DE LA PREHISTÒRIA

Organitzat per

Museu de Gavà. [MB15](#)

Temes treballats

Manifestacions artístiques de la prehistòria.

Descripció i objectius del taller

L'objectiu d'aquest taller consisteix a repassar conceptes generals de la prehistòria i familiaritzar-se amb la pintura prehistòrica. En primer lloc, es fa una petita introducció a l'art prehistòric i a l'obtenció dels pigments minerals i vegetals i, posteriorment, es prepara la pintura utilitzant aquests pigments.

A qui s'adreça

EP i ESO.

Durada

1.30 h.

Nombre de places

30 alumnes màxim.

Preu

360 pessetes/alumne.

Lloc

Museu Gavà.

Telèfon de contacte

93.638.25.70.

TP12. LA JOIERIA PREHISTÒRICA

Organitzat per

Museu de Gavà. [MB15](#)

Temes treballats

Cultura material del Neolític.

Descripció i objectius del taller

Observació d'objectes prehistòrics trobats a les Mines Prehistòriques i elaboració d'una joia utilitzant reproduccions d'eines neolítiques.

Amb aquest taller es pretén prendre contacte amb la cultura material neolítica, aprofundir en aspectes de la seva tecnologia i treballar l'expressió plàstica.

A qui s'adreça

EP i primer cicle d'ESO.

Durada

2 h. (inclou la visita a les mines).

Nombre de places

32 alumnes.

Preu

Grups inferiors a 15 alumnes, 7.875 pessetes grup. Grups superiors a 15, 525 pessetes/alumne. Inclou visita a les mines.

Lloc

Mines Prehistòriques de Gavà /Museu Gavà.

Telèfon de contacte

93.638.25.70.

TP13. LA VIDA A LES MINES NEOLÍTIQUES DE GAVÀ

Organitzat per

Museu de Gavà. [MB15](#)

Temes treballats

La cultura material com a font d'informació del passat.

Descripció i objectius del taller

Observació i descripció d'objectes i eines trobats a les Mines Prehistòriques. Registre de la informació que aporten els objectes.

Aquest taller ajuda a entendre el valor informatiu de la cultura material per conèixer els modus de vida al passat.

A qui s'adreça

ESO.

Durada

2 h.(inclou la visita a les mines).

Nombre de places

32 alumnes/grup.

Preu

Grups inferiors a 15 alumnes, 7.875 pessetes grup. Grups superiors a 15, 525 pessetes/alumne. Inclou visita a les mines.

Lloc

Mines Prehistòriques de Gavà / Museu Gavà.

Materials de suport

Dossier "La vida a les mines prehistòriques de Gavà".

Telèfon de contacte

93. 638.25.70.

TP14. LA CONSERVACIÓ DELS ALIMENTS

Organitzat per

Museu de Gavà. [MB15](#)

Temes treballats

L'alimentació a l'època neolítica.

Descripció i objectius del taller

Al llarg de la història, s'han utilitzat diferents tècniques de preservació dels aliments. Amb la sedentarització i producció de grans quantitats d'excedents, pròpies de la neolitització, aquestes tècniques de conservació van esdevenir quotidianes. A partir de la reproducció d'aquestes tècniques, aquest taller proposa treballar els processos i les bases en què es fonamenten aquests mètodes de conservació dels aliments. En el taller s'identifiquen els organismes descomponedors, es relaciona la descomposició amb el cicle de la matèria, es comparen materials i mètodes de conservació dels aliments tradicionals amb els actuals i es reproduïxen pràctiques de diferents mètodes de conservació dels aliments.

A qui s'adreça

Cicle superior d'EP i ESO.

Durada

1.30 h.

Nombre de places

30 alumnes màxim.

Preu

350 pessetes/alumne.

Lloc

Museu .

Telèfon de contacte

93.638.25.70.

TP15. TALLA DE PEDRA

Organitzat per

Museu del Montgrí. [MG9](#)

Temes treballats

La relació dels humans amb l'entorn i la fabricació d'eines prehistòriques.

Descripció i objectius del taller

L'activitat s'inicia amb una introducció a les eines prehistòriques i la seva significació en la vida quotidiana. A continuació, el monitor elabora les eines més característiques del Paleolític i, l'alumne, un pic del Montgrí i uns esclats retocats.

A qui s'adreça

Tots els nivells. Amb restriccions per menors de cinquè d'EP.

Durada

2 h.

Nombre de places

50 alumnes.

Preu

350 pessetes/alumne.

Lloc

Can Mach, sales de reserva del Museu.

Materials de suport

Dossier.

Telèfon de contacte

972.75.73.01.

TP16. PINTURA PREHISTÒRICA

Organitzat per

Museu del Montgrí. [MG9](#)

Temes treballats

L'aparició de l'Art. Tècniques de pintura.

Descripció i objectius del taller

En primer lloc es duu a terme una introducció amb diapositives on es fa un repàs de les principals pintures prehistòriques (Lascaux, Altamira, etc.). A continuació, es preparen pinzells i es fa una pintada sobre un suport mural amb diferents tècniques (bufat amb canya, pinzell, etc.).

A qui s'adreça

EP, ESO i Batxillerat.

Durada

2 h.

Nombre de places

50 alumnes màxim.

Preu

350 pessetes/alumne.

Lloc

Can Mach, sales de reserva del Museu.

Materials de suport

Dossier.

Telèfon de contacte

972.75.73.01.

TP17. VINE UN DIA AL TOLL

Organitzat per

Patronat de Museus de Moià. [MB21](#)

Temes treballats

La prehistòria al Moianès.

Descripció i objectius del taller

Aquest taller es divideix en tres parts: una visita a la Cova del Toll, el treball sobre el dossier de l'activitat i una sèrie d'exercicis per fer a classe.

A qui s'adreça

EP i ESO.

Durada

1.30 h.

Nombre de places

30 alumnes.

Preu

800 pessetes/alumne.

Lloc

Coves del Toll i Museu de Moià.

Materials de suport

Dossier de l'alumne.

Telèfon de contacte

93.830.01.43.

TP 18. L'AGRICULTURA A LA PREHISTÒRIA

Organitzat per

Museu Municipal de Montmeló. [MB24](#)

Temes treballats

L'agricultura a la prehistòria.

Descripció i objectius del taller

Aquest taller cerca un coneixement de diferents aspectes de la vida de les societats agrícoles prehistòriques.

A qui s'adreça

ESO

Durada

2.30 h.

Nombre de places

30 alumnes per grup.

Preu

Per determinar.

Lloc

Museu de Montmeló.

Telèfon de contacte

93.572.11.66

TP19. COM VIVIEN ELS NOSTRES AVANTPASSATS?

Organitzat per

Museu d'Arqueologia de Catalunya-Barcelona. [MB3](#)

Temes treballats

Les activitats subsistencials i quotidianes dels primers pobladors. La pintura prehistòrica i els orígens de l'art.

Descripció i objectius del taller

El taller cerca una iniciació al concepte de temps històric. S'experimenten algunes de les activitats que envoltaven la casera durant la prehistòria i que eren indispensables per sobreviure. A més, es pinta amb les mateixes tècniques utilitzades per aquests primers artistes.

A qui s'adreça

1er i 2on cicle d'EP.

Durada

1.30 h.

Nombre de places

20 alumnes màxim.

Preu

Grups superiors a 20, 350 pessetes/alumne; grups inferiors a 20, 7000 pessetes/grup.

Lloc

Museu d'Arqueologia de Catalunya.

Materials de suport

Dossier per al professorat i fitxa de treball de l'alumne..

Telèfon de contacte

93.424.65.77.

TP20. MEGÀLITS

Organitzat per

Museu Comarcal de Manresa. [MB19](#)

Temes treballats

La construcció dels megàlits.

Descripció i objectius del taller

Visita a la sala d'arqueologia i observació de maquetes de megàlits i construcció simulada d'un dolmen. Activitats per comprendre la funció i la forma de construir aquest monument.

A qui s'adreça

Cicle Superior d'EP.

Durada

1 h.

Nombre de places

25 alumnes.

Preu

Grups superiors a 20, 200 pessetes/alumne; grups inferiors a 20, 4000 pessetes/grup.

Lloc

Museu Comarcal de Manresa.

Telèfon de contacte

93.874.11.55.

TP21. EL PASSAT EN EL PRESENT: UN DIA AMB ELS CAÇADORS-RECOLLECTORS

Organitzat per

Universitat Autònoma de Barcelona – Patronat Flor de Maig.

Temes treballats

Formes de vida i tecnologia dels grups caçadors-recol·lectors mitjançant tallers experimentals i jocs de simulació.

Descripció i objectius del taller

Al llarg d'un o més dies es programen, de forma articulada i en funció de les directrius del centre escolar, diferents tallers (tallers de fabricació d'eines, de pintura prehistòrica, d'obtenció de foc, de tècniques constructives) i jocs de simulació i descoberta (el joc de la caça i la recol·lecció, conèixer la natura per viure, sopar prehistòric) orientats a obtenir una visió global de les formes de vida del Paleolític i a desenvolupar objectius curriculars de diverses àrees de coneixement (ciències socials, ciències experimentals, matemàtiques, etc.)

A qui s'adreça

EP i ESO.

Durada

Cada taller o activitat oscil·la entre 1h i 2h.

Nombre de places:

20 per taller o activitat (fins a 60 en total).

Preu:

Estades d'un dia (incloent-hi les diverses activitats que es programin), 1000 pessetes/alumne/dia; estades de més d'un dia, 750 pessetes/alumne/dia.

Lloc:

Patronat Flor de Maig (Cerdanyola del Vallès).

Materials de suport

Llibre d'orientacions per al professorat, material per a la preparació prèvia a la visita, i fitxes de treball i material de l'alumne.

Telèfon de contacte

93.586.60.30

Observacions

Aquesta oferta pedagògica està associada a l'alberg Flor de Maig de la Diputació de Barcelona, fet que permet organitzar colònies temàtiques o crèdits de síntesi de 2 o més dies de durada en relació al conjunt de les activitats que es programen ([TP22](#)).

TP22. EL PASSAT EN EL PRESENT: UN DIA AMB ELS PRIMERS PAGESOS

Organitzat per

Universitat Autònoma de Barcelona – Patronat Flor de Maig.

Temes treballats

Formes de vida i tecnologia dels primers pagesos mitjançant tallers experimentals i jocs de simulació.

Descripció i objectius del taller

Al llarg d'un o més dies, es programen, de forma articulada i en funció de les directrius del centre escolar, diferents tallers (tallers de ceràmica, de teixit, de cuina prehistòrica, de tècniques constructives) i jocs de simulació i descoberta (el joc de l'intercanvi, conèixer la natura per viure, sopar prehistòric) orientats a obtenir una visió global de les formes de vida neolítiques i camperoles i a desenvolupar objectius curriculars de diverses àrees de coneixement (ciències socials, ciències experimentals, matemàtiques, etc.)

A qui s'adreça

EP i ESO.

Durada

Cada taller o activitat oscil·la entre 1h i 2h.

Nombre de places

20 per taller o activitat (fins a 60 en total).

Preu

Estades d'un dia (incloent-hi les diverses activitats que es programin), 1000 pessetes/alumne/dia; estades de més d'un dia, 750 pessetes/alumne/dia.

Lloc

Patronat Flor de Maig (Cerdanyola del Vallès).

Materials de suport

Llibre d'orientacions per al professorat, material per a la preparació prèvia a la visita, i fitxes de treball i material de l'alumne.

Telèfon de contacte

93.586.60.30

Observacions

Aquesta oferta pedagògica està associada a l'alberg Flor de Maig de la Diputació de Barcelona, fet que permet organitzar colònies temàtiques o crèdits de síntesi de 2 o més dies de durada en relació al conjunt de les activitats que es programen ([TP21](#)).

Món Antic

TM1. COM VIVIEN ELS ROMANS?

Organitzat per

Museu de Granollers. [MB16](#)

Temes treballats

Diferents aspectes de la ciutat romana (l'urbanisme, els edificis públics, la *domus* urbana, l'escola i l'educació, la religió) i del camp i la perifèria (la vil·la, el comerç, les vies de comunicació i els vehicles, l'exèrcit, etc.).

Descripció i objectius del taller

El taller es divideix en dos blocs principals: una part introductòria, on es presenta l'activitat a realitzar, i un treball pràctic integrat per un joc i un qüestionari a partir dels quals conèixer els anteriors aspectes del món romà.

A qui s'adreça

Sisè curs d'EP i ESO.

Durada

Entre 1.30 h i 2 h.

Nombre de places

30 alumnes màxim.

Preu

300 pessetes/alumne.

Lloc

Museu de Granollers.

Materials de suport

Fitxes de l'alumne.

Telèfon de contacte

93.870.65.08.

TM2. TALLER D'ARQUEOLOGIA EXPERIMENTAL

Organitzat per

ROC'S S.C.P.

Temes treballats

La tecnologia implicada en l'arquitectura ibèrica.

Descripció i objectius del taller

El taller es basa en la construcció d'una paret de tàpia, tot utilitzant els processos típics de la cultura ibèrica. En primer lloc, s'elaboren els tovots amb una barreja d'argila i palla. Un cop preparada la barreja, es procedeix a l'aixecament d'una paret de tàpia. Amb aquesta activitat es vol desenvolupar l'aprenentatge de tècniques constructives antigues.

A qui s'adreça

EP, ESO i Batxillerat.

Durada

Entre 1 h. i 1.15 h.

Nombre de places

20/25 alumnes.

Preu

300 pessetes/alumne (inclou també taller de teixit i indumentària ([TM3](#)) i taller d'escriptura ibèrica ([TM4](#)).

Lloc

Ciudadella Ibèrica de Calafell. [JT3](#)

Materials de suport

Dossier.

Telèfon de contacte

977.69.46.83.

TM3. TALLER DE TEIXIT I D'INDUMENTÀRIA

Organitzat per

ROC'S S.C.P.

Temes treballats

El tèxtil a la cultura ibèrica: tecnologia i processos de treball implicats.

Descripció i objectius del taller

En un teler simple individual es realitza un tros de teixit. Apart, es fabrica tint a partir d'òxid de ferro i es procedeix a estampar una peça de roba. Amb aquesta activitat es vol desenvolupar l'aprenentatge de tècniques antigues de confecció de teixits, així com exercitar i valorar el treball manual.

A qui s'adreça

EP, ESO i Batxillerat.

Durada

Entre 1 hora i 1.15 h.

Nombre de places

20/25 alumnes.

Preu

300 pessetes/alumne (inclou taller d'escriptura ibèrica ([TM4](#)) i taller d'arqueologia experimental ([TM2](#)).

Lloc

Ciudadella Ibèrica de Calafell. [JT3](#)

Materials de suport

Dossier de tallers.

Telèfon de contacte

977.69.46.83.

TM4. TALLER D'ESCRITURA IBÈRICA

Organitzat per

ROC'S S.C.P.

Temes treballats

L'escriptura ibèrica.

Descripció i objectius del taller

Desxiframent d'un enigma escrit en alfabet ibèric. Posteriorment, s'escriu un petit text utilitzant l'alfabet ibèric. L'objectiu d'aquest taller és treballar l'escriptura com a eina de comunicació.

A qui s'adreça

EP, ESO i Batxillerat.

Durada

30 min.

Nombre de places

20/25 alumnes.

Preu

300 pessetes/alumne (inclou taller de teixit i indumentària ([TM3](#)) i taller d'arqueologia experimental ([TM2](#)).

Lloc

Ciudadella Ibèrica de Calafell. [JT3](#)

Materials de suport

Dossier de tallers.

Telèfon de contacte

977.69.46.83.

TM5. TALLER DE CERÀMICA IBÈRICA

Organitzat per

Museu Comarcal de l'Urgell. [ML11](#)

Temes treballats

Fabricació de ceràmica a mà i a torn.

Descripció i objectius del taller

Demostració de l'ús i pràctica del torn. Fabricació de formes de ceràmica ibèrica a mà (amb l'ajut de tornetes) i decoració amb motius ibèrics.

A qui s'adreça

Cicle superior d'EP i ESO.

Durada

2 h.

Nombre de places

Mínim 12 alumnes, màxim 25.

Preu

500 pessetes/alumne.

Lloc

Àrea pedagògica del Museu de l'Alt Urgell.

Telèfon de contacte

973.31.29.60.

TM6. ENTRAR A LA CASA DELS ROMANS

Organitzat per

Museu de la Conca Dellà. [ML4](#)

Temes treballats

La casa i l'urbanisme romans.

Descripció i objectius del taller

Es visita la planta baixa del museu dedicada a la Conca Dellà i després es puja a la primera planta, on es veu com es vivia fa 2000 anys, a l'època dels romans. Posteriorment, a l'aula didàctica, es reproduceix una casa romana. L'alumnat dibuixa i pinta les parets de la casa, per després col·locar-les al seu lloc.

A qui s'adreça

EP.

Durada

3 h.

Nombre de places

40 alumnes màxim.

Preu

Grups superiors a 20, 600 pessetes/alumne; grups inferiors a 20, a convenir.

Lloc

Museu de la Conca Dellà.

Telèfon de contacte

973.66.50.62.

TM7. ANEM A EXCAVAR

Organitzat per

Ajuntament de la Garriga i Estrat SCP.

Temes treballats

La vida a l'època romana.

Descripció i objectius del taller

El taller consisteix a la simulació de l'excavació d'una vil·la romana amb diferents dependències (menjador, cuina, rebost, banys, etc.) per arribar a entendre com, a partir de les restes materials, podem obtenir coneixements sobre la vida a l'època romana.

A qui s'adreça

Cicle superior d'EP i ESO.

Durada

2.30 h.

Nombre de places

Grups de 30.

Preu

A concretar.

Lloc

Biblioteca Municipal de La Garriga.

Materials de suport

Dossier per l'alumne.

Telèfon de contacte

93.8718328/93.860.50.50

Observacions

Aquest taller complementa la visita al jaciment de Can Terrès ([JB6](#)) i a l'exposició monogràfica *Balneum*.

TM8. DÉUS, HEROIS I MITES

Organitzat per

Museu d'Arqueologia de Catalunya-Barcelona. [MB3](#)

Temes treballats

Mitologia greco-romana en el marc socio-cultural del món clàssic.

Descripció i objectius del taller

El taller s'inicia amb una xerrada introductòria i un torn de preguntes per tal de conèixer el nivell conceptual dels alumnes, la seva capacitat de participació i el caràcter general del grup. En aquesta primera part s'introdueixen conceptes bàsics que cal tenir clars per tal d'obtenir resultats òptims en la realització del taller. A continuació, els alumnes investigaran una sèrie de peces arqueològiques com a primer contacte amb el tema a tractar. El desenvolupament del taller es basa en el treball en grup que duen a terme els alumnes. L'objectiu de la investigació serà: aconseguir diferents tipus d'informació, observar, deduir i discutir. Els grups de treball se centraran en els següents temes: “els déus, els mites i els herois” i “el mite i la seva pervivència”.

A qui s'adreça

ESO.

Durada

1.30 h.

Nombre de places

Grup-classe.

Horari

A convenir.

Preu

Grups inferiors a 20, 7.000 pessetes/grup; grups superiors a 20, 350 pessetes/alumne.

Lloc

Museu d'Arqueologia de Catalunya-Barcelona.

Materials de suport

Dossier professor i fitxa de treball alumne.

Telèfon de contacte

93.424.65.77.

TM9. LA CASA ROMANA

Organitzat per

Museu d'Arqueologia de Catalunya-Barcelona. [MB3](#)

Temes treballats

Vida quotidiana en l'àmbit domèstic.

Descripció i objectius del taller

Es pretén apropar l'alumnat a una època diferent de la nostra. L'estudi de la vida quotidiana ajuda a entendre com vivien i com decoraven les cases els homes i dones que van viure en època romana. El treball a realitzar se centra en el mosaic, l'escultura i la pintura romana.

A qui s'adreça.

EP i primer cicle d'ESO.

Durada

1.30 h.

Nombre de places

Grup-classe.

Preu

Grups superiors a 20, 350 pessetes/alumne; grups inferiors a 20, 7000 pessetes/grup.

Lloc

Museu d'Arqueologia de Catalunya-Barcelona.

Materials de suport

Dossier del personal docent i fitxa de treball de l'alumne.

Telèfon de contacte

93.424.65.77.

TM10. EPIGRAFIA LLATINA: *CURSUS HONORUM*

Organitzat per

Museu d'Arqueologia de Catalunya-Barcelona. [MB3](#)

Temes treballats

Epigrafia llatina.

Descripció i objectius del taller

A través de les inscripcions sobre pedra, l'alumnat podrà conèixer lleis, testaments, dedicatòries funeràries de la societat romana i, en especial, el *cursus honorum* de la gent que va viure a Barcino.

A qui s'adreça

Educació Secundària Post-Obligatòria (amb coneixements de llatí).

Durada

1.30 h.

Nombre de places

Grup-classe.

Preu

Grups superiors a 20, 350 pessetes/alumne; grups inferiors a 20, 7000 pessetes/grup.

Lloc

Museu d'Arqueologia de Catalunya.

Materials de suport

Dossier professor i fitxa de treball alumne.

Telèfon de contacte

93.424.65.77.

TM11. ELS ENIGMES D'EMPÚRIES

Organitzat per

Museu d'Arqueologia de Catalunya-Empúries. [MG7](#)

Temes treballats

La vida a la ciutat grega i la ciutat romana d'Empúries.

Descripció i objectius del taller

El taller pretén descobrir els enigmes del jaciment a partir de l'observació i l'anàlisi de fitxes i reproduccions d'objectes trobats durant les excavacions.

A qui s'adreça

EP i ESO.

Durada

1.30 h.

Nombre de places

Grup-classe.

Preu

Grups superiors a 20, 350 pessetes/alumne; grups inferiors a 20, 7.000 pessetes/grup.

Lloc

Museu d'Arqueologia de Catalunya-Empúries.

Materials de suport

Dossier del personal docent i fitxa de treball de l'alumne.

Telèfon de contacte

972.77.02.08.

TM12. LA CERÀMICA A L'ANTIGUITAT

Organitzat per

Museu d'Arqueologia de Catalunya-Empúries. [MG7](#)

Temes treballats

Tecnologia ceràmica.

Descripció i objectius del taller

Mitjançant un dossier explicatiu i la manipulació de diferents materials i mostres, els alumnes comproven la importància de l'estudi de la ceràmica pel coneixement de les societats antigues. L'activitat es complementa amb la realització d'un objecte ceràmic que apropa els alumnes a l'ús quotidià i al significat cultural d'aquesta artesanía.

A qui s'adreça

EP i ESO.

Durada

2 h.

Nombre de places

Grup-classe.

Preu

Grups superiors a 20, 350 pessetes/alumne; grups inferiors a 20, 7.000 pessetes/grup.

Lloc

Museu d'Arqueologia de Catalunya-Empúries.

Materials de suport

Dossier del personal docent i fitxa de treball de l'alumne.

Telèfon de contacte

972.77.02.08.

TM13. “*OPUS MUSIVUM*”, TALLER DE MOSAICS

Organitzat per

Museu d'Arqueologia de Catalunya-Empúries. [MG7](#)

Temes treballats

Construcció de mosaics.

Descripció i objectius del taller

Consisteix en l'elaboració d'un mosaic. Un seguit d'aspectes són introduïts a partir del propi treball manual dels participants: l'aprenentatge de les tècniques, els materials, les diferents modalitats i composicions, l'iconografia i els artesans implicats. L'activitat finalitza amb l'anàlisi i l'estudi dels mosaics de la ciutat grega i romana d'Empúries.

A qui s'adreça

EP i ESO.

Durada

2 h.

Nombre de places

Grup-classe.

Preu

Grups superiors a 20, 350 pessetes/alumne; grups inferiors a 20, 7.000 pessetes/grup.

Lloc

Museu d'Arqueologia de Catalunya-Empúries.

Materials de suport

Dossier del personal docent i fitxa de treball de l'alumne.

Telèfon de contacte

972.77.02.08.

TM14. QUAN ÉREM IBERS: "ARRIBAR I MOLDRE"

Organitzat per

Museu d'Arqueologia de Catalunya-Ullastret. [MG11](#)

Temes treballats

Processament dels cereals.

Descripció i objectius del taller

El taller ens apropa a les activitats que els pobladors d'Ullastret deuriem realitzar habitualment. Es treballen i s'experimenten temes com la funcionalitat de les sitges, la conservació del gra i el treball de mòlta, utilitzant molins rotatoris i de vaivé.

A qui s'adreça

EP i ESO.

Durada

1.30 h.

Nombre de places

Grup-classe.

Preu

Grups superiors a 20, 450 pessetes/alumne; grups inferiors a 20, 9.000 pessetes/grup.

Lloc

Museu d'Arqueologia de Catalunya-Ullastret.

Materials de suport

Dossier del personal docent i fitxa de treball de l'alumne.

Telèfon de contacte

972.17.90.58.

TM15. QUAN ÉREM IBERS: " A MÀ I A TORN"

Organitzat per

Museu d'Arqueologia de Catalunya-Ullastret. [MG11](#)

Temes treballats

Tecnologia ceràmica.

Descripció i objectius del taller

Amb el taller ens apropem a les activitats que els pobladors d'Ullastret realitzaven habitualment. Es pretén donar a conèixer les diferents formes i usos de la ceràmica en època ibèrica i la importància del torn com a innovació tecnològica.

A qui s'adreça

EP i ESO.

Durada

1.30 h.

Nombre de places

Grup-classe.

Preu

Grups superiors a 20, 450 pessetes/alumne; grups inferiors a 20, 9.000 pessetes/grup.

Lloc

Museu d'Arqueologia de Catalunya-Ullastret.

Materials de suport

Dossier del personal docent i fitxa de treball de l'alumne.

Telèfon de contacte

972.17.90.58.

TM16. QUAN ÉREM IBERS: "SOPA DE LLETRES"

Organitzat per

Museu d'Arqueologia de Catalunya-Ullastret. [MG11](#)

Temes treballats

Tecnologia ceràmica.

Descripció i objectius del taller

El taller pretén donar respostes a qüestions com l'origen de l'escriptura ibèrica, les seves característiques i els suports i instruments que s'utilitzaven per escriure-la.

A qui s'adreça

EP i ESO.

Durada

1.30 h.

Nombre de places

Grup-classe.

Horari

A convenir.

Preu

Grups superiors a 20, 450 pessetes/alumne; grups inferiors a 20, 9.000 pessetes/grup.

Lloc

Museu d'Arqueologia de Catalunya-Ullastret.

Materials de suport

Dossier del personal docent i fitxa de treball de l'alumne.

Telèfon de contacte

972.17.90.58.

TM17. QUAN ÉREM IBERS: " TALLER DE TISSATGE I CISTELLERIA"

Organitzat per

Museu d'Arqueologia de Catalunya-Ullastret. [MG11](#)

Temes treballats

Tecnologia del teixit i la cistelleria.

Descripció i objectius del taller

Mitjançant aquest taller es pretén aprendre a aprofitar tot allò que trobem a la natura per saber com teixia la societat ibèrica els seus propis vestits i com feia cistells amb les fibres naturals que els hi oferia l'entorn.

A qui s'adreça

EP i ESO.

Durada

1.30 h.

Nombre de places

Grup-classe.

Preu

Grups superiors a 20, 450 pessetes/alumne; grups inferiors a 20, 9.000 pessetes/grup.

Lloc

Museu d'Arqueologia de Catalunya-Ullastret.

Materials de suport

Dossier del personal docent i fitxa de treball de l'alumne.

Telèfon de contacte

972.17.90.58.

TM18. DIVERTIM-NOS AMB ELS ROMANS!

Organitzat per

Museu Nacional Arqueològic de Tarragona. [MT5](#)

Temes treballats

Iniciació a la història a partir del joc i l'oci en època romana. Introducció al concepte de passat.

Descripció i objectius del taller

Utilitzant el joc com a base, pretén iniciar els alumnes al concepte d'història i temps històric. Consta d'un conte explicat amb el suport de diapositives, un recorregut per les sales del Museu on es troben els materials relacionats amb els jocs i els espectacles, aprenentatge i experimentació actius de diferents jocs d'època romana i una visita opcional a un dels edificis públics d'espectacles de Tarraco (amfiteatre, circ, teatre).

A qui s'adreça

Educació Infantil (P3 a P5), EP, Educació especial.

Durada

2 h.

Nombre de places

30 alumnes màxim.

Preu

Grups superiors a 20, 400 pessetes/alumne; grups inferiors a 20, 8000 pessetes/grup.

Lloc

Museu Nacional Arqueològic de Tarragona.

Materials de suport

Quadern de l'alumne.

Telèfon de contacte

977.23.62.09.

TM19. VINE AL MUSEU I..... QUEDA'T DE PEDRA!

Organitzat per

Museu Nacional Arqueològic de Tarragona. [MT5](#)

Temes treballats

L'estructura social, política i urbana de la civilització romana.

Descripció i objectius del taller

Es vol aproximar l'alumnat a la cultura romana a través d'un tret molt característic: el retrat i la seva utilització com a transmissor d'un model de civilització, fent paral·lelismes amb la nostra cultura. Es fa una visita a la col·lecció d'escultura romana del Museu, descobrint el seu valor, la seva significació i el seu paper com a comunicador en el món polític i social de l'època romana. Cada participant realitza un retrat romà a partir de diferents models de representació que es proporcionen i de la pròpia imatge, tamany carnet.

A qui s'adreça

Primària i ESO. Adaptable a altres nivells.

Durada

2 h.

Nombre de places

30 alumnes màxim.

Preu

Grups superiors a 20, 400 pessetes/alumne; grups inferiors a 20, 8000 pessetes/grup.

Lloc

Museu Nacional Arqueològic de Tarragona.

Materials de suport

Quadern de l'alumne.

Telèfon de contacte

977.23.62.09.

TM20. RETROBEM-NOS A TARRACO

Organitzat per

Museu Nacional Arqueològic de Tarragona. [MT5](#)

Temes treballats

La vida en una ciutat romana. Es tracten els conceptes de canvi, seqüenciació i periodització i la capacitat d'extreure informació a partir de l'observació directa de les restes materials.

Descripció i objectius del taller

A partir de la identificació amb sis personatges -pertanyents a tota l'escala social que vivia a Tarraco-, es fa un apropament a diferents aspectes de la vida dels romans: com i a on vivien, com era la població, com vestien, com era la seva educació, l'alimentació, les diversions, el comerç, les creences...Els participants es divideixen en sis grups. A cada grup se li dona una maleta, que conté tots els elements que identifiquen a cada personatge. A través de les pistes i la resolució dels enigmes que es donen en els quaderns que acompanyen a cada personatge, es fa un recorregut per les sales del Museu, realitzant una sèrie d'activitats entorn a diferents objectes exposats.

Es vol donar a conèixer què és i quina funció té el Museu.

A qui s'adreça

Cicle mitjà i superior d'EP i primer cicle d'ESO.

Durada

2 h.

Nombre de places

30 alumnes màxim.

Preu

Grups superiors a 20, 400 pessetes/alumne; grups inferiors a 20, 8000 pessetes/grup.

Lloc

Museu Nacional Arqueològic de Tarragona.

Materials de suport

Quadern de l'alumne.

Telèfon de contacte

977.23.62.09.

TM21. CAIUS I FAUSTINA ET CONVIDEN A LA VIL·LA

Organitzat per

Museu Nacional Arqueològic de Tarragona. [MT5](#)

Temes treballats

La vil·la i la vida quotidiana en el món romà.

Descripció i objectius del taller

A partir de la invitació a la seva vil·la per part de la propietària Faustina, i del recorregut guiat per aquesta, es pot conèixer com devia ser la vida quotidiana en aquell entorn en època romana. El personatge, vestit de l'època, convida els participants a traslladar-se a l'ambient de la seva casa. Es pot experimentar amb l'indumentària, els olors, els elements decoratius, els aspectes d'oci (les termes), l'alimentació, els jocs, etc. Els participants es divideixen en grups, que treballen al voltant d'uns quaderns que plantegen propostes interactives, seguint el recorregut guiat per Faustina. Una activitat final, centrada en un joc de descoberta i de síntesi, serveix per fer una posada en comú al Centre d'Interpretació.

A qui s'adreça

Cicle mitjà i superior d'EP i primer cicle d'ESO.

Durada

2 h.

Nombre de places

Grup-classe.

Preu

Grups superiors a 20, 500 pessetes/alumne; grups inferiors a 20, 10.000 pessetes/grup.

Lloc

Museu Nacional Arqueològic de Tarragona.

Materials de suport

Quadern de l'alumne.

Telèfon de contacte

977.23.62.09.

TM22. TALLER DE MITOLOGIA EGÍPCIA

Organitzat per

Fundació Clos. Museu Egipci de Barcelona. [MB5](#)

Temes treballats

Mitologia egípcia.

Descripció i objectius del taller

Aproximació a la mitologia egípcia, representació dels diferents déus.

A qui s'adreça

Educació Infantil i EP.

Durada

1h.

Nombre de places

25 alumnes/grup.

Preu

400 pessetes/alumne, més 3000 pessetes per monitor.

Lloc

Museu Egipci de Barcelona.

Telèfon de contacte

93.488.01.88.

TM23. TALLER DE JEROGLÍFICS EGIPCIS

Organitzat per

Fundació Clos. Museu Egipci de Barcelona. [MB5](#)

Temes treballats

Esriptura jeroglífica.

Descripció i objectius del taller

Aproximació a l'escriptura jeroglífica, on els nois i noies aprenen les principals grafies i posen en pràctica l'escriptura sobre paper.

A qui s'adreça

Cicle superior d'EP.

Durada

1h.

Nombre de places

25 alumnes/grup.

Preu

400 pessetes/alumne, més 3000 pessetes per monitor.

Lloc

Museu Egipci de Barcelona.

Telèfon de contacte

93.488.01.88.

TM24. LA FUNDACIÓ D'UNA CIUTAT ROMANA

Organitzat per

Museu d'Història de la Ciutat (Barcelona). [MB9](#)

Temes treballats

Urbanisme romà.

Descripció i objectius del taller

Aquest taller planteja la reconstrucció d'una hipotètica ciutat romana, marcant el seu traçat urbanístic tot situant els espais i edificis més emblemàtics. L'activitat s'inicia amb la contextualització del fet urbà en el món romà, prenent Barcino com a exemple.

A qui s'adreça

Cicle superior d'EP i ESO.

Durada

2 h.

Nombre de places

25 alumnes mínim.

Preu

550 pessetes/alumne.

Lloc

Museu d'Història de la Ciutat (Barcelona).

Materials de suport

Dossier per l'alumne.

Telèfon de contacte

93.315.11.11.

TM25. LA DESCOBERTA DEL SUBSÒL ARQUEOLÒGIC.

Organitzat per

Museu d'Història de la Ciutat (Barcelona). [MB9](#)

Temes treballats

Descoberta de les restes arqueològiques romanes a través del joc.

Descripció i objectius del taller

Es plantegen enigmes al voltant dels temes tractats a les àrees d'interpretació del museu com ara: el joc, la casa, el menjar, les festes o la religió al món romà.

A qui s'adreça

EP, ESO, Batxillerat.

Durada

2 h.

Nombre de places

20 alumnes màxim.

Preu

550 pessetes/alumne.

Lloc

Museu d'Història de la Ciutat (Barcelona).

Materials de suport

Fitxes de Treball.

Telèfon de contacte

93.315.11.11.

TM26. SAPS COM ES GOVERNAVA BARCELONA A L'ÈPOCA DELS ROMANS?

Organitzat per

Museu d'Història de la Ciutat (Barcelona). [MB9](#)

Temes treballats

Aspectes político-socials del món romà.

Descripció i objectius del taller

Amb l'objectiu de comparar aspectes polítics i socials del món romà amb l'actualitat i després d'una visita participativa a diferents espais del museu, l'alumne es converteix en el protagonista d'un debat del senat local que governava Barcino.

A qui s'adreça

ESO.

Durada

2 h.

Nombre de places

20 alumnes màxim.

Preu

550 pessetes/alumne.

Lloc

Museu d'Història de la Ciutat (Barcelona).

Materials de suport

Fitxes de Treball.

Telèfon de contacte

93.315.11.11.

TM27. HISTÒRIES DE ROMANS

Organitzat per

Museu de la Conca Dellà. [ML4](#)

Temes treballats

La vida a l'època romana.

Descripció i objectius del taller

Després de la visita al museu es va fins a l'església on es poden veure algunes làpides epigràfiques que ens ajuden a veure com es vivia a l'Isona romana. A l'aula didàctica s'il·lustra la vida d'alguns personatges d'aquesta època.

A qui s'adreça

Primer cicle d'ESO.

Durada

3 h.

Nombre de places

40 alumnes.

Horari

A convenir.

Preu

Grups superiors a 20, 600 pessetes/alumne; grups inferiors a 20, a convenir.

Lloc

Museu de la Conca Dellà.

Telèfon de contacte

973.66.50.62.

TM28. AESO, CIUTAT CANVIANT

Organitzat per

Museu de la Conca Dellà. [ML4](#)

Temes treballats

Vida a l'època romana a Aeso.

Descripció i objectius del taller

Després de la visita al museu, s'arriba a l'aula didàctica. L'alumnat haurà de descobrir com ha anat canviant la ciutat romana fins a convertir-se en el poble d'Isona actual. Mitjançant plànols dels diferents moments històrics d'Isona i comparant-los amb altres indrets, s'observa l'evolució que ha sofert Isona al llarg del temps.

A qui s'adreça

Batxillerat.

Durada

3 h.

Nombre de places

40 alumnes.

Preu

Grups superiors a 20, 600 pessetes/alumne; grups inferiors a 20, a convenir.

Lloc

Museu de la Conca Dellà.

Telèfon de contacte

973.66.50.62.

TM29. GIRONA ROMANA

Organitzat per

Museu d'Història de la Ciutat de Girona / Ajuntament de Girona. [MG6](#)

Temes treballats

La vida a la ciutat i al camp de Girona.

Descripció i objectius del taller

Resseguint les dues sales del museu dedicades a la ciutat romana, es tracten els diferents temes prenent com a base la contemplació d'objectes.

A qui s'adreça

ESO.

Durada

1.30 h.

Nombre de places

25 alumnes.

Preu

Gratuït per a grups de Girona. 5300 pessetes/grup per les activitats del Museu. 7000 pessetes/grup amb itinerari (complementari a les activitats del Museu).

Lloc

Museu d'Història de la Ciutat de Girona.

Materials de suport

Quadern del museu.

Telèfon de contacte

972.22.22.26.

TM30. AIXÍ ERA UN VAIXELL ROMÀ

Organitzat per

Centre d'Arqueologia Subaquàtica de Catalunya (CASC). [MG4](#)

Temes treballats

Els vaixells romans. L'arqueologia subaquàtica.

Descripció i objectius del taller

Després d'una introducció audiovisual sobre l'arqueologia subaquàtica i de visitar els laboratoris i els magatzems del CASC, es convida els alumnes a fer d'arqueòlegs tot realitzant una senzilla pràctica per conèixer com era un vaixell romà i el seu carregament. Com a complement opcional, també es proposa la visita al vaixell Thetis.

A qui s'adreça

ESO.

Durada

2.30 h.

Nombre de places

30 alumnes.

Preu

Grups superiors a 20, 600 pessetes/alumne; grups inferiors a 20 alumnes, 9.000 pessetes/grup. La visita al vaixell Thetis suposa un suplement de 350 pessetes/alumne.

Lloc

Centre d'Arqueologia Subaquàtica de Catalunya.

Materials de suport

Quadern del museu.

Telèfon de contacte

93.424.65.77.

TM31. LA TERRISSA IBÈRICA

Organitzat per

Museu Municipal de Montmeló. [MB24](#)

Temes treballats

La ceràmica ibèrica

Descripció i objectius del taller

Aquest taller busca introduir l'alumnat a les tècniques de manufactura ceràmica ibèrica i a les societats que la van produir.

A qui s'adreça

ESO

Durada

2.30 h.

Preu

Per determinar

Lloc

Museu de Montmeló

Telèfon de contacte

93.572.11.66.

TM32. ELS JOCS ROMANS

Organitzat per

Museu Municipal de Montmeló. [MB24](#)

Temes treballats

La cultura lúdica romana.

Descripció i objectius del taller

Mitjançant la reproducció de jocs d'època romana, es pretén que l'alumne conegui aquesta faceta i que això permeti també un coneixement més general d'aquesta civilització.

A qui s'adreça

ESO

Durada

2.30 h.

Preu

Per determinar

Lloc

Museu de Montmeló

Telèfon de contacte

93.572.11.66.

TM33. INVESTIGUEM L'ÈPOCA ROMANA.

Organitzat per

Museu Municipal de Montmeló. [MB24](#)

Temes treballats

L'època romana.

Descripció i objectius del taller

Aquest taller busca introduir l'alumnat a diferents aspectes de la vida quotidiana de la societat romana.

A qui s'adreça

ESO

Durada

2.30 h.

Preu

Per determinar

Lloc

Museu de Montmeló

Telèfon de contacte

93.572.11.66.

TM34. COM VIVIEN ELS ROMANS

Organitzat per

Museu Comarcal de Manresa. [MB19](#)

Temes treballats

La vida quotidiana al món romà.

Descripció i objectius del taller

Visita a la sala d'arqueologia fent especial atenció a elements de vida quotidiana a l'època dels romans.

A qui s'adreça

ESO i Batxillerat.

Durada

1 h.

Nombre de places

25 alumnes.

Preu

Grups superiors a 20, 200 pessetes/alumne; grups inferiors, 4000 pessetes/grup.

Lloc

Museu Comarcal de Manresa

Telèfon de contacte

93.874.11.55

Amèrica Precolombina

TAP1. ANIMALS FANTÀSTICS DE LES LLEGENDES AMERICANES. TALLER DE CERÀMICA

Organitzat per

Museu Barbier-Mueller d'Art Precolombí. [MB4](#)

Temes treballats

L'imaginari de les cultures de l'Amèrica Precolombina.

Descripció i objectius del taller

Visita especial a les sales del museu seguint una llegenda precolombina i descobrint les representacions del seu medi ambient. Posteriorment es realitza el taller de ceràmica.

A qui s'adreça

EP.

Durada

3 h.

Nombre de places

25 alumnes màxim.

Preu

700 pessetes/alumne.

Lloc

Museu Barbier-Mueller d'Art Precolombí.

Telèfon de contacte

93.310.45.16.

TAP2. TATUATGES I PINTURES CORPORALS AMERICANES. TALLER DE DISSENY S SOBRE TELA

Organitzat per

Museu Barbier-Mueller d'Art Precolombí. [MB4](#)

Temes treballats

La representació de l'imaginari. Disseny de les pintures corporals i els tatuatges. L'ideal de bellesa a diferents cultures.

Descripció i objectius del taller

Visita especial a les sales descobrint les representacions humanes de cada poble i la participació en les ceràmiques comunitàries. Posteriorment, es fa el taller de pintura sobre tela on es fomenta la creativitat dels participants a l'hora d'utilitzar plantilles amb dissenys precolombins o crear els seus propi dissenys.

A qui s'adreça

EP.

Durada

3 h.

Nombre de places

25 alumnes màxim.

Horari

Dijous de 10 a 13 h.

Preu

700 pessetes/alumne.

Lloc

Museu Barbier-Mueller d'Art Precolombí.

Telèfon de contacte

93.310.45.16.

VISITES A JACIMENTS I ITINERARIS ARQUEOLÒGICS

Sandra Montón

Jaciments de Barcelona

- [JB1. Badalona, Barcelonès. Baetulo](#)
- [JB2. Barcelona, Barcelonès. Barcino](#)
- [JB3. Caldes de Montbuí, Vallès Oriental. Itinerari Caldes històrica](#)
- [JB4. Capellades, Anoia. Abric Romani](#)
- [JB5. Gavà, Baix Llobregat. Mines Prehistòriques de Gavà](#)
- [JB6. La Garriga, Vallès Oriental. Can Terrés](#)
- [JB7. Masies de Roda-Roda de Ter, Osona. L'Esquerda](#)
- [JB8. Mataró, Maresme. Torre Llauder](#)
- [JB9. Moià, Bages. Coves del Toll](#)
- [JB10. Olèrdola, Alt Penedès. Conjunt Monumental d'Olèrdola](#)
- [JB11. Premià de Mar, Maresme. La Cadira del Bisbe](#)
- [JB12. Sabadell, Vallés Occidental. Paratge de La Salut](#)
- [JB13. Santa Coloma de Gramanet, Barcelonès. Puig Castellar](#)
- [JB14. Vallgorguina, Vallés Oriental. Dolmen de pedra Gentil](#)

Jaciments de Girona

- [JG1. Llagostera-Tossa de Mar, La Selva. Itinerari Monuments Megalítics de la Serra de Cadiretes](#)
- [JG2. L'Escala, Alt Empordà. Empúries](#)
- [JG3. Camós, Pla de l'Estany. Vil·la Romana de Vilauba](#)
- [JG4. Serinyà, Pla de l'Estany. Coves Prehistòriques de Serinyà](#)
- [JG5. Torroella de Montgrí, Baix Empordà. Cau del Duc de Torroella](#)
- [JG6. Ullastret, Baix Empordà. Puig de Sant Andreu d'Ullastret](#)

Jaciments de Lleida

- [JL1. Artesa de Segre, La Noguera. Antona](#)
- [JL2. Cabó, Urgell. Itinerari dels dòlmens de la Vall de Cabó](#)
- [JL3. Guissona, La Segarra. Iesso](#)
- [JL4. Isona i Conca Dellà, Pallars Jussà. Aeso](#)
- [JL5. Gerb \(Os de Balaguer\), La Noguera. La Colomina](#)
- [JL6. Seròs, Segrià. Roques de Sant Formatge](#)
- [JL7. Soses, Segrià. Gebut](#)
- [JL8. Tornabous, Urgell. Molí d'Espígol de Tornabous](#)
- [JL9. Seròs, Soses i Fraga, Segrià i Baix Cinca. Ruta arqueològica pel Baix Segre i Baix Cinca](#)

Jaciments de Tarragona

- [JT1. Alcanar, Montsià. Moleta del Remei](#)
- [JT2. Altafulla, Tarragonès. Els Munts](#)
- [JT3. Calafell, Baix Penedès. Ciutadella Ibèrica de Calafell](#)
- [JT4. Cambrils, Baix Camp. Vil·la romana de La Llosa](#)
- [JT5. L'Espluga de Francolí, La Conca de Barberà. Cova-Museu de la Font Major](#)

JT6. Uldecona, Montsià. Pintures Rupestres de la Serra de la Pietat
JT7. Vila-Rodona, Alt Camp. Columbari Romà de Vila-Rodona

Jaciments de Barcelona

JB1. BAETULO

Tipus de jaciment/itinerari

Termes romanes i restes d'unes botigues i un carrer amb claveguera.

Període cronològic

Romà (s.II aC.).

Municipi

Badalona.

Comarca

Barcelonès.

Visita organitzada per

Museu de Badalona. [MB2](#)

A qui s'adreça

A tots els nivells.

Temps de durada

1.15 h.

Nombre de places

20 alumnes/grup.

Preu

200 pessetes/alumne.

Material didàctic per la visita

Dossier *Mon romà: les termes*. S'adapta als diferents nivells educatius.

Telèfon de contacte

93.384.17.50.

Fax

93.384.16.62.

JB2. BARCINO

Tipus de jaciment/itinerari

Recorre alguns dels enclaus de l'antiga ciutat romana de Barcino, entre els que trobem restes d'una via sepulcral romana, de muralla, de la porta d'entrada a la ciutat, d'aqüeductes, d'un temple i les restes que es troben al subsòl del Museu d'Història de la Ciutat.

Període cronològic

Romà (s.I dC.-s.VI dC.).

Municipi

Barcelona.

Comarca

Barcelonès.

Visita organitzada per

Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona. [MB9](#)

A qui s'adreça

Cicle superior d'EP i ESO.

Temps de durada

2h.

Nombre de places

Grup-classe.

Preu

550 pessetes/alumne.

Material didàctic per la visita

Hi ha un dossier per l'alumne i l'espectacle multimèdia *Barcelona: Una història virtual* de preparació a la visita. Per les restes que es troben al recinte del propi museu hi ha una guia.

Telèfon de contacte

93.315.11.11.

Fax

93.315.09.57.

JB3. ITINERARI CALDES HISTÒRICA

Tipus de jaciment/itinerari

Itinerari per les termes romanes de Caldes.

Període cronològic

Romà (s.I aC.-s.V dC.). Algunes de les piscines es varen utilitzar fins el s.XVII.

Municipi

Caldes de Montbui.

Comarca

Vallès oriental.

Visita organitzada per

Thermalia-Museu de Caldes de Montbui. [MB11](#)

A qui s'adreça

A tots els nivells.

Temps de durada

2 h.

Nombre de places

25 alumnes màxim.

Preu

600 pessetes/alumne.

Material didàctic per la visita

Dossier didàctic amb activitats complementàries.

Telèfon de contacte

93.865.41.40.

Fax

93.865.34.00.

JB4. ABRIC ROMANÍ

Tipus de jaciment/itinerari

Hàbitat sota balma.

Període cronològic

Paleolític mitjà i inicis del Paleolític superior.

Municipi

Capellades.

Comarca

Anoia.

Visita organitzada per

Museu Molí Paperer de Capellades.

A qui s'adreça

A tots els nivells.

Temps de durada

1.30 h.

Nombre de places

5 alumnes/grup.

Preu

450 pessetes/alumne (amb el taller [TP8](#)).

Telèfon de contacte

93.801.28.50.

Fax

93.801.28.50.

E-mail

mmpc.cap@filnet.es

Observacions

El taller de prehistòria ([TP8](#)) complementa la visita. Al jaciment mateix hi ha un centre d'interpretació que acull materials procedents de les diferents campanyes d'excavació.

JB5. MINES PREHISTÒRIQUES DE GAVÀ

Tipus de jaciment/itinerari

Mines neolítiques dedicades a l'extracció de diferents minerals, entre els que sobresurt la variscita, emprada per a la confecció de joies. A la visita es veuen un conjunt de galeries subterrànies, algunes de les quals varen ser reutilitzades com a llocs d'enterrament.

Període cronològic

Neolític.

Municipi

Gavà.

Comarca

Baix Llobregat.

Visita organitzada per

Museu de Gavà. [MB15](#)

A qui s'adreça.

A tots els nivells.

Temps de durada

2 h. (incloent-hi els tallers).

Nombre de places

32 alumnes/grup. La visita a l'interior de la mina es fa en grups reduïts.

Preu

Grups inferiors a 25, 7.875 pessetes/grup. Grups superiors a 25, 525 pessetes/alumne.

Inclou un taller didàctic

Telèfon de contacte

93.662.35.85/93.638.25.70.

Fax

93.638.35.96.

Observacions

La visita per a les escoles s'acompanya d'uns tallers didàctics. També es pot fer un crèdit de síntesi.

JB6. CAN TERRÉS

Tipus de jaciment/itinerari

Vil·la romana. La part visitable és l'edifici dels banys.

Període cronològic

Romà (s.I aC.-s.VI dC.).

Municipi

La Garriga.

Comarca

Vallès Oriental.

Visita organitzada per

Ajuntament de La Garriga i Estrat.

A qui s'adreça

Cicle superior d'EP, ESO i Batxillerat.

Temps de durada

2 h.

Nombre de places

30 alumnes/grup.

Preu

Per determinar.

Material didàctic per la visita

Guia-quadern *Anem a prendre un bany*, amb activitats simultànies a la visita i explicació del monitor. També hi ha un fulletó informatiu.

Telèfon de contacte

93.871.83.28/93.860.50.50.

Fax

93.871.82.81.

Observacions

Complementa la visita un audiovisual introductori d'1 h., el taller *Anem a excavar* (TM7) i l'exposició monogràfica *Balneum. Els banys de la Vil·la romana de Can Terrés*.

JB7. L'ESQUERDA

Tipus de jaciment/itinerari

Poblat ibèric fortificat. A la visita també es poden veure les restes medievals.

Període cronològic

Bronze final (s.VIII aC.) i Ibèric (s.IV aC.-s. I aC.).

Municipi

Masies de Roda-Roda de Ter.

Comarca

Osona.

Visita organitzada per

Museu Arqueològic de l'Esquerda. [MB26](#)

A qui s'adreça

EP, ESO i Batxillerat.

Temps de durada

2h.

Nombre de places

40 alumnes/grup.

Preu

400 pessetes/alumne.

Material didàctic per la visita

Hi ha una guia per visitar el jaciment i el museu.

Telèfon de contacte

93.854.02.71/630.56.56.29.

Fax

93.854.09.31.

Observacions

El preu inclou també una visita comentada al museu de l'Esquerda.

JB8. TORRE LLAUDER

Tipus de jaciment/itinerari

Vil·la romana de caràcter residencial.

Període cronològic

Romà (s.I aC., amb perdurances fins al s.VI dC.).

Municipi

Mataró.

Comarca

Maresme.

Visita organitzada per

Museu de Mataró. [MB20](#)

A qui s'adreça

A tots els nivells.

Temps de durada

1 h.

Nombre de places

30 alumnes/grup.

Preu

Gratuïta.

Material didàctic per la visita

Guia del jaciment *Torre Llauder. Mataró. Vil·la romana.*

Telèfon de contacte

93.758.24.01.

Fax

93.758.24.02.

JB9. COVES DEL TOLL

Tipus de jaciment/itinerari

Coves d'hàbitat i enterrament i dòlmens.

Període cronològic

Quaternari, Paleolític mitjà i Neolític.

Municipi

Moià.

Comarca

Bages.

Visita organitzada per

Museu de Moià. [MB21](#)

A qui s'adreça

A tots els nivells.

Temps de durada

45 min.

Nombre de places

20 alumnes/grup.

Preu

200 pessetes/alumne. Si la visita guiada es combina amb un taller, el preu és de 700 pessetes/alumne.

Material didàctic per la visita

Quadern de treball *Viure un dia al Toll*.

Telèfon de contacte

93.830.01.43.

Fax

93.830.13.25.

JB10. CONJUNT MONUMENTAL D'OLÈRDOLA

Itinerari

L'itinerari recorre els següents punts d'aquest parc arqueològic: d'època ibèrica, hi ha restes d'una casa del s.III aC.-s.II aC. i d'època romana, restes de la muralla (s.II aC.-s.I aC.), cisterna del mateix període, pedrera (s.II aC.-s.I aC.), talaia (s.I aC.). L'itinerari també inclou els enclaus d'època medieval.

Període cronològic

Ibèric i Romà.

Municipi

Olèrdola.

Comarca

Alt Penedès.

Visita organitzada per

Museu d'Arqueologia de Catalunya-Olèrdola. [MB25](#)

A qui s'adreça

EP i ESO.

Temps de durada

1.30 h.

Nombre de places

40 alumnes màxim.

Preu

Grups inferiors a 20 alumnes, 7.000 pessetes/grup; grups superiors a 20 alumnes, 350 pessetes/alumne.

Material didàctic per la visita

El quadern de treball *Olèrdola*, específicament destinat a EP, serveix com a fil conductor de tot el circuit. Aquest dossier consta de dues parts: una per realitzar durant la visita al conjunt i una altre per treballar posteriorment a l'aula.

Telèfon de contacte

93.424.65.77/93.423.21.49/93.890.14.20.

Fax

93.424.56.30.

Observacions

Una activitat relacionada amb la visita és la Gimcana. Es tracta d'un joc de pista per fer que el recorregut per l'itinerari senyalitzat sigui una descoberta personal. Destinat a tercer cicle d'EP i ESO, té una durada de 2 h. i un preu de 10.000 pessetes/grup (fins a 20 alumnes) i 500 pessetes/alumne (grups superiors a 20 alumnes).

JB11. LA CADIRA DEL BISBE

Tipus de jaciment/itinerari

Poblat ibèric.

Període cronològic

Ibèric.

Municipi

Premià de Mar.

Comarca

El Maresme.

Visita organitzada per

Museu Municipal d'Estampació Tèxtil.

A qui s'adreça

EP i ESO.

Temps de durada

De 30 a 45 min.

Nombre de places

60 alumnes/grup.

Preu

Gratuït.

Material didàctic per la visita

Tríptic informatiu.

Telèfon de contacte

93.751.66.83.

Fax

93.752.19.02.

JB12. PARATGE DE LA SALUT

Itinerari

L'itinerari recorre els punts més emblemàtics de la història del lloc, entre els que es troben, bàsicament, restes d'època medieval i romana. Les restes romanes inclouen una Vil·la on es pot veure un camp de dolia i restes de mur.

Període cronològic

s.I aC.-s.IV dC.

Municipi

Sabadell.

Comarca

Vallès Occidental.

Visita organitzada per

Museu d'Història de Sabadell. [MB27](#)

A qui s'adreça

EP i ESO.

Temps de durada

35 min.

Nombre de places

25 alumnes/grup.

Preu

Gratuït.

Telèfon de contacte

93.727.85.55.

Fax

93.726.60.42.

Observacions

La visita recull altres punts que permeten conèixer la història del lloc.

JB13. PUIG CASTELLAR

Tipus de jaciment/itinerari

Poblat ibèric.

Període cronològic

s. VI aC.-s. II aC.

Municipi

Santa Coloma de Gramenet.

Comarca

Barcelonès.

Visita organitzada per

Museu Torre Balldovina. [MB30](#)

A qui s'adreça

EP i ESO.

Temps de durada

1 h.

Nombre de places

20 alumnes/grup.

Preu

300 pessetes/alumne (mínim, 6000 pessetes/grup).

Telèfon de contacte

93.385.71.42.

Fax

93.466.09.74.

JB14. DOLMEN DE PEDRA GENTIL

Tipus de jaciment/itinerari

Monument megalític tipus dolmen.

Període cronològic

Neolític final-Calcolític.

Municipi

Vallgorguina.

Comarca

Vallès Oriental.

Visita organitzada per

Ajuntament de Vallgorguina.

A qui s'adreça

Cicle superior d'EP i ESO.

Temps de durada

3 h.

Nombre de places

30 alumnes/grup.

Preu

Per determinar.

Material didàctic per la visita

Guia-quadern *Anem a Pedra Gentil*, amb activitats simultànies a la visita i a la explicació del monitor

Telèfon de contacte

93.867.91.25.

Fax

93.867.92.59.

Observacions

Complementa la visita un espai d'explicació de llegendes i una exposició monogràfica denominada *Pedra Gentil. Arqueologia i llegenda*.

JG1. ITINERARI MONUMENTS MEGALÍTICS SERRA DE CADIRETES

Tipus de jaciment/itinerari

Es visiten dos menhirs (menhir d'en Llach i menhir de Motllor) i un paradòlmen (paradòlmen d'en García).

Període cronològic

Neolític.

Municipi

Llagostera-Tossa de Mar.

Comarca

La Selva.

Visita organitzada per

Museu municipal de Llagostera. [MG8](#)

A qui s'adreça

A tots els nivells.

Temps de durada

1.30 h.

Nombre de places

Grup de classe.

Preu

A concertar.

Telèfon de contacte

972.80.54.36.

Fax

972.80.54.68.

JG2. EMPÚRIES

Tipus de jaciment/itinerari

Ciutat grega (restes de muralla, asklepeion, serapeion, cases, factoria de salaons, macellum, àgora i stoa i escullera) i ciutat romana (cases, fòrum, basílica, temple augustal i temple capitolí, tabernae, muralla, amfiteatre i palestra).

Període cronològic

s.VI aC.-s.IV dC.

Municipi

L'Escala.

Comarca

Empordà.

Visita organitzada per

Museu d'Arqueologia de Catalunya-Empúries. [MG7](#)

A qui s'adreça

EP i ESO.

Temps de durada

1.30 h.

Nombre de places

Grup de classe.

Preu

Grups superiors a 20, 350 pessetes/alumne; grups inferiors a 20, 7.000 pessetes/grup.

Material didàctic per la visita

Dossier didàctic amb informació actualitzada per a la preparació de la visita i fitxes de treball estructurades en tres nivells: 10-12 anys, 12-14 anys i 14-16 anys. També hi ha un tríptic informatiu que pot guiar la visita.

Telèfon de contacte

972.77.02.08.

Fax

972.77.42.60.

Observacions

Les visites didàctiques al jaciment d'Empúries (a les que s'inclou la visita al museu monogràfic) comprenen diferents modalitats segons la temàtica que el professorat vulgui tractar. Els itineraris són els següents: *Les pedres també parlen* (descoberta de la ciutat grega i romana i una activitat d'observació al Museu monogràfic); *Viure en el passat* (visita on es treballen els costums i les creences dels antics habitants d'Empúries); *Empúries colònia grega* (restes arqueològiques i materials de la cultura grega) i *Empúries colònia romana* (centrada en les restes arqueològiques i materials de la cultura romana i en el fenomen de la romanització). Totes aquestes visites tenen el preu adult indicat. A més, hi ha la *Visita romana*, on dos antics habitants d'Empúries, Caius Aemilius i Iulia Domitia, ensenyen la ciutat. Aquesta visita només està adaptada al nivell d'ESO i el preu és de 450 pessetes/alumne, per grups superiors a 20 alumnes, i de 9.000 pessetes/grup, per grups inferiors a 20 alumnes.

JG3. VIL·LA ROMANA DE VILAUBA

Tipus de jaciment/itinerari

Vil·la romana dedicada a la producció d'oli.

Període cronològic

s.I aC.-s.VII dC.

Municipi

Camós.

Comarca

Pla de l'Estany.

Visita organitzada per

Museu Arqueològic Comarcal de Banyoles. [MG2](#)

A qui s'adreça

A tots els nivells.

Temps de durada

1 h.

Nombre de places

Grup-classe.

Preu

Grups superiors a 20 alumnes, 200 pessetes/alumne; grups inferiors a 20 alumnes, 2500 pessetes/grup.

Material didàctic per la visita

Fitxes per l'alumne i projecció d'audiovisual.

Telèfon de contacte

972.57.55.73.

Fax

972.57.49.17.

JG4. COVES PREHISTÒRIQUES DE SERINYÀ

Itinerari

Es visita el conjunt de coves prehistòriques del Paleolític, amb especial èmfasi en el Paleolític superior.

Període cronològic

200.000 aC.-3000 a.C.

Municipi

Serinyà.

Comarca

Pla de l'Estany.

Visita organitzada per

Consell Comarcal del Pla de l'Estany i Museu Arqueològic Comarcal de Banyoles.

MG2

A qui s'adreça

A tots els nivells.

Temps de durada

1 h.

Nombre de places

30 alumnes/grup.

Preu

3000 pessetes/grup.

Material didàctic per la visita

Fulletó que serveix per acompanyar la visita guiada.

Telèfon de contacte

972.57.35.50.

Fax

972.57.49.17

JG5. CAU DEL DUC DE TORROELLA

Tipus de jaciment/itinerari

Cova d'habitació.

Període cronològic

Paleolític inferior.

Municipi

Torroella de Montgrí.

Comarca

Baix Empordà.

Visita organitzada per

Museu del Montgrí i del Baix Ter. [MG9](#)

A qui s'adreça

A partir de 5è i 6è d'EP.

Temps de durada

En combinació amb la visita al museu, mig dia. Dins de l'activitat *Un dia a la prehistòria*, un dia.

Nombre de places

20 alumnes/grup.

Preu

300 pessetes/alumne.

Telèfon de contacte

972.75.73.01.

Fax

972.75.74.37.

JG6. PUIG DE SANT ANDREU D'ULLASTRET

Tipus de jaciment/itinerari

Ciutat ibèrica fortificada amb diferents restes (temples, cases, carrers, cisternes, etc.) que permeten conèixer l'ordenació de l'espai urbà.

Període cronològic

s.VI aC.-s.II aC.

Municipi

Ullastret.

Comarca

Baix Empordà.

Visita organitzada per

Museu d'Arqueologia de Catalunya-Ullastret. [MG11](#)

A qui s'adreça

EP i ESO.

Temps de durada

1.30h

Nombre de places

Grup de classe.

Preu

Grups inferiors a 20 alumnes, 350 pessetes/alumne; grups superiors a 20 alumnes, 7.000 pessetes/grup.

Material didàctic per la visita

Hi ha un dossier didàctic amb informació per a la preparació de la visita i un quadern de treball, recomanat per a EP, que es pot utilitzar durant la visita.

Telèfon de contacte

972.17.90.58.

Fax

972.17.90.58.

Jaciments de Lleida

JL1. ANTONA

Tipus de jaciment/itinerari

Poblat ibèric i fortificació romana. També es poden visitar les restes del castell medieval.

Període cronològic

Ibèric i Romà.

Municipi

Artesa de Segre.

Comarca

La Noguera.

Visita organitzada per

Museu del Montsec. [ML2](#)

A qui s'adreça

A tots els nivells.

Temps de durada

45 min.

Nombre de places

Grup de classe.

Preu

Per determinar.

Telèfon de contacte

973.40.00.13.

Fax

973.40.10.10.

JL2. ITINERARI DELS DÒLMENS DE LA VALL DE CABÓ

Tipus de jaciment/itinerari

Recorre sis sepulcres megalítics: el Serrat de les Cobertrades, la Cabana de Moro de Colomera, la Cabana de Moro del Serrat del Malpàs, la Cabana de Moro de l'Oliva, Pedracabana i Molí de Favà.

Període cronològic

2.000 aC.-1.500 aC.

Municipi

Cabó.

Comarca

Urgell.

Visita organitzada per

Consell Comarcal de l'Alt Urgell.

A qui s'adreça

5è i 6è d'EP, ESO i Batxillerat.

Temps de durada

2.30 h.

Nombre de places

40 alumnes/grup.

Preu

10.000 pessetes/grup.

Material didàctic per la visita

Fulletó de la sèrie "Caminant i rodant per l'Alt Urgell".

Telèfon de contacte

973-35.31.12.

JL3. IESSO

Tipus de jaciment/itinerari

Ciutat romana.

Període cronològic

s.I aC.-s.VI d.C.

Municipi

Guissona.

Comarca

La Segarra.

Visita organitzada per

Patronat d'Arqueologia de Guissona.

A qui s'adreça

ESO.

Temps de durada

1 h.

Nombre de places

30 alumnes/grup.

Preu

A determinar.

Telèfon de contacte

973.55.10.00.

Fax

973.55.06.87.

JL4. AESO

Tipus de jaciment/itinerari

Ciutat romana.

Període cronològic

s.II aC.-s.V dC.

Municipi

Isona i Conca Dellà.

Comarca

Pallars Jussà.

Visita organitzada per

Museu de la Conca Dellà. [MLA](#)

A qui s'adreça

A tots els nivells.

Temps de durada

1 h.

Nombre de places

60 alumnes màxim.

Preu

400 pessetes/alumne.

Telèfon de contacte

973-66.50.62.

Fax

973.66.42.28.

Observacions

La visita al jaciment normalment forma part d'una visita més llarga (3 h.), combinada amb el coneixement del patrimoni paleontològic.

JL5. LA COLOMINA

Tipus de jaciment/itinerari

Necròpolis de túmuls d'incineració.

Període cronològic

Camps d'Urnes (s.IX aC.- s.VII aC.).

Municipi

Gerb (Os de Balaguer).

Comarca

La Noguera.

Visita organitzada per

Museu de la Noguera .

A qui s'adreça

5è i 6è d'EP i ESO.

Temps de durada

1h.

Nombre de places

Mínim, 20 alumnes/grup i màxim, 30 alumnes/grup.

Preu

250 pessetes/alumne.

Telèfon de contacte

973.44.51.94.

JL6. ROQUES DE SANT FORMATGE

Tipus de jaciment/itinerari

Necròpolis.

Període cronològic

s. VIII aC.-s. VII aC.

Municipi

Seròs.

Comarca

Segrià.

Visita organitzada per

Centre d'Arqueologia d'Aviganya. [ML9](#)

A qui s'adreça

EP, ESO i Batxillerat.

Temps de durada

15 min.

Nombre de places

30 alumnes/grup.

Preu

150 pessetes/alumne.

Telèfon de contacte

973.27.15.00.

Fax

973.27.45.38.

Observacions

Aquesta visita s'inclou dintre d'una visita general a l'entorn arqueològic.

JL7. GEBUT

Tipus de jaciment/itinerari

Poblat ibèric.

Període cronològic

s.IV aC.-s.II aC.

Municipi

Soses.

Comarca

Segrià.

Visita organitzada per

Centre d'arqueologia d'Aviganya. [ML9](#)

A qui s'adreça

EP, ESO i Batxillerat.

Temps de durada

30 min.

Nombre de places

30 alumnes/grup.

Preu

150 pessetes/alumne.

Telèfon de contacte

973.27.15.00.

Fax

973.27.45.38.

Observacions

Aquesta visita s'inclou dintre d'una visita general a l'entorn arqueològic.

JL8. MOLÍ D'ESPÍGOL DE TORNABOUS

Tipus de jaciment/itinerari

Poblat ibèric. De les seves restes, destaquen la muralla, els carrers enllosats, la claveguera, un edifici de caràcter singular i un conjunt de magatzems i cases.

Període cronològic

Ibèric (s.VI aC.-s.II aC., amb perdurances fins al s.I aC.).

Municipi

Tornabous.

Comarca

Urgell.

Visita organitzada per

Museu Comarcal de l'Urgell. [ML11](#)

A qui s'adreça

EP, ESO i Batxillerat.

Temps de durada

1h.

Nombre de places

50 alumnes/grup.

Preu

Grups inferiors a 25 alumnes, 5.000 pessetes/grup; grups superiors a 25 alumnes, 250 pessetes/alumne.

Material didàctic per la visita

Descobreix l'Urgell ibèric. Quadern de treball de l'alumne.

Telèfon de contacte

973.31.29.60.

Fax

973.50.05.52.

JL9. RUTA ARQUEOLÒGICA PEL BAIX SEGRE I BAIX CINCA.

Tipus de jaciment/itinerari

Itinerari que inclou la visita a la necròpolis de Roques de Sant Formatge (JL6), al poblat ibèric de Gebut (JL7), a la Vila Fortunatus i al jaciment visigòtic/paleocristià del Bovalar.

Període cronològic

Ibèric, Romà.

Municipi

Seròs, Soses i Fraga.

Comarca

Segrià

Visita organitzada per

Centre d'arqueologia d'Aviganya. [ML9](#)

A qui s'adreça

A tots els nivells.

Temps de durada

4 h.

Nombre de places

Grup classe.

Preu

150 pessetes/alumne.

Material didàctic per la

Dossier de l'alumne.

Telèfon de contacte

973.27.15.00.

Jaciments de Tarragona

JT1. MOLETA DEL REMEI

Tipus de jaciment/itinerari

Poblat ibèric. El recorregut pel poblat s'inicia amb l'accés al recinte i recorre magatzems, escorxadors i edificis d'us divers (d'habitatge, cultural i comunitari).

Període cronològic

s. VIIaC.-s.II aC.

Municipi

Alcanar.

Comarca

Montsià.

Visita organitzada per

Museu del Montsià. [MT1](#)

A qui s'adreça

EP, ESO i Batxillerat.

Temps de durada

1h.

Nombre de places

Grup-classe.

Preu

3.500 pessetes/grup.

Material didàctic per la visita

Díptic sobre el jaciment.

Telèfon de contacte

977.73.76.39/977.73.20.13/629.75.01.16/977.70.29.54.

JT2. ELS MUNTS

Tipus de jaciment/itinerari

Vil·la romana residencial. Durant la visita es veuen les restes del jardí, del criptopòrtic, de les habitacions, de les termes, de les latrines, de la zona industrial i dels mosaics.

Període cronològic

s.I dC.-s.VII dC.

Municipi

Altafulla.

Comarca

Tarragonès.

Visita organitzada per

Museu Nacional Arqueològic de Tarragona. [MT5](#)

A qui s'adreça

A tots els nivells.

Temps de durada

1.15 h.

Nombre de places

30 alumnes/grup.

Preu

Consultar.

Material didàctic per la visita

Guia didàctica del Museu Nacional Arqueològic de Tarragona. Fulletó informatiu.

Telèfon de contacte

977.25.15.15/977.23.62.09

Fax

977.25.22.86.

JT3. CIUTADELLA IBÈRICA DE CALAFELL

Tipus de jaciment/itinerari

Poblat ibèric fortificat. Es tracta d'una ciutadella ibèrica que ha estat reconstruïda una vegada excavada.

Període cronològic

s.VI aC.-s.II aC.

Municipi

Calafell.

Comarca

Baix Penedès

Visita organitzada per

Sistemes Didàctics Interactius, en col·laboració amb ROC'S S.C.P.

A qui s'adreça

A tots els nivells.

Temps de durada

Entre 1h. i 1.30h.

Nombre de places

20-25 alumnes/grup (fins a 6 grups simultanis).

Preu

300 pessetes/alumne.

Material didàctic per la visita

Joc de 16 quaderns didàctics destinats a EP i ESO. Còmic *Petita història de la Ciutadella Ibèrica de Calafell*.

Telèfon de contacte

977.69.46.83.

Observacions

En relació a aquesta visita hi ha els següents tallers didàctics: "Taller d'arqueologia experimental" ([TM2](#)) "Taller de teixit i d'indumentària" ([TM3](#)), "Taller d' escriptura ibèrica" ([TM4](#)). S'ofereixen visites guiades per a grups de cecs (hi ha retolació en Braille).

JT4. VIL·LA ROMANA DE LA LLOSA

Tipus de jaciment/itinerari

Vil·la romana. En les diferents campanyes que s'han portat a terme des de 1983, han aparegut entre d'altres elements: habitacions, basses, una petita necròpolis, termes privades i un forn material constructiu. Aquest jaciment es troba inclòs a la ruta verda i la ruta romana de les rutes ecoturístiques de Cambrils.

Període cronològic

s.I aC.-s.VI dC.

Municipi

Cambrils.

Comarca

Baix Camp.

Visita organitzada per

Museu d'Història de Cambrils. [MT2](#)

A qui s'adreça

EP, ESO i Batxillerat.

Temps de durada

45 min.

Nombre de places

40 alumnes màxim.

Preu

Gratuït.

Telèfon de contacte

977.79.45.28/977.79.45.74.

Fax

977.79.45.72.

Observacions

Aquest jaciment s'està excavant actualment.

JT5. COVA-MUSEU DE LA FONT MAJOR

Tipus de jaciment/itinerari

Cova d'habitació i enterrament.

Període cronològic

Paleolític, Neolític, Bronze final, Ferro, Ibèric, Romà.

Municipi

L'Espluga de Francolí.

Comarca

La Conca de Barberà.

Visita organitzada per

Patronat Municipal de la Cova de la Font Major.

A qui s'adreça

A tots els nivells.

Temps de durada

45 min.

Nombre de places

30-35 alumnes/grup.

Preu

350 pessetes/alumne.

Material didàctic per la visita

Hi ha dossiers de treball (*Anem a la cova*) pel cycle inicial, mitjà i superior d'EP i per l'ESO. Tots aquests dossiers permeten fer una avaluació posterior a la visita, a l'àmbit de l'escola. També s'ha editat un vídeo que recull informació sobre la cova.

Telèfon de contacte

977.87.12.20/977.87.00.05.

Fax

977.87.12.20.

Observacions

La visita recorre les diferents sales que forma la cova. L'ambient d'algunes d'aquestes sales ha estat recreat amb escenes de la vida prehistòrica mitjançant diorames. Acompanya la visita un muntatge audio-visual on s'expliquen els diferents processos de formació i ocupació de la cova. La cova-museu ocupa els 300 primers metres del recorregut, que es pot complementar amb la ruta d'aventura, de caire espeleològic. Relacionats amb aquesta visita hi ha dos tallers didàctics que es fan a la cova propera de El Castell. Es tracta dels tallers "Cova-Escola. Experimentació i demostració prehistòrica" ([TP1](#)) i "Taller de foc" ([TP2](#)).

JT6. PINTURES RUPESTRES DE LA SERRA DE LA PIETAT

Tipus de jaciment/itinerari

Conjunt de pintures rupestres.

Període cronològic

Epipaleolític i Neolític.

Municipi

Ulldecona.

Comarca

Montsià.

Visita organitzada per

Museu Comarcal del Montsià. [JT1](#)

A qui s'adreça

EP, ESO i Batxillerat.

Temps de durada

1 h.

Nombre de places

Grup-classe.

Preu

3.500 pessetes/grup.

Material didàctic per la visita

Díptic.

Telèfon de contacte

977.57.30.34/977.57.33.94./ 629.75.01.16/977.70.29.54.

JT7. COLUMBARI ROMÀ DE VILA-RODONA

Tipus de jaciment/itinerari

Edifici funerari.

Període cronològic

Romà (s.II dC.).

Municipi

Vila-Rodona.

Comarca

Alt Camp.

Visita organitzada per

Museu de Vila-Rodona. [MT7](#)

A qui s'adreça

Tots els nivells.

Temps de durada

30 min.

Nombre de places

Grup de classe.

Preu

Per determinar

Telèfon de contacte

977.63.90.32.

Fax

977.63.80.06

Observacions

S'inclou la visita a altres llocs d'interès històric i cultural del municipi.

MATERIAL EDITAT A L'ABAST DE L'ALUMNAT

Mònica Barahona

General

Llibres de consulta

Book, J. (1986), *Europa Prehistòrica y antigua*. Col. Historia del Hombre. Ediciones SM, Madrid. 72 pp., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: Introducció als pobles prehistòrics i antics d'arreu d'Europa.

A qui s'adreça: Primària.

Caselli, G. (1985), *Les primeres civilitzacions*. Col. La vida en el passat. Barcanova, Barcelona. 48 pp., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: Repàs a la història de la humanitat, des dels primers grups humans fins a l'aparició de la cultura grega, amb il·lustracions de diferents objectes que es van fer i es van utilitzar en el passat.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Córdoba, J. (1993), *Atlas de Historia Universal y de España. Magisterio, Madrid*. 236 pp., més de 3.000 pts.

Paraules clau: Recull de mapes d'Espanya i del món al llarg de la història, amb taules cronològiques dels diferents moments històrics.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

García, C. (1997), *Roger AX el Extraterrestre. La divertida historia de España*. Alfaguara, Madrid. 222 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Resum de la vida quotidiana al llarg de la història, des del neolític fins a l'actualitat, explicada per un extraterrestre que arriba al nostre planeta.

A qui s'adreça: 1er cicle ESO.

García, C. (1997), *Roger AX El Extraterrestre. La divertida historia de la humanidad*. Alfaguara, Madrid. 222 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Resum de la vida quotidiana al llarg de la història, des del neolític fins a l'actualitat, explicada per un extraterrestre que arriba al nostre planeta.

A qui s'adreça: 1er cicle ESO.

Hernández, F.X., Comes, P. i Ballonga, J. (1990), *Barmi. La formació d'una ciutat mediterrània a través de la història. Destino, Barcelona*. 61 pp., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: S'explica l'evolució d'una ciutat mediterrània imaginària, des de la prehistòria fins a un futur hipotètic.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Higham, Ch. (1990), *Los primeros agricultores y las primeras ciudades*. Col. Historia del mundo para jóvenes. Akal, Madrid. 48 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Es tracta el tema de l'evolució dels grups humans, des de les primeres societats caçadores-recol·lectores fins a l'aparició de les primeres ciutats.

A qui s'adreça: 2on cicle ESO.

Moners, J. (1976), *Síntesi d'Història dels Països catalans*. Col. L'Esparver llegir 3. La Magrana, Barcelona. 89 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Història dels Països catalans des de la prehistòria fins al 1936.

A qui s'adreça: 1er cicle ESO.

Rius, M., Vergués, G. i Vergués, O. (1989), *La Prehistòria i l'antic Egipte*. Col. Una vegada hi havia... Parramón, Barcelona. 32 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Introducció a la vida quotidiana i als principals fets històrics a partir d'il·lustracions documentades en el vestuari i l'arquitectura de cada època.

A qui s'adreça: Primària.

Santacana, J. (1997), *Iberia, los orígenes*. Col. Biblioteca Básica de Historia. Anaya, Madrid. 96 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Estudi del procés de formació de les diferents societats de la Península Ibèrica des de la prehistòria fins al món ibèric.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO

Novel·la

Bastard, J. i Ramon, J.M. (1993), *El trencaclosques de set peces. De la Prehistòria als comtats catalans*. Col. Cercant Catamònides. Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Barcelona. 136 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Històries de dos amics que han recorregut mig món buscant misteris i aventures.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Vergés, O. (1996), *A la prehistòria i a l'edat antiga*. Col. Tossudes i tossuts. Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Barcelona. 126 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Història ambientada en el passat (des de l'aparició de l'Homo Neandertal fins a la formació de l'Imperi Romà) amb fets i personatges inventats.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Còmic

Barillé, A. i Barbaud, J. (1979), *Erase una vez... el hombre*. Grijalbo, Barcelona. 13 vol./ 96 pp., 8.650 pts.

Paraules clau: Història de la humanitat a partir d'uns personatges que van repetint-se al llarg dels diferents moments històrics.

A qui s'adreça: Primària.

Gonick, L. (1995), *Historia del universo en cómic*. Col. Volúmenes singulares. Ediciones B, Barcelona. 350 pp., entre 1.500-3.000 pts.

Paraules clau: Visió en clau d'humor de la història de la humanitat, des de la prehistòria fins a la Grècia Clàssica.

A qui s'adreça: 1er cicle ESO

Vídeos

- documentals

Calafell. El seu patrimoni històric i arqueològic, (1998). Bonavista vídeo. 15'.

Paraules clau: Es fa un repàs, des del Paleolític Superior fins a l'Edat Mitjana, de la història de Calafell a partir dels seus monuments.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Cd-Roms

Crònica de la història, (1999). Zeta Multimedia. Més de 3.000 pts.

Paraules clau: Narració de la història del món: esdeveniments socials, polítics i econòmics dels darrers quatre milions d'anys.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

De Altamira a Granada, (1998). Lectus Vergara, Gold Media. Més de 3.000 pts.

Paraules clau: Es tracten diferents èpoques de la història d'Espanya des de la prehistòria.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

La maquina del tiempo, (1999). Multimedia Micronet. Més de 3.000 pts.

Paraules clau: Enciclopèdia audiovisual de la història d'Espanya, des dels orígens fins a l'actualitat.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Arqueologia

Libres de Consulta

Fernàndez, M. i Santacana, J. (1998), *L'aventura d'investigar el passat: l'arqueologia*. Col. Biblioteca de la classe. Graó, Barcelona. 64 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Introducció a la disciplina arqueològica i a la seva investigació.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Maynard, Ch. (1994), *Increïbles tesoros enterrados*. Col. Clic Clac. SM, Madrid. 32 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: A partir de fotografies d'algunes restes arqueològiques s'expliquen diferents aspectes del passat.

A qui s'adreça: Primària.

Millard, A. (1997), *Misterios de las civilizaciones perdidas*. SM, Madrid. 40 pp., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: Aspectes de la vida dels pobles del passat i explicació dels mètodes emprats per l'arqueologia per localitzar-los, estudiar-los i datar-los.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Moloney, N. (1997), *Arqueologia*. Col. Oxford Jove. Edebé, Barcelona. 160 pp., més de 3.000 pts.

Paraules clau: Explicació de diferents mètodes arqueològics per reconstruir la història de civilitzacions passades.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Robbins, L.H. (1993), *Huellas secretas del pasado. Templos, tumbas y ciudades desaparecidas. La gran aventura de la arqueologia*. Col. Misterios históricos. Robin Book, Barcelona. 315 pp., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: Anàlisi dels grans descobriments de l'arqueologia i de les experiències de les persones que els van trobar.

A qui s'adreça: Batxillerat.

VV.AA. (1994), *¿Qué sabemos sobre los hombres prehistóricos?*. Col. Saber. SM, Madrid. 45 pp., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: S'explica com, a partir de les dades arqueològiques, es poden conèixer aspectes rellevants de la vida quotidiana dels grups humans del passat.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

VV.AA. (1997), *Atlas temático de arqueologia*. Idea Books, Barcelona. 95 pp., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: Breu introducció als mètodes i a les tècniques que fa servir la disciplina arqueològica per arribar al coneixement del passat.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Novel·la

Delibes, M. (1974), *El tesoro*. Destino, Barcelona. 132 pp., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: La novel·la se centra en les relacions que es desenvolupen entre arqueòlegs i població local amb motiu d'un descobriment arqueològic en un poble de Castella .

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Docavo, N. (1997), *De vuelta a la cueva*. Col. Gran Angular 164. SM, Madrid. 141 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Un periodista que viatja arreu del món descobreix els misteris de l'origen de l'espècie humana.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Greus, A. (1997), *L'amulet egipci*. Col. Espurna 28. Bromera, Barcelona. 139 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Francesc, apassionat de l'arqueologia, es veurà immers en una aventura durant la visita a una exposició d'art egipci, moment en que desapareix un dels objectes.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Weeks, K.R. (1999), *La tumba perdida*. Col. Atalaya. Península, Barcelona. 344 pp., més de 3.000 pts.

Paraules clau: Weeks, descobridor de l'emplaçament funerari dels fills de Ramses II, ambienta aquesta novel·la en aquest Mausoleu.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Xirinacs, O. (1996), *Mòmies*. Col. Gran Angular 85. Cruïlla, Barcelona. 111 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Un estudiant de quart d'Arqueologia és l'ajudant d'un professor que es dedica en secret a retornar la vida a mòmies.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Contes

Abnett, D. i Baker, A. (1996), *A la caça del tresor a la ciutat perduda*. Elfos, Barcelona. 24 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Fent servir la lògica, s'han de resoldre els secrets i els misteris d'aquesta ciutat perduda.

A qui s'adreça: Primària.

James, M.R.

(1987), *Històries de fantasmes d'un arqueòleg*. Col. L'arcà. Laertes, Barcelona. 153 pp., menys de 1.500 pts.

(1988), *Més històries de fantasmes d'un arqueòleg*. Col. L'arcà. Laertes, Barcelona. 158 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Històries breus sobre objectes antics, llegendes, herències, etc.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Lluch, E. (1993), *El faraó Totun-nas*. Col. Altamar 19. Bruño, Madrid. 125 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: El conte gira entorn un estrany objecte, que va pertànyer al faraó Totun-nas, trobat en una piràmide.

A qui s'adreça: Primària.

Còmic

Nieto, X. i Castellví, J.M. (1998), *Culip-IV. Un vaixell romà en el cap de creus*. Centre d'investigacions arqueològiques, Girona. 41 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: S'introdueix l'alumnat en el món de l'arqueologia subaquàtica a través d'un personatge de l'època.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Vídeos

- documentals

Culip IV. Un vaixell romà al Cap de Creus, (1994). CASC-TVE 2. 25'.

Paraules clau: Visió general de la metodologia que fa servir l'arqueologia subaquàtica (prospecció, restauració, etc.) per estudiar els jaciments que es troben sota l'aigua.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Determinació de l'antiguitat: el Carboni 14, (1985). Sèrie Evolució i Prehistòria, SCP. 15'.

Paraules clau: S'explica el mètode de datació del Carboni-14 com a medi per arribar a conèixer l'època cronològica dels jaciments arqueològics.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

El vaixell del Canal Olímpic, (1994). CASC-TVE 2. 25'.

Paraules clau: Introducció a les tasques realitzades als jaciments subaquàtics.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

La arqueologia como pasión: José María Soler, (1993). Diputación Provincial de Alicante. 21'.

Paraules clau: Visió que sobre l'arqueologia té José María Soler, investigador encarregat de la difusió del patrimoni arqueològic de Villena.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Què es l'arqueologia?, (1990). ICE-UAB. 33'.

Paraules clau: Visió científica sobre les diferents etapes de la investigació arqueològica per arribar a comprendre el comportament dels grups humans del passat.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Rastres sota l'aigua, (1994). CASC-TVE 2. 25'.

Paraules clau: Mètodes i tècniques de l'arqueologia subaquàtica i el posterior tractament de les peces recuperades.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

- pel·lícules

Trilogia d'Indiana Jones, de S. Spielberg: En busca del arca perduda, El temple maldit. La última cruzada.

Paraules clau: Indiana Jones, professor universitari i arqueòleg, es veu immers en una sèrie d'aventures sempre que surt en busca d'alguna troballa antiga. Les pel·lícules estan ambientades en l'època d'entreguerres.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Las minas del rey Salomón, de J. L. Thompson.

Paraules clau: Recerca dels tresors del rei Salomó.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

CdRoms

Viaje al pasado, (1997). Multitec. Anaya interactiv. Més de 3.000 pts.

Paraules clau: Viatge al passat acompanyant l'arqueòleg Nick, descobrint la història de la humanitat i recuperant les peces robades d'un museu.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Altres

Arqueologicnova, (1990). Mediterrània. Més de 3.000 pts.

Paraules clau: Joc on es poden reproduir algunes tècniques que utilitza la disciplina arqueològica per arribar al coneixement del passat. Conté un llibret explicatiu.

A qui s'adreça: Primària.

Prehistòria

Llibres de consulta

Aragall, A. (1991), *La prehistòria a Catalunya*. Col. Biblioteca Bàsica d'Història de Catalunya. Barcanova, Barcelona. 96 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Partint de diverses investigacions arqueològiques es tracta el tema de la prehistòria a la zona de l'actual Catalunya.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Aragall, A., Clapés, A. i Verdaguer, E. (1987), *Eines, jaciments i formes de vida: El Paleolític*. Col. Biblioteca de la classe. Graó, Barcelona. 64 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Breu introducció a la vida quotidiana dels grups humans que van viure al Paleolític.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Boj, I. (1996), *El naixement de l'urbanisme en el territori català: l'edat del bronze*. Col. Biblioteca de la classe. Graó, Barcelona. 64 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Breu introducció a la vida quotidiana d'aquesta època prehistòrica.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Book, J. (1986), *Africa y el origen del hombre*. Col. Historia del Hombre. Ediciones SM, Madrid. 72 pp., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: Iniciació als orígens de l'espècie humana.

A qui s'adreça: Primària.

Carter, R. (1979), *Els orígens de la història*. Col. El món del saber. Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Barcelona. 64 pp., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: Introducció a diferents aspectes dels orígens humans i de la seva evolució física i social.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Crepon, P. i Dressler, S. (1993), *Un poble d'agricultors de l'Àsia Menor fa 8.000 anys: Çatal Huyuk*. Col. Un lloc, uns homes, una història. Mensajero, Vizcaya. 64 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Explicació del poblat neolític de Çatal Huyuk

A qui s'adreça: Primària.

David, J. (1984), *L'evolució de la vida*. El món del saber. Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Barcelona. 64 pp., entre 1.500-3.000 pts/vol.

Paraules clau: Introducció a diferents aspectes de l'evolució humana.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

David, J. i Moda, R. (1984), *El món prehistòric*. El món del saber. Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Barcelona. 64 pp., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: Aproximació a diferents aspectes de la prehistòria.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Higham, Ch. (1990), *La vida en el Paleolític*. Col. Historia del mundo para jóvenes. Akal/Cambridge, Madrid. 48 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Introducció a aquesta època prehistòrica.
A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Higham, Ch. (1990), *Los primeros agricultores y las primeras ciudades*. Col. Historia del mundo para jóvenes. Akal/Cambridge, Madrid. 48 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Aproximació a aquests aspectes de la prehistòria.
A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Lindsay, W. i Tayler, H. (1994), *La vida prehistórica*. Col. Biblioteca visual Altea. Altea, Madrid. 64 pp., entre 1.500 i 3.000 pts/vol.

Paraules clau: A partir de les fotografies de diferents objectes arqueològics i d'altres reproduïts, es fa una introducció a diferents aspectes de la prehistòria.
A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Macdonald, F. (1998), *El periodico de la Prehistòria*. Ediciones B-Grupo Z, Barcelona. 32 pp., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: Seguint el format d'un diari actual amb notícies i anuncis, es dona informació sobre la vida quotidiana d'aquest període.
A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Mantegazza, G. (1998), *Quan els nens vivien en caveres*. Col. Llibres per veure les coses per dins. Edaf, Madrid. 15 pp., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: llibre il·lustrat i amb poc text sobre com vivien els humans a l'època paleolítica, que menjaven, quins instruments fabricaven, etc.
A qui s'adreça: Infantil.

Marrimon, N. (1993), *Hombres primitivos*. Col. Biblioteca visual Altea. Altea, Madrid. 64 pp., entre 1.500 i 3.000 pts/vol.

Paraules clau: A partir de les fotografies de diferents objectes arqueològics i d'altres reproduïts es fa una introducció a diferents aspectes de la prehistòria.
A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Nougier, L.R. i Ageorges, V. (1988), *Un indret de caçadors prehistòrics: Rouffignac*. Col. Un lloc, uns homes, una història. Mensajero, Vizcaya. 64 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Introducció al jaciment de Rouffignac.
A qui s'adreça: Primària.

Pax, A. (1984), *Los primitivos actuales. La prehistoria hoy*. Col. De par en par 1. SM, Madrid. 71 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Estudi d'algunes etnies actuals, com els bosquimans, que ens poden ajudar a entendre com van viure alguns grups humans al passat.
A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Politzer, A i Politzer, M. (1995), *Santuaris dels constructors de megàlits a Bretanya*. Col. Un lloc, uns homes, una història. Mensajero, Vizcaya. 64 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Introducció al megalitisme francès de la Bretanya.
A qui s'adreça: Primària.

Reynolds, P.J. (1990), *La agricultura en la Edad del Hierro*. Col. Historia del mundo para jóvenes. Akal/Cambridge, Madrid. 48 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Introducció a l'Edat del Ferro.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Sánchez, P., Ayarzagüena, M., Liébana, D. i de Bunes, F. (1995), *Conocer y vivir la prehistoria*. Col. Saber Hacer 1. Alhambra Longman, Barcelona. 88 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Ell llibre explica com fabricar diferents instruments de la mateixa manera que a la Prehistòria.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Santacana, J. i Camino, M. (1991), *El Neolítico*. Col. Biblioteca Básica de Historia. Anaya, Madrid. 96 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Breu introducció al període neolític a través de troballes d'excavacions arqueològiques: les cases, els artefactes, etc.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Soberski, G. (1995), *Una ciutat fortificada a l'Edat de Ferro: Biskupin*. Col. Un lloc, uns homes, una història. Mensajero, Vizcaya. 64 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Introducció al jaciment de l'Edat de Ferro de Biskupin.

A qui s'adreça: Primària.

Stahel, H.R. (1981), *Palafito*. Col. Grandes Creaciones del Hombre. Ceac, Barcelona. 76 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: S'explica el naixement i la història d'un poblat de palafits.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Thomas, H. (1997), *Nuestros orígenes, el hombre antes del hombre*. Col. Biblioteca de bolsillo claves. Ediciones B-Grupo Z, Barcelona. 160 pp., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: Introducció al tema de l'evolució humana.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Verdaguer, E. (1991), *De l'home caçador a l'agricultor: El Neolític*. Col. Biblioteca de la classe. Graó, Barcelona. 64 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Breu introducció al Neolític.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

VV.AA. (1995), *Diccionario visual Altea de la vida prehistórica*. Col. Diccionarios visuales Altea. Altea, Madrid. 64 pp., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: Introducció a la vida prehistòrica, l'evolució i el desenvolupament de les plantes, els animals i els humans.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Novel·la

Aîné, J. i Rosny, H.

(1991), *Helgvor, el guerrero del río azul*. Col. Clío Narrativa. Edaf, Madrid. 200 pp., menys de 1.500 pts.

(1991), *El león de las cavernas*. Col. Clío Narrativa. Edaf, Madrid. 176 pp., menys de 1.500 pts.

(1992), *La guerra del fuego*. Col. Clío Narrativa. Edaf, Madrid. 224pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Trilogia que mostra com els grups humans del paleolític feien front a les seves necessitats d'una manera diferent a com ho fem nosaltres.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Auel, J.M.

(1987), *Los cazadores de mamuts*. Col. Los hijos de la tierra. Maeva, Madrid. 600 pp, entre 1.500 i 3.000 pts.

(1992), *El valle de los caballos*. Col. Los hijos de la tierra. Maeva, Madrid. 586 pp, entre 1.500 i 3.000 pts.

(1998), *El clan del oso cavernario*. Col. Los hijos de la tierra. Maeva, Madrid. 542 pp, entre 1.500 i 3.000 pts.

(1998), *Las llanuras del tránsito*. Col. Los hijos de la tierra. Maeva, Madrid. 732 pp, entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: La trama es desenvolupa fa 35.000 anys quan l'Ayla, una nena cromagnon, es separada del seu grup a causa d'un terratremol i adoptada pel clan de l'os cavernari, una tribu nómada nenderthal. Els membres del clan pretenen que ella s'adapti.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Bruller, J. (1989), *Els animals desnaturalitzats*. Col. Moby Dick, 40. Ediciones Juan Granica, Barcelona. 256 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: A Nova Guinea, una expedició científica troba uns éssers en procés d'hominització.

A qui s'adreça: Batxillerat.

Courtin, J. (1999), *El chamán del fin del mundo*. Jose S. de Olañeta, Palma. 284 pp., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: Fa 20.000 anys, un home i una dona són expulsats de la seva tribu de caçadors-recol·lectors.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Morey, P. (1995), *Al començament fou el foc*. Col. L'esperver 121. La Magrana, Barcelona. 187 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Es narren una sèrie de lluites dels pobles mediterranis contra els invasors del nord.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Mulas, S. (1990), *El hombre de los Acantilados Rojos*. Col. Clío Narrativa. Edaf, Madrid. 379 pp., més de 3.000 pts.

Paraules clau: Quan els "Crom" es troben als "Acantilados Rojos" es produeix un enfrontament entre els dos grups, que finalment resolen les dones de les dues parts.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Mulas, S. (1990), *El bosque de los dioses*. Col. Clío Narrativa. Edaf, Madrid. 336 pp., més de 3.000 pts.

Paraules clau: La novel·la mostra les formes de vida prehistòriques a través d'una sèrie de personatges, prenent com a base les aportacions de la investigació arqueològica.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Contes

Bertran, X. (1992), *Tànit-de-les-aigües*. Col. Sèrie Marró. Edicions Baula, Barcelona. 116 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: El jove líder d'una tribu de l'actual Vallès es ferit durant la cacera iniciàtica que l'hauria convertit en guerrer. En canvi, esdevé el bruixot del grup.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Dencel, J. (1997), *Tao*. Col. El vaixell de vapor. Cruïlla, Barcelona. 158 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Un nen de 14 anys, membre d'una tribu del paleolític superior, ha de fugir arran d'un incident amb un grup de caçadors per pintar imatges a les cavernes sense ser un dels "Escollits".

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Kipling, R. (1988), *Cómo se hizo el primer alfabeto*. Col. Plaza Joven. Plaza & Janés, Barcelona. 61 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Es proposa una hipòtesi sobre l'origen del llenguatge escrit.

A qui s'adreça: Primària.

Molina, P. (1985), *Ut y las estrellas*. Col. Cuatro vientos. Noguer, Barcelona. 116 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Conte ambientat en la prehistòria que narra les experiències d'un personatge i la seva relació amb el grup del qual forma part.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Saunders, S. (1988), *La cova de gel*. Col. Tria la teva aventura. Timun Mas, Barcelona. 53 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Conte d'aventures en el qual s'ha de triar entre diverses propostes per ajudar a un noi que, tot esquiant, cau en una cova en la que es troba amb diferents personatges de la prehistòria.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Sorribas, S. (1969), *Viaje al país de los lacetas*. Col. Los grumetes de la Galera 9. La Galera, Barcelona. 161 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Bero, Piru i els seus amics pertanyen a un grup mesolític que viu a la zona de l'actual Barcelona.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Vallverdú, J. (1976), *Tres xacals a la ciutat*. Col. Els grumets de la Galera 23. La Galera, Barcelona. 125 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Narració que explica el pas de les societats caçadores i recol·lectores a les primeres societats agrícoles i ramaderes.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Vídeos

- documentals

Atapuerca. El Misterio de la Evolución Humana, (1997). Madrid Scientific Films/TV Educativa Iberoamericana. 55'.

Paraules clau: Filmació del procés del descobriment de la "Sima de los Huesos", on s'han trobat els homínids més antics d'Europa, i recreació per ordinador dels seus habitants i les seves formes de vida.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Conservando las huellas del pasado, (1992) Hoechst. 24'.

Paraules clau: S'explica com es protegeixen i es conserven les restes prehistòriques trobades als jaciments arqueològics.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

El hombre en la prehistoria. 11'.

Paraules clau: Descripció de la vida dels grups prehistòrics, els instruments que feien servir, la seva fabricació, etc.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

El origen del hombre (10.000.000 aC-8.000 aC), (1983). El Mundo. 24'.

Paraules clau: Diferents aspectes de l'evolució humana, la fabricació d'eines, l'utilització del foc, les pintures rupestres, etc.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Els primers artistes catalans, (1987). Caixa de Barcelona. 13'.

Paraules clau: Manifestacions artístiques dels grups humans que van habitar durant la prehistòria a la zona de l'actual Catalunya.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Evolució i prehistòria, (1985). SCP. 34'.

Paraules clau: Es divideix en dos documentals: *Un viatge a través del temps: l'evolució* (mitjançant dibuixos animats se'ns mostra el procés de l'evolució humana, enumerant les característiques que definiran l'Homo Sapiens Sapiens) i *L'home prehistòric a Europa* (a través de les restes arqueològiques se'ns fa un recorregut pels diferents períodes de la prehistòria europea).

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Jocs Intercontinentals d'Armes Prehistòriques, (1993). ICE-UAB. 18'.

Paraules clau: Als Jocs Intercontinentals d'Armes Prehistòriques, s'experimenta amb reproduccions d'estrís que feien servir les societats prehistòriques per caçar i s'estudia la seva incidència en l'organització social d'aquestes comunitats.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

La cueva de Altamira, (1986). Ministerio de Cultura. Madrid. 25'.

Paraules clau: Documental sobre la cova d'Altamira i les seves pintures prehistòriques.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

La Cueva de Altamira, (1994). TVE. 180'.

Paraules clau: Es divideix en tres documentals de 60' cada un: *Historia de un descubrimiento*, *Historia de los cazadores pintores* i *Historia de un santuario*. Es tracten diferents aspectes relacionats amb la cova d'Altamira: com va ser descoberta, els

grups humans que varen pintar la cova fa 15.000 anys i la pròpia vida de l'investigador Marcelino Sanz de Sautuola, descobridor de la cova.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

La revolución agrícola (8.000 aC-5.000 aC), (1983). El Mundo. 24'.

Paraules clau: Narració de les principals transformacions que van experimentar els grups humans amb l'aparició de les tècniques agrícoles a l'Orient Mitjà.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Les arrels de la nostra història, (1987). Caixa de Barcelona. 20'.

Paraules clau: El vídeo mostra els jaciments més significatius del període Paleolític inferior a Catalunya incidint en els aspectes de la vida quotidiana d'aquestes primeres societats.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Neolític, (1988). Departament d'Ensenyament de la Generalitat. 6'.

Paraules clau: Es tracten els aspectes més importants de la denominada "revolució neolítica" i els canvis que va provocar en la forma de vida dels grups humans del passat.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Tumulus, CNDP/CRDP de Montpellier. 20'.

Paraules clau: Reportatge sobre el túmul francès de Devez Viel, datat a finals del Neolític.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

- pel·lícules

El clan del oso cavernario, de M. Chapman.

Paraules clau: L'Ayla (una nena cromagnon) es adoptada pel clan de l'os cavernari (una tribu nòmada neanderthal), després d'un terratrèmol. Els membres del clan pretenen que ella s'adapti als seus costums.

A qui s'adreça: 1er i 2on Cicle ESO.

En busca del fuego, de J. J. Annaud.

Paraules clau: Tres membres d'un grup han de marxar en busca del foc després que la tribu l'ha perdut en una baralla.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Altres

Secretos de los hombres primitivos, (1998). Ediciones B- Grupo Z, Barcelona. Entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: Breu explicació d'aspectes quotidians de la vida a la prehistòria acompanyada de reproduccions d'alguns dels materials fets per aquests grups humans.

A qui s'adreça: Primària.

Prehistoria, (1990). Col. Recortables Históricos Cosmos. Salvatella, Barcelona. Menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Retallable de les manifestacions artístiques d'aquest període amb les seves explicacions.

A qui s'adreça: Primària.

Prehistoria, (1997). Smoby Activity. Més de 3.000 pts.

Paraules clau: Joc on es poden reproduir diferents activitats que els homes i les dones de la prehistòria van realitzar: fer puntes de fletxa, pintures rupestres, treballar amb ceràmica, etc. S'inclou un llibret explicatiu de cadascuna de les activitats.

A qui s'adreça: Primària.

Llibres de consulta

Alian, T. (1977), *Faraones y pirámides*. Col. A través del tiempo. Plesa-SM, Madrid. 31 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Introducció a diferents aspectes de la vida a l'Egipte faraònic.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Amery, H. i Vanogs, P. (1977), *Roma y los romanos*. Col. A través del tiempo. Plesa-SM, Madrid. 31 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Introducció a diferents aspectes de la vida de l'antiga Roma.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Amiel, N. (1986), *Pompeya, la ciudad recuperada*. Col. De par en par. SM, Madrid. 71 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Estudi de diferents aspectes de l'antiga Roma prenent com a punt de partida la ciutat de Pompeia.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

André, B. (1988), *La invención de la escritura*. Col. De par en par. SM, Madrid. 71 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Aproximació als orígens de l'escriptura.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Andrews, I. (1990), *Pompeya*. Col. Historia del mundo para jóvenes. Akal, Madrid. 48 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Estudi que ens introdueix en diferents aspectes de la vida quotidiana.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Bernard, Ch. (1996), *César y Roma*. Col. Revista de historia. Anaya, Madrid. 96 pp., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: Llibre organitzat com una revista actual que ens informa d'alguns dels esdeveniments que van produir-se a l'antiga Roma.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Bernard, H. i Alexandre, F. (1998), *Jesucristo y su época*. Col. Revista de historia. Anaya, Madrid. 96 pp., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: Llibre organitzat com una revista actual que ens informa d'alguns dels esdeveniments que van produir-se a l'antiguitat en temps de Jesucrist.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Book, J. (1986), *Civilizaciones e imperios del Oriente Medio*. Col. Historia del Hombre. Ediciones SM, Madrid. 72 pp., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: Introducció a les grans civilitzacions de l'Orient Mitjà.

A qui s'adreça: Primària.

Book, J. (1986), *Las grandes civilizaciones de Asia*. Col. Historia del Hombre. Ediciones SM, Madrid. 72 pp., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: Iniciació l'estudi de les civilitzacions asiàtiques.

A qui s'adreça: Primària.

Book, J. (1986), *Europa en los tiempos de Grecia y Roma*. Col. Historia del Hombre. Ediciones SM, Madrid. 72 pp., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: Introducció a l'estudi de la Grècia i Roma antigues.

A qui s'adreça: Primària.

Cairns, T. (1990), *Los romanos y su imperio*. Col. Historia del mundo para jóvenes. Akal, Madrid. 48 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Aproximació a aspectes diferents de la Roma imperial.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Carter, R. (1980), *El desenvolupament de les civilitzacions*. El món del saber. Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Barcelona. 64 pp., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: Introducció a l'evolució de les antigues civilitzacions.

A qui s'adreça: 1er cicle ESO.

Carter, H. (1994), *El descubrimiento de la tumba de Tut-Ankh-Amon*. Col. Nan-Shan. Laertes, Barcelona. 181 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Descripció detallada del descobriment de la tomba de Tut-Ankh-Amon, explicada pel propi descobridor.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Carballude, X. (1989), *La vida diaria de los romanos*. Col. De par en par. SM, Madrid. 71 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Estudi de diferents aspectes del món romà.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Caselli, P. (1989), *L'imperi romà i l'alta edat mitjana*. Col. La vida en el passat. Barcanova, Barcelona. 64 pp., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: Aproximació a la vida quotidiana d'aquestes èpoques a través de diferents objectes arqueològics.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Connolly, P. (1985), *La vida en els temps d'Ulisses*. Col. La vida en el passat. Barcanova, Barcelona. 64 pp., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: Aproximació a la Grècia homèrica a través de diferents objectes arqueològics.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Connolly, P. (1986), *Les legions romanes*. Col. La vida en el passat. Barcanova, Barcelona. 64 pp., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: Aproximació a la Roma antiga a través de diferents objectes arqueològics.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Connolly, P. (1988), *Pompeia*. Col. La vida en el passat. Barcanova, Barcelona. 64 pp., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: Aproximació a la vida quotidiana de Pompeia.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Connolly, P. (1989), *La vida en el temps de Jesús de Natzaret*. Col. La vida en el passat. Barcanova, Barcelona. 64 pp., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: Aproximació a la vida quotidiana al Proper Orient al s.I dC.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Corbishley, M. (1994), *¿Qué sabemos sobre los romanos?* Col. Saber. SM, Madrid. 45 pp., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: A partir de les dades arqueològiques, s'explica com vivien els antic romans i romanes, els fets rellevants de la seva història, els seus costums, etc.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Crosher, J. (1979), *Griegos*. Col. Pueblos del pasado. Molino, Barcelona. 61 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Aspectes diversos de la civilització grega. Conté una cronologia que posa en relació el que va passar en el mateix moment a diferents parts del món.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

De la Vega, T. (1998), *Los pueblos de la España preromana*. Col. Historia del mundo para jóvenes. Akal, Madrid. 48 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Estudi sobre l'Espanya preromana.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Deary, T. (1997), *Esos supergeniales griegos*. Col. Esa Horrible Historia. Molino, Barcelona. 128 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: S'expliquen diferents aspectes de la vida quotidiana de la civilització grega.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Deary, T. (1997), *Esos asombrosos egipcios*. Col. Esa Horrible Historia. Molino, Barcelona. 128 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: S'expliquen diferents aspectes de la vida quotidiana de la civilització egípcia.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Defrates, J. (1994), *¿Qué sabemos sobre los egipcios?* Col. Saber. SM, Madrid. 45 pp., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: A partir de les dades arqueològiques, s'expliquen els fets rellevants de la història de l'antic Egipte.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Descamps-Leguime, S. i Vernerey, D. (1992), *En el país de los dioses: los griegos*. Col. Pueblos del pasado. Edelvives, Madrid. 64 pp., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: Introducció a la civilització grega.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Escala, R.(1992), *Van venir del mar. Fenicis i grecs (segles VIII-III aC)*. Col. Biblioteca Bàsica d'Història de Catalunya. Barcanova, Barcelona. 96 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Estudi sobre els fenicis i grecs a Catalunya.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Espinós, J. (1998), *Así vivían los romanos*. Col. Vida cotidiana. Anaya, Madrid. 96 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Introducció a la vida quotidiana de l'antiga Roma.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Étienne, R. I Étienne, F. (1998), *La antigua Grecia*. Col. Biblioteca de bolsillo claves. Ediciones B-Grupo Z, Barcelona. 176 pp., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: Introducció a diferents aspectes de la història de Grècia.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Flamarion, E. (1998), *Cleopatra, el mito y la realidad*. Col. Biblioteca de bolsillo claves. Ediciones B-Grupo Z, Barcelona. 160 pp., entre 1.500 i 3.000 pts/vol.

Paraules clau: Llibre introductori entorn la figura de Cleopatra.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Forman, J. (1979), *Romanos*. Col. Pueblos del pasado. Molino, Barcelona. 61 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Aspectes diversos de la civilització romana. Conté una cronologia que posa en relació el que va passar en el mateix moment a diferents parts del món.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Forman, J. (1999), *Los romanos*. Col. La superbreve historia. Molino, Barcelona. 64 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: S'explica la història de l'antiga Roma.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Forman, J. (1999), *Los Vikingos*. Col. La superbreve historia. Molino, Barcelona. 64 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: S'explica d'una manera introductòria la història dels vikings.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Forman, J. (1999), *Antiguo Egipto*. Col. La superbreve historia. Molino, Barcelona. 64 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Introducció a la història de l'antig Egipte.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Forman, J. (1999), *Antigua Grecia*. Col. La superbreve historia. Molino, Barcelona. 64 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: S'explica d'una manera introductòria la història de la Grècia antiga.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Freixenet, D. (1996), *L'empremta d'un Imperi. La romanització*. Col. Biblioteca Bàsica d'Història de Catalunya. Barcanova, Barcelona. 96 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Estudi sobre el procés de romanització a Catalunya.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Grammat, G. (1988), *La ciudad grega al temps de Pericles: Atenes*. Col. Un lloc, uns homes, una història. Mensajero, Vizcaya. 64 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Llibre il·lustrat sobre la ciutat grega a l'època de Pericles.

A qui s'adreça: Primària.

Graves, R. (1990), *Dioses y heroes de la antigua Grecia*. Lumen, Barcelona. 145 pts., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Història de la mitologia grega.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Guittard, Ch. (1992), *Alrededor del Mediterraneo: los romanos*. Col. Pueblos del pasado. Edelvives, Madrid. 64 pp., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: Introducció a diferents aspectes de l'antiga Roma.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Gutiérrez, M. LL. (1987), *Puig Castellar: Els ibers*. Col. Biblioteca de la classe. Graó, Barcelona. 64 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Tractament de diferents aspectes històrics de la cultura ibèrica, amb particular atenció al poblat de Puig Castellar.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Gutiérrez, M. LL. (1991), *Tanit d'Eivissa: Fenicis i cartaginesos*. Col. Biblioteca de la classe. Graó, Barcelona. 64 pp., menys de 1.500 pts/vol.

Paraules clau: Explicació d'aspectes històrics diversos de fenicis i cartaginesos.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Hamey, L.A. i Hamey, J.H., (1990), *Los ingenieros romanos*. Col. Historia del mundo para jóvenes. Akal, Madrid. 48 pp., menys de 1.500 pts/vol.

Paraules clau: Introducció a l'ingenieria romana.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Hart, G. (1994), *El antiguo Egipto*. Col. Biblioteca visual Altea. Altea, Madrid. 64 pp., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: A partir de fotografies de fòssils i d'objectes arqueològics s'expliquen diferents aspectes de la història d'Egipte.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Hernández, F.X. (1984), *Lluci Emili Patern: legionari i ciutadà roma*. Col. Biblioteca de la classe. Graó, Barcelona. 64 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Introducció a diferents aspectes històrics del món romà.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Hernández, F.X. (1995), *Thalassa, Thalassa!: Empúries, ciutat grega a Catalunya*. Col. Biblioteca de la classe. Graó, Barcelona. 64 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Diferents aspectes històrics de la cultura grega a Catalunya.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Hernández, F.X. (1995), *Els viatges d'en Corneli Ovidi Galeri: Roma, un Imperi mediterrani*. Col. Biblioteca de la classe. Graó, Barcelona. 64 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Introducció a la Roma antiga.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

James, S. (1994), *La antigua Roma*. Col. Biblioteca visual Altea. Altea, Madrid. 64 pp., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: A partir de fotografies de fòssils i d'objectes arqueològics s'introdueixen diferents aspectes de la història de Roma.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Koenig, V. (1986), *Pirámides y faraones*. Col. De par en par. SM, Madrid. 71 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Aproximació a la història de l'Egipte faraònic.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Koenig, V. i Jay, M. (1990), *Un poble d'artesans egipcis a l'època de Ramses IV: Deir-el-Medineh*. Col. Un lloc, uns homes, una història. Mensajero, Vizcaya. 64 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Introducció a l'Egipte faraònic.

A qui s'adreça: Primària.

Koenig, V. (1992), *Al borde del Nilo: los egipcios*. Col. Pueblos del pasado. Edelvives, Madrid. 64 pp., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: Introducció a l'Egipte de l'antiguitat.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Kruta, W. (1992), *Los Celtas*, col. Biblioteca Edaf. Edaf, Madrid. 224 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Breu introducció del món Celta (s.V-I aC.), des de la seva aparició fins a la pèrdua de la seva autonomia sota dominació romana.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Langley, A. (1997), *El periodico de Roma*. Ediciones B-Grupo Z, Barcelona. 32 pp., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: Informació sobre la vida quotidiana de l'antiga Roma a través d'un diari que es podria haver escrit a la època amb diferents notícies i anuncis.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Lara, F.(1990), *L'antic Egipte*. Col. Pueblos y gentes. Bruño, Madrid. 64 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Contes històrics ambientats a l'antic Egipte i exercicis sobre el tema.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Lawrence, D.H. (1993), *Atardeceres etruscos*. Col. Nan-Shan. Laertes, Barcelona. 166 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Narració del viatge d'un novel·lista a Etrúria amb descripcions de l'espai i el temps que ens aproximen al món etrusc.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

López, R. (1998), *Así vivían en la Grecia antigua*. Col. Vida cotidiana. Anaya, Madrid. 96 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Introducció a la vida quotidiana de l'antiga Grècia.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Macaulay, D. (1975), *Nacimiento de una pirámide, 3.000 aC.* Col. Grandes Creaciones del Hombre. Grupo Editorial Ceac, Barcelona. 120 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Descripció d'on, com i perquè els homes i les dones del passat van fer grans construccions com les piràmides.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Macaulay, D. (1978), *Nacimiento de una ciudad romana.* Col. Grandes Creaciones del Hombre. Ceac, Barcelona. 80 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Introducció a l'estudi d'una ciutat romana.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Macaulay, D. (1998), *Un vuelo por Roma.* Timun Mas- Ceac, Barcelona. 80 pp., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: El vol d'un colom missatger ens descobreix l'arquitectura de Roma.

A qui s'adreça: Primària.

Macdonald, F. (1991), *A Babilònia amb Hammurabi.* Col. El túnel del temps. Barcanova, Barcelona. 32 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Llibre il·lustrat que ens transporta a l'antiga ciutat de Babilònia..

A qui s'adreça: Primària.

McKeever, S. (1996), *La antigua Roma.* Col. Miniguia. Molino, Barcelona. 160 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Llibre il·lustrat sobre els costums, els ritus, la forma de vida, etc. de l'antiga Roma

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Millard, A. (1977), *Las primeras civilizaciones.* Col. Historia ilustrada del mundo para niños. Ed. Plesa, Madrid. 32 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Introducció a la història d'aquestes civilitzacions: com vivien, els seus descobriments, els esdeveniments més importants, etc.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Millard, A. (1979), *Egipto.* Col. Pueblos del pasado. Molino, Barcelona. 61 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Aspectes diversos de la civilització egípcia. Conté una cronologia que posa en relació el que va passar en el mateix moment a diferents parts del món.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Millard, A. (1997), *Misterios de las pirámides..* SM, Madrid. 40 pp., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: Aspectes de la vida de l'antic Egipte i explicació dels mètodes emprats per l'arqueologia per estudiar-lo.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Morin, E. (1990), *Una ciudad de Mesopotamia en el tiempo de Nabucodonosor. Babilonia.* Col. Un lloc, uns homes, una història. Mensajero, Vizcaya. 64 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Informació sobre la vida quotidiana a Mesopotàmia.

A qui s'adreça: Primària.

Morin, E. (1995), *El port de Roma en el S.II de la nostra era: Ostia*. Col. Un lloc, uns homes, una història. Mensajero, Vizcaya. 64 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Introducció a la Roma del s.II prenent com a base la ciutat d'Òstia.

A qui s'adreça: Primària.

Ordeix, L. i Santacana, J. (1993), *Els pobles de les valls fluvials: Egipte i Mesopotàmia*. Col. Biblioteca de la classe. Graó, Barcelona. 64 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Diferents aspectes històrics de cadascú d'aquests grups culturals.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Pearson, A. (1994), *La antigua Grecia*. Col. Biblioteca visual Altea. Altea, Madrid. 64 pp., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: A partir de fotografies de fòssils i d'objectes arqueològics s'introdueixen diferents aspectes de la història de Grècia.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Pearson, A. (1994), *¿Qué sabemos sobre los griegos?* Col. Saber. SM, Madrid. 45 pp., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: A partir de les dades arqueològiques, s'explica com es vivia a la Grècia antiga, els fets rellevants de la seva història, els seus costums, etc.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Powell, A. (1977), Steele, P., *El periodico de Grecia*. Ediciones B-Grupo Z, Barcelona. 32 pp., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: Informació sobre la vida quotidiana de la Grècia antiga a través d'un diari que es podria haver escrit a la època amb diferents notícies i anuncis.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Pujol, A. (1992), *Els Ibers. Vida i Cultura*. Col. Biblioteca Bàsica d'Història de Catalunya. Barcanova, Barcelona. 96 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Estudi sobre diferents aspectes de la cultura ibèrica a Catalunya.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Putnam, J. (1994), *Mòmies*. Col. Biblioteca visual Altea. Altea, Madrid. 64 pp., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: A partir de fotografies de fòssils i d'objectes arqueològics s'introdueixen diferents aspectes de la història d'Egipte.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Rius, M., Vergués, G. i Vergués, O. (1989), *L'edat antiga*. Col. Una vegada hi havia... Parramón, Barcelona. 32 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Mitjançant il·lustracions documentades en el vestuari i l'arquitectura de la època i a través d'un text en forma de diàleg, s'expliquen les formes de vida quotidianes i els fets històrics fonamentals d'aquesta època.

A qui s'adreça: Primària.

Salcedo, A. i Ramos, M^a.T. (1993), *Nacimiento de un acueducto romano*. Col. Grandes Creaciones del Hombre. Grupo Editorial Ceac, Barcelona. 88 pp, menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Descripció d'on, com i perquè els homes i les dones del passat van fer grans construccions com els aqüeductes.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Simon, R. (1991), *Mitologia grega*. Col. De par en par. SM, Madrid. 71 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Aproximació a la mitologia grega.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Solanilla, V. (1988), *Viatge a l'Egipte*. Col. L'Español. Ed. Onda, Barcelona. 40 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: A través de fotografies, se'ns mostra com es vivia a l'antic Egipte: les piràmides, els temples, els jeroglífics, etc.

A qui s'adreça: Primària.

Steedman, S. (1977), *El periodico de Egipto*. Ediciones B-Grupo Z, Barcelona. 32 pp., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: Informació sobre la vida quotidiana de l'antic Egipte a través d'un diari que es podria haver escrit a la època amb diferents notícies i anuncis.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Steedman, S. (1996), *El antiguo Egipto*. Col. Miniguia. Molino, Barcelona. 160 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Llibre il·lustrat sobre els costums, els ritus, la forma de vida, etc. de l'antic Egipte

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Theule, F. i Laboureur, O.(1996), *Alejandro Magno y Oriente*. Col. Revista de historia. Anaya, Madrid. 96 pp., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: Llibre organitzat com una revista actual que ens informa d'alguns dels esdeveniments que van produir-se a l'antiguitat a diferents parts del món en forma de notícies i anuncis.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Tingay, G. (1994), *Julio César*. Col. Historia del mundo para jóvenes. Akal, Madrid. 48 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Estudi sobre la figura de Juli Cesar.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Tiano, O. i Coudeyre, M. (1996), *Ramses II y su época*. Col. Revista de historia. Anaya, Madrid. 96 pp., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: Llibre organitzat com una revista actual que ens informa d'alguns dels esdeveniments que van produir-se a l'Egipte de Ramsés II.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Tubb, J. N. (1994), *Pueblos de la Biblia*. Col. Biblioteca visual Altea. Altea, Madrid. 64 pp., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: A partir de fotografies de fòssils i d'objectes arqueològics, s'introdueixen diferents aspectes dels pobles que apareixen a la Bíblia.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Vanogs, P. (1977), *Imperios y bárbaros*. Col. Historia ilustrada del mundo para niños. Plesa, Madrid. 32 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Introducció a la història d'antigues civilitzacions: com vivien, els seus descobriments, els esdeveniments més importants, etc.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Ventura P. i Ceserani, G. P. (1987), *Troya*. Col. La aventura de un mundo. Montena, Barcelona. 47 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Introducció a la història de Troia a partir de la història dels descobriments arqueològics.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Ventura P. i Ceserani, G. P. (1987), *Pompeya*. Col. La aventura de un mundo. Montena, Barcelona. 47 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Recreació de l'antiga ciutat romana de Pompeia a partir de la història dels descobriments arqueològics.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Ventura P. i Ceserani, G. P. (1987), *Tutankhamon*. Col. La aventura de un mundo. Montena, Barcelona. 47 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Introducció a la vida i època del faraó Tutankhamon.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Ventura P. i Ceserani, G. P. (1987), *Creta*. Col. La aventura de un mundo. Montena, Barcelona. 47 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Recreació de la civilització cretenca a partir de la història dels descobriments arqueològics.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Vercoutter, J. (1998), *Egipto, tras las huellas de los faraones*. Col. Biblioteca de bolsillo claves. Ediciones B-Grupo Z, Barcelona. 208 pp., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: Llibre il·lustrat que introdueix a diferents aspectes de l'antic Egipte

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

VV.AA. (1989), *Grecs i romans*. Col. Biblioteca de recursos didàctics. Alhambra, Barcelona. 190 pp., entre 1500 i 3.000 pts.

Paraules clau: Aspectes rellevants del món clàssic. Cada tema està estructurat en dos eixos: una part teòrica, amb exercicis, i una sèrie de textos dels quals s'han tret les explicacions teòriques, per tal de fer un estudi de les fonts.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

VV.AA. (1995), *Antiguas civilizaciones*, col. Diccionarios visuales Altea. Altea, Madrid. 64 pp., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: L'art, l'arquitectura i els costums de diferents civilitzacions com l'egípcia, la romana, la maia o la xinesa.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Weeks, J. (1990), *Las pirámides*. Col. Historia del mundo para jóvenes. Akal, Madrid. 48 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Introducció a l'estudi del món de les piràmids.
A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Wilker, J. (1990), *El ejército romano*. Col. Historia del mundo para jóvenes. Akal, Madrid. 48 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Introducció a l'estudi de l'exercit romà.
A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Woodford, S. (1990), *El Partenón*. Col. Historia del mundo para jóvenes. Akal, Madrid. 48 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Introducció a l'estudi del Partenó.
A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

VV.AA., (1989), Col. Viaje a través de la historia del mundo. Plaza i Janés, Barcelona. 72 pp., entre 1.500 i 3.000 pts/vol.

Maruejol, F. i Seabra, C. (1989), *Viaje por el Egipto de los faraones*.

Mossé, C. i Lesourd, B. (1989), *Viaje por la Grecia de la Antigüedad*.

Triabach, E. i Derrien, E. (1989), *Viaje por la Roma de los césares*.

Paraules clau: vida quotidiana de diferents civilitzacions passades a partir de les investigacions arqueològiques que s'han dut a terme i el seu estudi.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Novel·la

Existeix una amplíssima oferta editorial de novel·les històriques ambientades en el món clàssic, de nivells i qualitats diferents, que poden ser d'utilitat per introduir-se a l'estudi de les societats antigues. Aquestes col·leccions són ampliades i renovades de forma constant. Per això, només fem indicació de les col·leccions més representatives i afegim algun títol de novel·les interessants publicades fóra d'aquestes sèries i adreçades, majoritàriament, a un alumnat més jove:

Col·lecció Narrativas históricas. Edhasa, Barcelona (castellà)

Col·lecció Novela histórica. Emecé, Barcelona (castellà)

Col·lecció Pauline Gedge. Emecé, Barcelona (castellà)

Col. Roma Sub Rosa. Emecé, Barcelona (castellà)

Col·lecció Egipto de los Faraones, Planeta, Barcelona (castellà)

Col·lecció Alexandros, Grijalbo Mondadori. Barcelona (castellà)

Col·lecció Novela histórica. Martínez Roca, Barcelona (castellà)

Col·lecció Clio Narrativa. Edaf, Madrid (castellà)

Col·lecció Clàssica, Novel·la Històrica. Columna, Barcelona (català)

Fast, H. (1985), *Espartac*. Col. El Cangur 87. Edicions 62, Barcelona. 312 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Història de l'heroi Espartac, protagonista d'una revolta d'esclaus a l'antiga Roma.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Fernández, S. (1998), *Más allá de las tres dunas*. Col. Punto juvenil 61. Magisterio Casals, Madrid. 208 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: A una botiga d'antiguitats del Cairo treballa Hassan. Un dia, un estranger porta uns objectes que procedeixen d'una ciutat desapareguda relacionada amb la princesa Neferure, filla de Hatsepsut (1.500 a JC).

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

González, L. (1999), *Guardate de los Idus*. Col. Gran Angular 146. SM, Madrid. 166 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Darrers dies de la República de Roma. Cèsar ha mort per una conjura i Mario Dimitio està entre els conjurats. Els seus nebots hauran de fugir.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Lanzoti, P. (1999), *Kengi y la magia de las palabras*. Col. El barco de vapor 110. SM, Madrid. 240 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Kengi, camperol de Sumer, vol arribar a ser escriba en un món marcat per les classes socials.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Livingstone, J.B. (1997), *Assassinat al museu britànic*. Col. Gran Angular Club 3. Cruïlla, Barcelona. 203 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Al despatx d'un egiptòleg del Museu Britànic s'ha comès un assassinat i tot indica que l'assassí és una mòmia.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Marianelli, S. (1991), *Una història dins la història*. Col. Alta Mar 11. Bruño, Madrid. 239 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Ens trobem a la Roma d'August, als anys daurats de l'imperi, on el jove Claudi es convertirà en emperador.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Mettini, R. (1998), *Els déus de la vall*. Col. Toc de ficció 16. Edicions La Campana, Barcelona. 208 pp., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: Una estatueta de fang creada pels ibers, deessa de la fecunditat, va passant de generació en generació, el que serveix per explicar la cultura ibèrica i la presència romana a Catalunya.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

McMullan, K. (1997), *El malefici de la mòmia*. Col. El vaixell de vapor 65. Cruïlla, Barcelona. 254 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: En Peter se sent atret pel sarcòfag de la petita princesa del Museu d'Art metropolitana de Nova York.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Plà, J. (1991), *El misteri del temple grec*. Col. L'odissea 62. Empúries, Barcelona. 93 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: L'Albert i els seus amics, gràcies a un dofí, descobreixen un temple grec i un sacerdot momificat amb un missatge. Algú el desxifra abans que ells.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Poe, E.A. (1994), *El escarabajo de oro*. Col. Aventura. Laertes, Barcelona. 189 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Relat de misteri ambientat en la civilització egípcia.
A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Vallverdú, J. (1998), *Los fugitivos de Troya*. Col. La Galera Remos 7. La Galera, Barcelona. 164 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Història d'una família de Troia, que després de la victòria dels aqueus entren el camí de l'exili.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Vallverdú, J. (1975), *Un cavall contra Roma*. Col. La Galera Grumets 3. La Galera, Barcelona. 167 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Aventura del príncep iber del poble ilergeta, pres com a esclau per un centurió romà, per recuperar la llibertat.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Contes

Agustin, S. i Cerezales, M.,

(1993), *Atlanta, la de los pies ligeros*. Col. El sendero de los Mitos. Anaya, Madrid. 32 pp., menys de 1.500 pts.

(1993) *El regreso de Ulises*. Col. El sendero de los Mitos. Anaya, Madrid. 32 pp., menys de 1.500 pts.

(1993) *El laurel de Apolo*. Col. El sendero de los Mitos. Anaya, Madrid. 32 pp., menys de 1.500 pts.

(1993) *Dédalo e Ícaro: historia para un laberinto*. Col. El sendero de los Mitos. Anaya, Madrid. 32 pp., menys de 1.500 pts.

(1993) *Los Argonautas*. Col. El sendero de los Mitos. Anaya, Madrid. 32 pp., menys de 1.500 pts.

(1993) *Los trabajos de Hércules*. Col. El sendero de los Mitos. Anaya, Madrid. 32 pp., menys de 1.500 pts.

(1993) *Helena y la guerra de Troya*. Col. El sendero de los Mitos. Anaya, Madrid. 32 pp., menys de 1.500 pts.

(1993) *La cólera de Aquiles*. Col. El sendero de los Mitos. Anaya, Madrid. 32 pp., menys de 1.500 pts.

(1993) *Prometeo*. Col. El sendero de los Mitos. Anaya, Madrid. 32 pp., menys de 1.500 pts.

(1993) *Teseo y el Minotauro*. Col. El sendero de los Mitos. Anaya, Madrid. 32 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Col·lecció amb diferents històries de la mitologia grega i els seus déus.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Álvarez, G., García, C. i Loste, M^a.A. (1996), *L'antropologia a través del mite: Mitologia*. Col. Biblioteca de la classe. Graó, Barcelona. 64 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Històries que al llarg del temps els pobles s'han inventat per trobar respostes a diferents inquietuds.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Anglada, M^a.A. (1996), *Relats de Mitologia. Els Déus*. Destino, Barcelona. 118 pts., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: Introducció de la mitologia grega: els déus, l'Olimp, les llegendes, etc.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Bajo, M. F. (1990), *La España romana*. Col. Pueblos y gentes. Bruño, Madrid. 64 pp., menys de 1.500 pts

Paraules clau: Contes històrics ambientats a l'Hispania romana i exercicis sobre el tema.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Bru de Sala, X. (1988), *Moisès de l'antic testament*. Col. Fanal de proa 9. Proa, Barcelona. 86 pp., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: Narració de la història de Moisès i del seu poble, que van fugir d'Egipte, on eren esclaus.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Conan, A. (1991), *La mòmia*. Col. L'Arcà. Laertes, Barcelona. 92 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Contes amb el tema de la mòmia i l'anell màgic de Thot.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Deary, T. (1999), *Las 10 mejores leyendas griegas*. Molino, Barcelona. 191 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Diferents llegendes de la mitologia grega narrades en forma de conte.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Gibson, M. (1995), *Mitologia grega*. Col. Mitologia. Barcanova, Barcelona. 158 pp., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: Històries dels déus de la mitologia grega.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Graves, R. (1992), *Déus i herois grecs*. Col. Narrativa per a joves 39. Empúries, Barcelona. 144 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Introducció a la mitologia grega.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Harris, G. (1990), *Mitologia egípcia*. Col. Mitologia. Barcanova, Barcelona. 132 pp., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: Històries de la mitologia egípcia.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Hernández, P. (1988), *Mitologia hispànica*. Col. Mitologia. Barcanova, Barcelona. 148 pp., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: Històries sobre la mitologia de la Península Ibèrica.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

López, C. (1999), *La colina de Edeta*. Austral juvenil 6. Espasa-Calpe, Madrid. 184 pp., menys de 1.500 pts

Paraules clau: Un noi iber i un altre hel·lènic són amics malgrat les seves diferències culturals.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

McCaughrean, G. i Ross, T.

(1999), *Los doce trabajos de Hércules*. Col. Mitos. SM, Madrid. 48 pp., menys de 1.500 pts.

(1999), *Jasón y el vellocino de oro*. Col. Mitos. SM, Madrid. 48 pp., menys de 1.500 pts.

(1999), *Ulises*. Col. Mitos. SM, Madrid. 48 pp., menys de 1.500 pts.

(1999), *Teseo y el Minotauro*. Col. Mitos. SM, Madrid. 48 pp., menys de 1.500 pts.

(1999), *Dédalo e Ícaro*. Col. Mitos. SM, Madrid. 48 pp., menys de 1.500 pts.

(1999), *El caballo de Madera*. Col. Mitos. SM, Madrid. 48 pp., menys de 1.500 pts.

(1999), *Perséfone y la semilla de la Granada*. Col. Mitos. SM, Madrid. 48 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Llegendes en forma de conte il·lustrat de diferents episodis de la mitologia grega.

A qui s'adreça: Primària.

Pouzadoux, Cl. (1999), *Cuentos y leyendas de la mitología griega*. Col. Espasa juvenil 85. Espasa, Madrid. 158 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Llegendes de la mitologia grega.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Ross, A. (1987), *Druidas, dioses y heroes de la Mitología celta*. Anaya, Madrid. 130 pp., més de 3.000 pts.

Paraules clau: Mites i llegendes del poble celta, poble guerrer que va prosperar a Europa fa 2.000 anys.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Ross, A. (1990), *Mitología cèltica*. Col. Mitología. Barcanova, Barcelona. 132 pp., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: Contes sobre la mitologia celta.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Santacana, J. i Pou, J. (1997), *Petita història de la Ciutadella Ibèrica de Calafell*. Col. Petites històries 75. Mediterrània, Barcelona. 18 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: El llibre narra la història de la Ciutadella ibèrica de Calafell, com van viure els seus habitants, quines tasques feien i com s'han sabut aquestes coses a partir de la investigació arqueològica.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Sutcliff, R.

(1987), *Les aventures d'Ulisses. La història de l'Odissea*. Col. Clàssics adaptats. Vicens Vives, Barcelona. 175 pp., menys de 1.500 pts.

(1987) *Naus negres davant Troia. La història de la Iliada*. Col. Clàssics adaptats. Vicens Vives, Barcelona. 160 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Narració de diferents episodis de la mitologia grega.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Terrades, T.

(1994), *Troia, enllà del mar*. Col. L'esperver. La Magrana, Barcelona. 152 pp., menys de 1.500 pts.

(1995), *Retorn a Ítaca*. Col. L'esperver. La Magrana, Barcelona. 144 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Gestes i llegendes del món antic.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Usher, K. (1991), *Mitologia romana*. Col. Mitologia. Barcanova, Barcelona. 132 pp, entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: Històries sobre la mitologia romana.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Vallverdú, J. (1984), *El fill de la pluja d'Or*. Col. La Galera Grumets 23. La Galera, Barcelona. 147 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Dànae, filla de Zeus, dona a llum a Perseu, que anirà a matar la Medusa per alliberar la seva mare.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Còmic

Escura, X., García, O. i Riart, F. (1994), *Gorja mortal*. Col. Temps d'espases. Signament, Barcelona. 83 pp., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: Còmic que desenvolupa una història en un poblat ibèric durant la primera guerra púnica. Al final del còmic hi ha trenta pàgines de documents amb informació sobre estratègia militar cartaginesa i ibèrica.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Gieter, L., *Col.lecció Papyrus*. Grijalbo, Barcelona. 48 pp/vol., menys de 1500 pts.

Paraules clau: Diferents històries ambientades a l'Egipte faraònic.

A qui s'adreça: ESO.

Gosciny, R. i Uderzo, A., *Col.lecció d'Astérix*, Planeta junior. Planeta, Barcelona. 48 pp., menys de 1.500 pts/vol.

Paraules clau: Diferents històries que expliquen els conflictes entre un petit poble gal que es resisteix a la invasió romana.

A qui s'adreça: ESO.

Martin, J. (1982-1984), *Les aventures d'Àlix*. Norma còmics, Madrid. 46 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Aventures d'un noi per diverses societats antigues.

A qui s'adreça: Primària.

Williams, M. (1993), *Mitos griegos*. Ediciones B, Barcelona. 36 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Narració, en forma de còmic, de les històries dels deus i les deesses gregues.

A qui s'adreça: Primària.

Vídeos

- documentals

Aproximació a la Grècia clàssica, (1987). UNED. 87'

Paraules clau: Introducció a la cultura grega de l'època clàssica.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Aproximació a la Roma clàssica, (1987). UNED. 90'

Paraules clau: Introducció a la Roma antiga i als orígens i evolució del llatí.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Càtul, (1986). Dep. d'Ensenyament de la Generalitat 9'.

Paraules clau: Audio-poemes de Catul cantats amb música original. El vídeo mostra restes arqueològiques i ens parla de la societat de l'època.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Cultures antigues de la Mediterrània, (1985). Fundació de Serveis de Cultura Popular. 44'.

Paraules clau: Es divideix en dos vídeos: *D'Egipte a Roma* (introducció general a les grans civilitzacions mediterrànies) i *L'imperi romà* (la vida quotidiana a Roma durant l'imperi, a partir de les restes arqueològiques). S'incideix en els avenços dels romans en la construcció, l'enginyeria, el comerç, l'urbanisme i les arts plàstiques.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

De Roma al Rhin. Els romans, (1988). Col. De vídeos didàctics. Departament d'Ensenyament/Südwestfunks. 178'.

Paraules clau: Col·lecció amb diferents capítols sobre la civilització romana: *Constructors de la civilització occidental*, *La vida a la legió*, *La vida a la ciutat*, *La vida al camp*, *El culte i els jocs* i *L'herència de l'antiguitat*.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Egipte, National Geographic. 60'.

Paraules clau: Introducció a la civilització egípcia.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

El museu, història viva (I): una aproximació al món iber a Catalunya. Un exemple: els Ausetans, (1993). Departament d'Ensenyament, Generalitat de Catalunya. 18'.

Paraules clau: Se'ns mostra el món ibèric com a resultat de tres components: el substrat indígena de l'època del bronze, les aportacions centroeuropees i la influència dels colonitzadors mediterranis (fenicis i grecs).

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

El nacimiento de la civilización (6.000 aC-2.000 aC), (1983). El Mundo. 24'.

Paraules clau: Vídeo sobre diferents zones on es van desenvolupar grans civilitzacions: les ciutats-estat sumèries, els centres urbans de les valls del Tigris, de l'Eufrates, del Groc, del Nil, etc..

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Els ibers, (1994). Departament d'Ensenyament de la Generalitat/ICNP/DC. 14'.

Paraules clau: Orígens de la cultura ibèrica i els diferents aspectes del seu desenvolupament.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Empúries, porta d'entrada a la civilització clàssica a Espanya, (1984). Departament d'Ensenyament, Generalitat de Catalunya. 16'.

Paraules clau: Documental sobre la ciutat d'Empúries a partir de fonts escrites i restes arqueològiques.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Empúries, (1992). Museu d'arqueologia de Catalunya. 19'.

Paraules clau: Història i evolució de la ciutat antiga d'Empúries a partir de les seves restes arqueològiques.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Grandes Civilizaciones, (1995). NKH. 300'.

Paraules clau: Sèrie de 6 programes de 50' cada un que ens introdueix a les diferents civilitzacions que van aparèixer a diferents llocs del món a l'antiguitat. Els sis programes son: *Los aztecas: los Principios de México*, *India: las mil caras de Buda*, *Asia Central: los tesoros sepultados por el Desierto*, *Mesopotamia: el nacimiento de la Urbe y las Letras*, *Egipto: el poder de los faraones* i *Grecia: el hombre con la imagen ideal del arte*.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Grècia 478-336 a. de C., (1979). The Open University, Ancora Audiovisual. 200'.

Paraules clau: Sèrie de 8 documentals de 25' cada un que ens introdueixen en els principals aspectes de la cultura grega. Els vuit programes son: *La civilització grega des de finals de la guerra persa fins al naixement de Macedònia*, *Terra i Mar*, *L'Àgora d'Atenes*, *L'Acròpolis d'Atenes*, *Vida Social: els Oikos*, *L'escultura de la figura humana*, *El teatre grec* i *Jocs i festivals*.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Grècia Antiga, Fundació de Serveis de Cultura Popular. 1985, Suïssa. 97'.

Paraules clau: Sèrie de 5 documentals de 20' aproximadament (*Delos*, *Delfos*, *Erètria*, *El Partenó*, *Olimpia i els jocs*) on a partir d'algunes de les ciutats i dels monuments més emblemàtics es fa una aproximació a la civilització grega.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Grècia y Roma (1.200 aC-2.000 dC), (1983). El Mundo. 24'.

Paraules clau: Característiques de la civilització clàssica a partir dels dos exemples més coneguts: Grècia i Roma.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Itineraris de Barcelona: "Barcino, ciutat Romana", (1984). Departament d'Ensenyament, Generalitat de Catalunya. 21'.

Paraules clau: A partir de les restes arqueològiques actuals, s'explica el passat romà de Barcelona.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

L'Atenes del segle cinquè: democràcia i estat civil, (1990). Universitat oberta. 192'.

Paraules clau: Sèrie de 8 capítols de 24' cada un sobre la societat i cultura atenenques del s.V aC.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

La ciutadella ibèrica de Calafell, (1999). Bonavista vídeo. 15'.

Paraules clau: Diversos aspectes de la cultura íbera a partir de la reconstrucció del jaciment arqueològic de la ciutadella ibèrica de Calafell.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

La ciutadella ibèrica torna a la vida, (1999). Bonavista vídeo. 8'.

Paraules clau: Recreació d'una jornada a la Ciutadella Ibèrica de Calafell escenificada per alumnes del CEIP Santa Creu de Calafell.

A qui s'adreça: Primària.

La edad de Hierro (2.000 aC-200 dC), (1983). El Mundo. 24'

Paraules clau: Documental centrat en l'aparició de la metal·lúrgia del ferro i la seva ràpida difusió.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

La muerte de un faraón, (1994). Didaco. 12h. i 9'.

Paraules clau: Col·lecció de 43 vídeos de 18' de duració centrats en el món funerari egipci i els seus rituals.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

La vida en la Grecia antigua: hogar y educación, (1987). Simon & Schuster School Group. 14'.

Paraules clau: Diferents aspectes de la vida privada i quotidiana a la Grecia antiga.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

La vida quotidiana a l'Imperi romà. IFP Manresa/ICE-UPC.

Història d'Aldin, Aldin i els ibers, Aldin i la legió.

Llibert a Roma, la Mort del llibert, la fi de l'Imperi.

Paraules clau: Vida privada i quotidiana de l'Imperi Romà.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

L'empremta romana a Catalunya, (1989). Caixa de Barcelona. 22'.

Paraules clau: Història d'un nen que troba un personatge romà que l'introdueix en els enfrontaments entre Roma i Cartago i la romanització de la Península Ibèrica.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Los griegos: en busca de la sabiduria, (1987). Simon & Schuster School Group. 26'.

Paraules clau: S'expliquen diferents fets i esdeveniments de l'antiguitat gregafent una comparació amb processos semblants que han passat al segle XX.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Los romanos: su vida, su risa y sus leyes, (1987). Simon & Schuster School Group. 23'.

Paraules clau: s'expliquen diferents fets i esdeveniments de l'antiga Roma fent una comparació amb processos semblants que han passat al segle XX.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Pompeya: había una vez una ciudad, (1987). Simon & Schuster School Group. 25'.

Paraules clau: s'expliquen diferents fets i esdeveniments de l'antigua Roma fent una comparació amb processos semblants que han passat al segle XX.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Roda el món: Grècia: salvar l'Acròpolis. Departament de Cultura, Unesco. 27'.

Paraules clau: Documental sobre l'Acròpolis d'Atenes.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Roma a Catalunya, Departament d'Ensenyament, (1992). Generalitat de Catalunya. 18'.

Paraules clau: Es tracta la romanització del món ibèric i la influència grega a l'actual Catalunya.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Roma a l'època d'August, (1983). The Open University/Ancora Audiovisual. 192'.

Paraules clau: 8 capítols de 24' (*Roma sota el poder d'August, Imatge i retrat, Decoració Interior, Camp i ciutat, Arquitectura i planificació urbana, La Gal·lia Narbonesa, Anglaterra: un graner per a Roma?, Herodes i Judea*). S'expliquen les característiques de l'Imperi Romà de finals dels s. I dC.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Roma Antiga, 1984. SCP. 97'.

Paraules clau: Conté 5 documentals sobre diferents aspectes de la cultura romana: *Cave Canem, Circenses, De natura deorum, Salve lucrum i Vita Pompeiana*.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Tarraco. Scipionum Opus, (1994). Museu Nacional Arqueològic de Tarragona. 18'.

Paraules clau: Introducció a la fundació i l'evolució de la ciutat romana de Tarraco i a la romanització d'Hispania a partir del coneixement d'aquesta ciutat.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

- pel·lícules

Com en el cas de les novel·les històriques, existeix una amplíssima representació de pel·lícules ambientades en època clàssica. Es pot consultar el llibre de F. Lillo (1994), *El cine de romanos y su aplicación didáctica*, Ed. Clásicas, Madrid. Aquí enumerem només algunes de les pel·lícules clàssiques, adreçades, majoritàriament, a un públic adult, però que poden ser d'utilitat per l'alumnat de 2on Cicle d'ESO i Batxillerat. L'excepció són les produccions de dibuixos animats, de les quals destaquen les aventures d'Astèrix.

Astèrix.

Paraules clau: Diferents episodis de dibuixos animats del petit poble de la Gàl·lia que, a l'any 50 aC., resisteix enfront dels atacs insistents dels invasors romans: *Astèrix a la Gran Bretanya, Astèrix. Les Dotze Proves, Astèrix i Cleopatra, Astèrix el Gal, Astèrix a Amèrica, Astèrix i la Sorpresa del Cèsar i Astèrix. El Cop de Menhir*.

A qui s'adreça: Primària – 1er Cicle d'ESO

Ben Hur, de W. Wyler.

Paraules clau: Ben-Hur, un pacífic príncep jueu, guiarà el seu poble contra els conqueridors romans.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO – Batxillerat.

Cleopatra, de J. L. Mankiewicz.

Paraules clau: Història de la reina d'Egipte Cleopatra i la seva relació amb Juli Cèsar i Marc Antoni.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO – Batxillerat.

Els Deu Manaments, de C. B. De Mille.

Paraules clau: Narració bíblica dels esdeveniments que van tenir lloc després de la revelació de les Taules on estaven gravats els Deu Manaments i de les relacions entre Moisès i el faraó Ramsès.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO– Batxillerat.

Espartaco, de S. Kubrick.

Paraules clau: Història de l'heroi Espartac, que protagonitzà una revolta a la Roma Republicana durant més de dos anys per alliberar els esclaus.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO– Batxillerat.

Faraón, de J. Kawalerowiz.

Paraules clau: Enfrontament entre el poder civil i el religiós a l'Egipte de la XX Dinastia.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO– Batxillerat.

Golfus de Roma, de R. Lester.

Paraules clau: Comèdia ambientada a la Roma Imperial, amb un esclau com a protagonista.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO– Batxillerat.

Helena de Troia, de R. Wise.

Paraules clau: Es narra la història d'amor que, d'acord amb els poemes homèrics, provocà la guerra de Troia.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO– Batxillerat.

Hèrcules a la conquesta de l'Atlàntida, de V. Cottafavi.

Paraules clau: Aventura d'Hèrcules, heroi de l'antiguitat, fill de Zeus i Alcmena.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO– Batxillerat.

Jason y los Argonautas, de D. Chaffey.

Paraules clau: Història dels herois grecs que van anar a Colcos amb la nau Argos.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO– Batxillerat.

Julio César, de J. L. Mankiewicz.

Paraules clau: Ambicions i intrigues de palau que finalitzen amb l'assassinat de Juli Cèsar.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO– Batxillerat.

La batalla de Maratón, de J. Tourner.

Paraules clau: Narració del viatge de Filípides, que va anar des de Marató fins a Atenes per anunciar la victòria dels grecs contra els perses.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO– Batxillerat.

La caída del Imperio Romano, de A. Mann.

Paraules clau: La cinta ens explica com el decadent Imperi Romà es va descomposant.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO– Batxillerat.

Los últimos días de Pompeya, de M. Bonnard.

Paraules clau: Destrucció de la ciutat de Pompeia per l'erupció del volcà Vesubi.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO– Batxillerat.

Quo vadis?, de M. le Roy.

Paraules clau: Al 64 aC., Roma està governada per Neró. El militar Marcus Vinicius retorna triomfal i s'enamora de Lysia, conversa al cristianisme, en una època en que els cristians són perseguits.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO– Batxillerat.

Sinué el Egiptio, de M. Curtiz.

Paraules clau: Drama ambientat a l'imperi faraònic d'Egipte.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO– Batxillerat.

Tierra de Faraones, de H. Hawks.

Paraules clau: Construcció de la piràmide de Keops en una recreació de l'Egipte faraònic.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO– Batxillerat.

CdRoms

Civilizaciones Antiguas. Explora el mundo misterioso del pasado, (1994). Microsoft Home Corporations. Més de 3.000 pts.

Paraules clau: Introducció a les civilitzacions de l'època antiga.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Lectus Vergara, Gold Media. 1998. més de 3.000 pts.

Civilizaciones extinguidas.

Civilizaciones clásicas.

Paraules clau: personatges i fets històrics: dels pobles als estats, (il·lustracions, gràfics, mapes, animacions, Vídeos i so).

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Les aventures d'Ulisses. L'Odissea i el seu món. Grijalbo Mondadori. Més de 3.000 pts.

Paraules clau: Història d'Ulises i les seves aventures durant el retorn a Itaca, en una versió per a joves.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Roma. La ciudad y la història. La ciudad interactiva. Geoplaneta. Més de 3.000 pts.

Paraules clau: Introducció a la ciutat de Roma: l'urbanisme, els costums dels seus ciutadans, la seva evolució, etc.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Tarraco, viatge a una ciutat romana, (1994). Barcelona Límit electrolibres, Universitat de Barcelona-Museu Nacional Arqueològic de Tarragona., Espanya.

Paraules clau: Vestigis arqueològics de la ciutat de Tarraco, materials que es conserven i el seu significat en el conjunt de la romanització de la Península Ibèrica.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Altres

Antiguo Egipto, (1998). Col. Jóvenes Exploradores. Grupo Z, Barcelona. Més de 3.000 pts.

Paraules clau: Desplegable amb maquetes, figuretes, pintures, segells, etc. de la civilització egípcia.

A qui s'adreça: Primària.

Arquitectura clásica, (1990). Col. Recortables Históricos Cosmos. Salvatella, Barcelona. Menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Retallables de les manifestacions artístiques de l'antiguitat amb les seves explicacions.

A qui s'adreça: Primària.

Construye este templo egipcio, (1995). Col. Maquetas recortables de la Editorial Susaeta. Susaeta, Madrid. Menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Retallables sobre la cultura egípcia i els seus costums funeraris.

A qui s'adreça: Primària.

Egipto I (1990). Col. Recortables Históricos Cosmos. Salvatella, Barcelona. Menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Retallables de les manifestacions artístiques d'Egipte amb les seves explicacions.

A qui s'adreça: Primària.

Egipto II, (1990). Col. Recortables Históricos Cosmos. Salvatella, Barcelona. Menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Retallables de les manifestacions artístiques d'Egipte amb les seves explicacions.

A qui s'adreça: Primària.

El antiguo Egipto, (1998). Col. Libro cofre. Ediciones B, Barcelona. Més de 3.000 pts.

Paraules clau: Diferents jocs, jeroglífics, figuretes,... per entendre els aspectes més rellevants de la vida de grans civilitzacions com l'egípcia i la romana.

A qui s'adreça: Primària.

El diari secret del príncep Tutankhamon, (1997). Montena, Barcelona. Entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: Desplegable entorn la figura del faraó a l'antic Egipte.

A qui s'adreça: Primària.

Faraones y momias, (1996). Col. Mundo azul. SM, Madrid. Menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Desplegable sobre la cultura egípcia i l'imperi faraònic.

A qui s'adreça: Primària.

Grècia, (1990). Col. Recortables Históricos Cosmos. Salvatella, Barcelona. Menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Retallables de les manifestacions artístiques de Grècia amb les seves explicacions.

A qui s'adreça: Primària.

La antigua Roma, (1998). Col. Libro cofre. Ediciones B, Barcelona. Més de 3.000 pts.

Paraules clau: diferents jocs, jeroglífics, figuretes,... per entendre els aspectes més rellevants de la vida a la Roma antiga.

A qui s'adreça: Primària.

Momia egipcia, (1995). Col. Maquetas recortables de la Editorial Susaeta. Susaeta, Madrid. Menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Retallables sobre la cultura egipcia i els seus costums funeraris.

A qui s'adreça: Primària.

Mòmies!, (1998). Montena, Barcelona. Entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: desplegable entorn la momificació a l'antic Egipte.

A qui s'adreça: Primària.

Roma I (1990). Col. Recortables Históricos Cosmos. Salvatella, Barcelona. Menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Retallables de les manifestacions artístiques de Roma amb les seves explicacions.

A qui s'adreça: Primària.

Roma II, (1990). Col. Recortables Históricos Cosmos. Salvatella, Barcelona. Menys de 1.500 pts.

Paraules clau: retallables de les manifestacions artístiques de Roma amb les seves explicacions.

A qui s'adreça: Primària.

Senet. El juego favorito de los faraones egipcios, (1976). Més de 3.000 pts.

Paraules clau: Joc amb el qual jugaven els faraons egipcis i que s'ha pogut constatar arqueològicament.

A qui s'adreça: Primària.

Amèrica Precolombina

Llibres de consulta

Baquedano, E. i Zabé, M. (1994), *Aztecas, incas y mayas*. Biblioteca visual Altea. Altea, Madrid. 64 pp., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: A partir de fotografies de fòssils i objectes arqueològics s'introdueixen diferents aspectes de la prehistòria americana.

A qui s'adreça: 2on cicle ESO.

Book, J. (1988), *Prehistoria y civilizaciones de las Americas*. Col. Historia del Hombre. SM, Madrid. 69 pp., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: Introducció a la prehistòria del continent americà.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Burland, C.A. (1979), *Incas*. Col. Pueblos del pasado. Molino, Barcelona. 61 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Diferents aspectes de la civilització inca i la seva vida quotidiana. Conté una cronologia que posa en relació les diferents parts del món en el mateix moment històric.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Crosher, J. (1979), *Aztecas*. Col. Pueblos del pasado. Molino, Barcelona. 61 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Introducció a la civilització asteca. Conté una cronologia que posa en relació les diferents parts del món en el mateix moment històric.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Farman, J. (1999), *Aztecas*. Col. La superbreve historia. Molino, Barcelona. 64 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: s'explica d'una manera amena com vivien els homes i les dones de la civilització asteca.

A qui s'adreça: 1er Cicle ESO.

Giné, N. i Passola, M. (1990), *Huaman, un inca: civilitzacions americanes fins al 1492*. Biblioteca de la classe 47. Graó, Barcelona. 64 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Introducció a la civilització inca.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Musset, A. (1992), *Antes que América: los mayas y los aztecas*. Edelvives, Madrid. 62 pp., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: S'explica la història d'alguns dels pobles que vivien a Amèrica abans de l'arribada dels colonitzadors europeus al continent americà.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Rojas-Mix, M. i Bunster, M. (1993), *L'Imperi Inca i la seva capital abans de la conquesta espanyola: Cuzco*. Col. Un lloc, uns homes, una història. Mensajero, Vizcaya. 64 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Llibre il·lustrat que ens informa de la vida quotidiana d'aquesta civilització precolombina.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Steele, P. (1998), *El periodico azteca*. Ediciones B-Grupo Z, Barcelona. 32 pp., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: S'ofereix informació sobre la vida quotidiana de la civilització asteca a través d'un diari que es podria haver escrit a la època amb diferents notícies i anuncis.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Ventura P. i Ceserani, G.P. (1987), *Los Mayas*, col. La aventura de un mundo. Montena, Barcelona. 47 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Recreació d'escenaris de la civilització Maia a partir de la història dels descobriments arqueològics.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

VV.AA. (1994), *¿Qué sabemos sobre los aztecas?*. Col. Saber. SM, Madrid. 45 pp., entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: El llibre ens permet conèixer la forma de vida quotidiana, els fets rellevants de la història dels asteques, etc. a partir de dades arqueològiques.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Novel·la

Fagan, B.M. (1988), *El gran viaje, el poblamiento de la antigua America*. Col. Clío. Edaf, Madrid. 354 pp., més de 3.000 pts.

Paraules clau: Seguint la caça, els grups humans van travessar Asia fins arribar a l'Àrtic i van arribar a Amèrica. Van aprendre a encendre foc, cosir robes, caçar mamuts, etc.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO– Batxillerat.

Contes

Vázquez, G., Moreo, P. i Seoane, M. (1990), *Els asteques*. Col. Pobles i gents. Bruño, Madrid. 64 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Contes històrics sobre la civilització asteca i exercicis sobre el tema.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Vázquez, G., Moreo, P. i Seoane, M. (1990), *L'Imperi Inca*. Col. Pobles i gents. Bruño, Madrid. 64 pp., menys de 1.500 pts.

Paraules clau: Contes històrics sobre la civilització inca i exercicis sobre el tema.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Vídeos

- documentals

El Imperio Inca, (1994). Didavision Near.17'.

Paraules clau: Introducció a la forma de vida de la civilització inca.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Los Mayas I, (1994). Didavision Near.19'.

Paraules clau: Introducció a la forma de vida de la civilització maia.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Los Mayas II, (1994). Didavision Near.19'.

Paraules clau: Introducció a la forma de vida de la civilització maia.

A qui s'adreça: 2on Cicle ESO.

Altres

A la recerca de l'or asteca, (1999). Montena, Barcelona. Entre 1.500 i 3.000.

Paraules clau: Desplegable. Aventures en un temple de la cultura asteca.

A qui s'adreça: Primària.

Los antiguos Aztecas, (1998). Col. Libro cofre. Ediciones B, Barcelona. Més de 3.000 pts.

Paraules clau: Dins d'un petit cofre trobem un llibre amb explicacions de la vida dels asteques, objectes reproduïts, jocs de taula, etc.

A qui s'adreça: Primària.

Mayas, Incas y Aztecas, (1998). Col. Mundo azul. SM, Madrid. Entre 1.500 i 3.000 pts.

Paraules clau: Desplegable sobre la cultura americana abans de l'arribada dels colonitzadors europeus.

A qui s'adreça: Primària.